özgürhalk.

KASIM 2026, SAYI 10

PKK'NİN TARİHTEKİ YERİ VE ROLÜ

Kürt Sorununun Çözümü ve Bölgesel Barışa Katkısı

Şiyar Dersim

Trajik Politikadan Sanatkârene Politikaya

Zozan Sima

Devlet ve Komün İkileminde: Dijital Medya, Algoritmalar ve Özel Savaş

Ali Serez

İÇİNDEKİLER

PKK'nin Tarihteki Yeri ve Rolü
3

27 Kasım'dan 27 Şubat'a: Varlık Savaşından Özgürlüğün İnşasına
Behzat Çarçel
17

Önderlik Çizgisinin Pratikleşmesi Süreci Başarıya Götürür
Dilzar Dîlok
22

Kürt Sorununun Çözümü ve Bölgesel Barışa Katkısı
Şiyar Dersim
28

Trajik Politikadan Sanatkârene Politikaya
Zozan Sima
34

Demokratik Toplum ve Komün Üzerine
Muzaffer Ayata
39

Devlet ve Komün İkileminde: Dijital Medya, Algoritmalar ve Özel Savaş
Ali Serez
44

özgürhalk.

www.ozgurhalk.com

PKK'nin Tarihteki Yeri ve Rolü

> Modern çağdaki Kürt inkârını yerle bir ederek varlık savaşını kazandıran PKK, tarihsel misyonunu tamamlayarak yerini yeni bir aşamaya bırakıyor. Bu fesih bir son değil; savaştan barışa, ulus-devlet anlayışından kadın özgürlüğü eksenli Demokratik Toplum Sosyalizmine ve komünal inşaya geçişin başlangıcıdır.

Kürdistan'ın özgürlüğü ve bağımsızlığı için yola çıkan bir hareket olarak, ilk ideolojik grup döneminde "Kürdistan Devrimcileri" ve "Apocular" gibi adlandırmalar olsa da resmi kuruluştan itibaren PKK (Partiya Karkerên Kurdistan) ismini kullandık. Yani kendimize Kürdistan İşçi Partisi dedik. Halbuki aslında böyle bir sosyoloji, böyle bir sosyal olgu yoktu. Ama ismimizi işçi partisi koyduk. Neden? Çünkü, reel sosyalizme göre her halkta, her ulusta böyle bir parti vardı, Vietnam'dan Küba'ya, Rusya'dan Çin'e kadar her ülkede böyle bir işçi veya komünist partisi kurulmuştu. Biz de onlardan etkilendik ve onlara özendik. "*Madem biz de bir ulusuz, bizim de bir partimiz olmalı*" dedik. Ulusların kendi kaderini tayin hakkı böyle bir partiyi ve ona dayalı ulus-devleti gerektirmekteydi. Biz de her şeyi aynen bu kavramlarla izah ettik.

Bilindiği gibi, bu tür partilerin bir sınıf temeli, bir ilkesi, bir amacı, bir programı, bir de savaş metodu olur. İşte ulusal kurtuluş savaş stratejisi budur. Reel sosyalist teoride bunların hepsi vardır; yani biz bunlardan hazır aldık. Bizim tek yaptığımız, bu gerçekliği Kürdistan'a uyarlamaktı.

Kürdistan'da bunu denemek isteyen başka kişi ve örgütler de vardı. Örneğin DDKO vardı, ama bir türlü "Kürt" ismini kullanamadı. Ayrıca 1970'ler ortamında parti kurmak cesaret isterdi. KDP'nin Bakur'da bazı uzantıları vardı ancak etkili ve başarılı olamadılar. İlk sekreteri Faik Bucak kim vurduya gitti, diğer iki sekreteri Sait Kırmızıtoprak ile Sait Elçi birbirlerine vurdurtuldular. Bu tür örgütlere bulduğumuz isim "ilkel milliyetçiler" veya "küçük burjuva milliyetçileri" idi. Kısaca "*biz onlar gibi olmayacağız*" diyerek yola çıktık. Tüm amaçlarımızı gerçekleştiremediysek de PKK, Kürt varlığını kesinleştirerek tarihe damgasını vurdu. Tarih PKK çıkışını doğruladı.

1. PKK ile Kürt Varlığına Geçiş

1970'ler ortamı Kürtler açısından iyi anlaşılmak durumundadır. İnkâr ve kendinden kaçış çok ileri boyuttaydı. DDKO aslında bir kaçış içindeydi, "Kürt" adını bile kendisine koymaktan kaçınmaktaydı. Büyük çoğunluğuyla sol, zaten Kürt varlığını hiç ağzına bile almazdı, "*Zamanı gelmemiştir veya sosyalizm kurulduktan sonra düşünürüz*" derdi. Çözüm formülleri buydu. Sol güya "bu işte varım" diyenlerden oluşmaktaydı. İlkel milliyetçi örgütlenmelerin ise nerede oldukları bile belli değildi, arasan bulamazdın. Hele bizim gibi devrimcilere hiç barınacak ortam yoktu. İlkel milliyetçi örgütler, yarı-aşiret, yarı-feodal yapılardı, onlara gidecek halimiz yoktu. Sözde sol örgütler de sosyal-şovendi,

Kürtlerin adını bile ağızlarına almak istemezlerdi.

PKK Kurucusu Abdullah Öcalan, işte bu koşullarda 1970'lere etkili bir giriş yapmak ve tarihsel bir dönüşümü gerçekleştirmek istedi. 1969'da *Sosyalizmin Alfabesi* kitabını okuduktan sonra "*Muhammed kaybetti, Marks kazandı.*" demişti. Ama henüz grup kurma, sola veya milliyetçiliğe kayma durumunda değildi. Sadece 1970'ler dünyasına giriş yapabilecek kadar bir donanımı vardı. İki tarafla da ilgilenmekteydi. Ama ortam inkârla örülmüştü. Adını bile söylesen, her şeyi kaybettin demekti. Memur olduğunu da düşünürsek, böyle bir işe kalkışması mümkün değildi. Amed'de geçirdiği bir yıl içinde etkilenmişti ama henüz Kürt hareketine katılma düzeyinde değildi.

İstanbul'a gittikten sonra DDKO'ya giderek ilk hamlesini yaptı ve "Kürt" kavramını burada kullandı. Musa Anter'i de ilk kez orada gördü. Musa Anter'in öğüdü, "*Devletle sol birbirine girmiş, biz bu ortamdan faydalanarak aradan sıyrılıp gelişme sağlayabiliriz, sağ-sol çatışmasından dolayı biz kendimiz için bir çatlak bulup aradan sıyrılalım.*" biçiminde olmuştu. O gerçek bir yurtseverdi. Zaten öyle olduğu için kontralar tarafından katledildi. Nusaybin onun anısını yaşatır ve bu çok değerlidir. Belki de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tek ciddi yurtseverdi. Tek başına bir parti gibi hareket etti. Yarım asır bir tek parti gibi davrandı. O zaman söylediği, "*bu tehlikeli işlere bulaşmayın, kendinizi koruyun*" sözü değerliydi. Parti kurmamış, fakat Kürtler için edebiyat yoluyla bir şeyler söylemeye çalışmıştı.

Dikkat edilirse, inkârdan ve kaçıştan başka bir şey yoktu. Devlet her şeye hâkimdi. İki Sait'in ölüm haberlerinin geldiği Güney'den umut edilecek hiçbir şey yoktu. Doğu Kürdistan'da Qasimlo vardı, onlar da benzer çaresiz durumu yaşamaktaydı. O dönemde Kürtlüğün yanına bile yaklaşılmamaktaydı.

Önder Abdullah Öcalan ise, mevcut koşullara rağmen adım atmak istedi. Bu yüzden ilk defa Mahir Çayan'ın konuşmacı olduğu bir toplantıda bulundu. Mahir Çayan, "*Kürt sorunu vardır. Ayrı devlet kurma hakkı dâhil, her hakka sahip olduklarını kabul etmeliyiz.*" demekteydi. Burjuva kuyrukçusu, revizyonist politika uygulayıcılarına karşı çıkıp "*Bizim burjuva revizyonist politika değil, devrimci tarzda yaklaşım sergilememiz lazım.*" diye değerlendirme yapmaktaydı. Önder Abdullah Öcalan, Mahir Çayan'ı dinledikten sonra, "*devrimci dediğin böyle olur*" dedi ve onun cesur tavrı kendisinde çok derin bir iz bıraktı. Mahir Çayan'a sempatisi de böyle gelişti.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan, 1971'in sonu 1972'nin başında İstanbul'dan Ankara'ya geldi ve İstanbul Hukuk Fakültesi'nden Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne yatay geçiş yaptı. O zaman böyle yapılabiliyordu ve Mahir Çayan ile Hüseyin Cevahir de benzer bir yol izlemişlerdi. Kuşkusuz Siyasal Bilgileri tercih etmesinin sebebi siyasete duyduğu ilgiydi.

1972 Mart'ında Mahir Çayan ve arkadaşları, bazı THKO'lu kadrolarla birlikte önemli bir eylem gerçekleştirdi. Bu eylemin amacı, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamını durdurmaktı. Deniz kendi örgütünden olmadığı halde, Mahir eylem yaparak onun idamını durdurmak istedi. 30 Mart'ta Mahir ve arkadaşları Kızıldere'de şehit olunca, Önder Abdullah Öcalan öncülüğünde Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde boykot eylemi yapıldı. Bu eylemde Önder Abdullah Öcalan tutuklandı ve yaklaşık yedi ay Mamak Cezaevi'nde tutuklu kaldı. Söz konusu tutuklanma sürecinde devrimci gerçekliği biraz daha yakından tanıdı.

1972 Kasım'ında delil yetersizliği nedeniyle tahliye olduktan sonra Ankara'da Anıtkabir'in dibinde bir ev tutarak iki arkadaşıyla birlikte kalmaya başladı ve burada da Kürt meselesi üzerine düşünsel yoğunlaşmalarını sürdürdü. Bu temelde "sömürgecilik" fikri giderek olgunlaştı.

Önder Abdullah Öcalan, daha sonra Haki Karer ve Kemal Pir yoldaşlarla tanışarak, onla-

rın kaldığı Bahçelievler'deki eve geçti. Kendisinde giderek netleşen bir düşünce olarak "Kürdistan sömürgedir" tezi son raddeye gelmişti. Biraz okumuş ve pratik tecrübe de kazanmıştı. Bu temelde "*ben bu düşünceyle, bu uğraştığım meseleyle yola çıkacağım*" kararlılığına ulaştı. Unutmayalım ki Kürt sorunu o zaman hiç kimsenin ağzına almadığı, bundan kaçındığı bir meseleydi.

Önder Abdullah Öcalan DDKO'ya üye oldu, ancak Dev Genç'e üye olmadı. DDKO'nun son kongresine katıldı ve ilk kez bir kongrede konuşma yaptı. DDKO'ya ilk gittiğinde Hikmet Bozçalı başkandı. Necmettin Büyükkaya ve Mehmet Tüysüz de sırayla başkan oldular. Önder Abdullah Öcalan, DDKO kongresindeki konuşmasında "*Doğu değil de Kürt diyelim*" dedi ve şüpheyle karşılandı, kuşkulu bulundu. Çünkü Kürt kelimesi yasaktı, "ancak provokatörler kullanabilirdi". Ama Önder Abdullah Öcalan cesurca bu kavramı kullandı.

DDKO'nun kongresine Dr. Hikmet Kıvılcımlı bir mesaj göndermişti. Orada "*Mezopotamya'nın kahraman evlatları*" diyordu. Önder Abdullah Öcalan, bu kavramı da dikkate alarak "*Kürdistan sömürgedir*" diye bir tanımlama yaptı. O zaman herkes "Doğu Anadolu" gibi kavramlar kullanmaktaydı. Ama Önder Abdullah Öcalan, hiç kimsenin kullanamadığı açık bir isimlendirmede bulundu.

Ankara'ya geldikten sonra Önder Abdullah Öcalan ile Haki ve Kemal yoldaşlar arasında oluşan ilişki çok samimi, can kardeşliği gibiydi; sol birlik gibi bir ilişkiydi. Ulaştığı düşünce netleşmesini kendileriyle paylaşmak istedi. Fakat bu paylaşımı bir Kürt genciyle yapmanın daha doğru olacağını değerlendirdi ve o zaman yanlarında kalan Dersimli İbrahim'e, "ne de olsa katliama uğramış bir zeminden geliyor, herkesten çok bu yardımcı olur" diye düşünüp "*Kürdistan sömürgedir*" dedi ve adeta baygın düştü. Daha sonra başka arkadaşlara da düşüncesini açıklayarak bu temelde grup çalışmasını geliştirdi.

Önder Abdullah Öcalan'ın kendine özgü bir gizlilik anlayışı vardı. Tüm yaşamda olduğu gibi, bu konuda da son derece titizdi. Herkesle tek tek ilişki kurar ve düşüncesini bu temelde açıklardı. Başkaları duyarsa her şeyin biteceği yargısını taşımaktaydı. Bu nedenle, adeta kulaklara üfler gibi konuşurdu. Apocu grup beş yıl boyunca hiçbir yazılı belge tutmadı, sadece sözlü söylemle yetindi. Bu tarz sayesinde grup, 1977 yılına kadar MİT tarafından izlenmeye alınamamıştı. Tam beş yıl boyunca devlet, Önder Abdullah Öcalan'ın bir grup kuracağını öngörmemişti.

Önder Abdullah Öcalan, bütün kritik evrelerde daha çok sezgi yoluyla hareket ederek, öngörülmeyen adımlar atmaktaydı. Sezgileri kendisine beş yıl kazandırdı. Başka hiçbir yöntem Apocu grubun çıkışını böyle başarılı kılamazdı. Grup dergi çıkartsaydı, yazılı belge bıraksaydı, kesinlikle erkenden tasfiye olurdu. Bu nedenle yöntem sorunu önemlidir. Karanlık bir yerdeysen, o zaman atacağın adımı doğru atacaksın. Yani atacağın adımı kendin belirleyeceksin. Çıkarılacak en çarpıcı sonuç budur.

Burada dar bir illegaliteden bahsedilmemektedir. Bu tarz doğru yürüme, doğru bir doku büyümesi gibi anlaşılmalıdır. Bu, bir tohumun fide haline gelmesi, yeşermesi gibi olur. Bir şeyi kuluçkaya yatırmadan doğurtamazsınız. Çoğu kadrodaki tarz, doğurtma değil, çürütmedir. Önder Abdullah Öcalan'ın tarzı çürütücü değildir. Bu tarz çok iyi izlenmemektedir. Örneğin bir tasarı, bir proje varsa, önce onu olgunlaştırmak gerekir. Önce proje üretmek ve o projeyi hafızaya geçirecek kadar fidelikte büyütmek, ondan sonra toprağa vermek gerekir. Nitekim PKK kurulurken de "Acaba gençlik örgütü mü olsun, yoksa parti mi olsun" diye tartışılmıştır. Hiçbir şeye öyle bir anda ve kolayca karar verilmemiştir.

Önder Abdullah Öcalan, 1974'te Ankara'da yüksek öğrenim gençliği örgütlenirken ADYÖD (Ankara Demokratik Yüksek Öğrenim Derneği) Başkanı seçilmişti. Orada Kürt-Türk ayrımı yoktu ve Dev-Genç adayı Abdullah Öcalan yoldaştı. Diğer aday ise Taner Akçam'dı. Galiba Önder Abdullah Öcalan'ın

fedakârlığı ve dürüstlüğü öğrencilerde karşılık bulmuştu ki tercih etmişlerdi. Bir de Önder Abdullah Öcalan Siyasal Bilgiler Fakültesi adayıydı, Taner Akçam ise Ortadoğu Teknik Üniversitesi adayıydı. Sonuçta Önder Abdullah Öcalan kazandı. ADYÖD içinde Apocular, "Kürdistan sömürgedir" diyen küçük bir sol grup olmuştu. Önder Abdullah Öcalan görüşlerinin doğruluğundan emindi.

Apocu grup 1973 Newrozunda, Çubuk Barajı toplantısı ile kurulmuştu. Bu, grubun ilk teşekkülüdür. Orada hiçbir yazılı belge olmaması için tedbir alınmıştı. O günün tedbiri, kalem-defter olmamasını sağlamaktı. Katılanlar toplantının olacağını da bilmiyordu. "*Bugün Newrozdur, haydi Çubuk Barajı'na gidelim*" denerek gidilmişti. Bu da bir tedbirdi. Çubuk'ta bir grup kurmak için toplantı yapılacağını, Önder Abdullah Öcalan dışında hiç kimse bilmiyordu. Ve Çubuk Barajı'nda buluşup toplantı yaptıktan sonra bir grup olduğumuz açıklandı. Yazılı belge olmadığı için hiç kimse grup olduğumuzu ispat edemezdi. Hiç kimse "*siz Kürt grubu kurmuşsunuz*" diyemezdi. Çünkü belgesi ve ispatı yoktu.

PKK Fis Köyünde kurulurken de "*Acaba gençlik örgütü mü olsun, yoksa parti mi olsun*" diye tartışılmaktaydı. Sonuçta parti olmakta karar kılındı. Tabi kongre için Kürdistan'ın değişik bölgelerinden delegeler seçilmiş ve Amed gibi bir merkezin Lice gibi kırsal alanında toplanılmıştı. Yine *Program Taslağı* ile *Kürdistan Devriminin Yolu Manifestosu* hazırlanmıştı. *Program Taslağı* Haki yoldaşın şehadetine cevap olarak yazılmıştı. Bunlardan önceki tek yazılı belge, Önder Abdullah Öcalan'ın 1975-76 kışında Hayri Durmuş yoldaşa yazdırdığı taslaktı. Ancak daha sonraki düşünsel faaliyetlere yön veren bu taslak gizli tutulmuş, yazılı bir materyal olarak basılmamıştı. Fakat bu taslaktaki düşünceler çerçevesinde 1977 yılının baharında Kürdistan'ın bütün temel merkezlerinde kadro adaylarının katıldığı toplantılar yapılmıştı. İrili-ufaklı elli civarındaki toplantıyla örgütsel yapı hazırlanmaya çalışılmıştı. Bunlar temelinde 26-27 Kasım 1978 tarihinde Fis Köyünde yapılan toplantıyla parti olmaya karar verildi. Nasıl bir örgüt olunacağı ve parti ismi bir süre tartışıldıysa da sonuçta Kürdistan İşçi Partisi (PKK) isminde karar kılındı. O da Vietnam'dan etkilenmeydi. Parti ismini somutlaştırma ihtiyacına cevaptı. Çünkü çok katı bir inkâr vardı.

Nitekim resmi parti kuruluşu daha birinci ayını doldurmamıştı ki, Fırat'ın batısını Kürtsüzleştirmeyi hedefleyen Maraş katliamı gerçekleştirildi ve buna dayanılarak Kürdistan'da sıkı yönetim ilan edildi. PKK bir parti olarak kendini yeterli örgütlülüğe kavuşturmadan yeni bir askeri darbe adım adım hazırlanmaktaydı. Mayıs 1979 Elazığ tutuklamaları ve Şahin Dönmez'in ihanetinin yarattığı ağır baskı ortamında Önder Abdullah Öcalan, Temmuz 1979 başında sınırı geçerek Suriye topraklarına ve sınırdaki Kürt olan Kobani kentine gitmek durumunda kaldı. Maraş katliamı ile ilk adımları atılan yeni askeri darbe de 12 Eylül 1980 tarihinde gerçekleşti.

Önder Abdullah Öcalan, 12 Eylül 1980 faşist-askeri darbesini Ortadoğu'da, Lübnan-Suriye sahasında Filistin örgütleriyle geliştirdiği ilişki zemininde karşıladı. Darbeye karşı kadroları geçici geri çekme, toparlama ve eğitip hazırlayarak yeniden ülkeye seferber etme taktiğini benimsedi. Ülkede Mazlum Doğan, Kemal Pir, Hayri Durmuş ve Sakine Cansız yoldaşlar öncülüğünde 1981-82 Büyük Zindan Direnişi yaşanırken, Ortadoğu sahasında PKK 1. Konferansı ve 2. Kongresi temelinde 12 Eylül Darbesine karşı mücadelenin teorik ve stratejik çizgisini geliştirerek yoğun bir kadro-savaşçı eğitimi yürüttü. 12 Mart 1971 askeri darbesi ardından Ankara'da devrimci gençliğin toparlanma çalışmalarına öncülük etmesine benzer bir biçimde, 12 Eylül 1980 askeri darbesi ardından da Ortadoğu'da Türk ve Kürt örgütlerini toparlayarak anti-faşist cephede birleştirme çalışmalarını öncülük düzeyinde yürüttü. Ortaya çıkardığı birikimi 1982 sonbaharından itibaren ülkeye sevk ederek, 12 Eylül Cunta yönetimine karşı gerilla direnişine yöneltti.

Pratikteki her türlü geri çeken hatalı tarzlara rağmen, Önder Abdullah Öcalan'ın bu yeni yönelimi 15 Ağustos 1984 Eruh ve Şemdinli eylemleriyle tarihi bir gerilla direnişini ortaya çıkartıp pratikte ete-kemiğe kavuştu. Komutan Agit (Mahsum Korkmaz) öncülüğünde bütün zorlukları yenip engelleri aşarak gelişen bu direniş, kısa sürede halkı etkileyerek cepheleşmenin ve gerillalaşmanın zeminini döşedi. Önder Abdullah Öcalan'ın doğrudan yönettiği Mahsum Korkmaz Akademisinde yürütülen yoğun teorik, ideolojik ve askeri eğitim ve mücadele ile her türlü çeteciliği aşan Kürdistan Özgürlük Gerillası, 1990 yılından itibaren halkın serhildana kalkışını ve ulusal diriliş devriminin gerçekleşmesini başardı. Kadın öncülüğünde yaşanan Kürt halk serhildanı, aynı zamanda kadın özgürlük devriminin başladığını da ilan ediyordu.

1990'ların başında yaşanan Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve Körfez Savaşı ardından Ekim-Kasım 1992 Güney Savaşının sonuçlarını değerlendiren Önder Abdullah Öcalan, Türkiye Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın yaklaşımlarını da dikkate alarak 17 Mart 1993 tarihinde ilk kez ateşkes ilan etti ve Türkiye yönetimini sorunları siyasetle çözmeye çağırdı. Bazı bakımlardan siyasi çözüm zemini vardı ve pratik-askeri durum böyle bir çözümü kaldıracak düzeydeydi. Ancak içteki ve dıştaki savaş rantçısı çevreler ve çeteci güçler, çeşitli provokasyonlarla siyasi çözümün önünü kapatarak, Türkiye'deki siyasi çözüm yanlısı güçleri de hedefleyen planlı bir topyekûn özel savaş saldırısını gündeme getirdi. Çok açık ki bundan sonrası tekrar ve çatışmalı bir durumun giderek daha da ağırlaşması olacaktı.

Önder Abdullah Öcalan, başlayan bu yeni saldırı sürecinde bir yandan demokratik siyasi çözüm taleplerini sürekli yinelerken, diğer yandan da gerillayı ve halkı hedefleyen ağır imha saldırılarını kırabilmek için çok yoğun ve yaratıcı bir mücadele içinde oldu. Buna karşı gerillayı ezemeyen ve siyasi çözüme de gelmeyen iç ve dış rantçı çevreler, 1998'de yaşanan tekrar ve pata ortamından da yararlanarak 9 Ekim 1998 uluslararası komplosunu örgütleyip dayattılar. Roma'ya kadar gitmeyi başaran Önder Abdullah Öcalan'ın Kürt sorununun siyasi çözüm talebini reddederek, 15 Şubat 1999 komplosunu planlayıp İmralı sistemini ortaya çıkardılar.

Önder Abdullah Öcalan, uluslararası komplo saldırısına ve İmralı soykırım sistemine, tarihi paradigma değişimiyle cevap verdi. İktidar ve devlet sisteminin ortaya çıkardığı ve kapitalist modernite düzeninin daha da derinleştirerek ağırlaştırdığı toplumsal sorunlar için demokratik modernite paradigmasıyla demokratik toplumcu çözüm yollarını geliştirdi. PKK'yi iktidarcı ve ulus-devletçi bir parti olmaktan çıkartarak, kadın özgürlüğüne ve toplumsal ekolojiye dayalı demokratik toplumcu bir parti haline getirdi. Kürt sorununun demokratik ulus çözümünü programlayarak, demokratik özerkliğe dayalı demokratik konfederalizm sisteminin örgütlenmesi ve bu temelde çözümlerin geliştirilmesi görevini netleştirdi. Bu biçimde ulus-devletçi çözümsüzlüğü aşıp demokratik ulus çözümü için mücadeleyi öngörerek, kapitalist modernite sistemini yargıladı ve komploya karşı mücadelenin strateji ve taktiklerini ortaya çıkardı.

Bu biçimde yaşanan yirmi yıllık mücadele ve son on yıllık amansız savaş, bir yönüyle 1993'ten itibaren yaşanan tekrarın bir devamı olduysa da aynı zamanda yeniden bir değerlendirmeyi de gerekli kıldı. En başta yaşanan savaş ne zafer ne yenilgi çizgisini aşamayan pata durumunu ve bu temeldeki tekrarı devam ettirerek çözümsüzlüğü daha da derinleştiren bir etken haline geldi. Bu duruma yol açan teorik, ideolojik, örgütsel, stratejik ve taktik durumların yeniden değerlendirilmesi, ideolojik ve stratejik olarak ulusal kurtuluş çizgisinden tam olarak kopmayı, amaç-araç uyumunu tam olarak sağlamayı, bu temelde yeni bir değişim, dönüşüm ve yeniden yapılanma süreci yaşamayı gerektirdi. Bu da pratikte komün ve devlet ayrımına ve yok edilmek istenen kadın ko-

müncülüğü ile kastik erkek egemen yapılanması arasındaki çelişkiye dayalı tarihsel gerçekliği daha derinden anlamayı, PKK'nin örgütsel yapısı ile silahlı mücadele stratejisini sona erdirmeyi gerekli kıldı.

Tüm hata ve eksiklerine rağmen komploya karşı yirmi altı yıllık gerilla ve halk direnişi, Türk Devletinin tüm inkârcı ve imhacı saldırılarını kırmayı ve boşa çıkarmayı başardı. "Çöktürme Eylem Planı" temelindeki saldırılar başarısız kılınarak sahiplerini zora sokar bir duruma geldi. İçteki bu durumun, Ortadoğu'da yaşanan Üçüncü Dünya Savaşının Türkiye sınırlarına dayanması ve Türkiye'yi de tehdit eder hale gelmesi sonucunda beka tehdidi ile yüz yüze gelen Türk Devleti, Ekim 2024'ten itibaren Devlet Bahçeli üzerinden yeni bir yaklaşım ve söylem geliştirmeye başladı. Buna Önder Abdullah Öcalan da 27 Şubat 2025 Barış ve Demokratik Toplum Çağrısıyla cevap vererek yeni bir süreç başlattı ve süreci kimliğine kavuşturdu. Söz konusu Çağrı temelinde Kürt halkının varlık ve özgürlük mücadelesinin PKK ismiyle yürütülen süreci sona erdirilerek, Demokratik Komünler Birliği temelindeki yeni tarihi dönemi başlatıldı.

2. PKK, İnkârcılığa Karşı Kürtlüğü Diriltme Hareketidir

Bu değerlendirmede geliştirilen "Proto-Kürt Tarihi" tanımlaması son derece yerindedir. Hakeza "Örtük Kürt Tarihi" dönemi de öyledir ve Ortaçağı ifade etmektedir. Moderniteyle birlikte "Yok Oluş Tarihi"ne, "İnkâr ve İmha Tarihi"ne bir giriş vardır. Bu dönemde çöküş oldukça hızlanmıştır. Kabile ve aşiret sistemi belki Kürtlüğü biraz yaşatmaktaydı. Fakat Kurmanc biçimindeki dağılma da hız kazanmıştı. Burada Kurmanclaşma olayını daha iyi anlamak gerekir. Aslında PKK çıkışı esas olarak Kurmanca dayanır ve bu önemlidir. Ne bir aşiret ne bir mezhep ne zengin bir aile ile ilgisi vardır. Önder Abdullah Öcalan dahil PKK kadrolarının önemli bir kısmı zorbela ayakta kalmaya çalışan Kurmanc ailelerden gelmektedir.

Peki bu tip ailelere sosyal birim denebilir mi? Bunların sınıf olmadığı çok açıktır, yine toplum ve aşiret olmadığı da çok açıktır. Birkaç akraba var ama onlar da birbirine karşıttır. Aile tamamen kendi içinde dağılmıştır. Örneğin Önder Abdullah Öcalan'ın aşireti Berazi aşiretidir ama adı var kendisi yoktur. Çoktan dağılmış, herhangi bir aşiret ilkesi, kuralı kalmamıştır. Aynı zamanda kabile de öyledir. Kendilerine "Mala Ocê" denmektedir. Ocê'ler bir kabile olabilirler ama o da sadece isim olarak vardır. Büyük ihtimalle eskiden Berazi aşiretinin bir kolu olabilirler. Baba böyle bir ailedendir. Ana ise, ana tarafından Türkmen geleneğinden gelmektedir, ama Kürtleşmiştir.

Açık ki bunlar önemlidir, ama bunların Önder Abdullah Öcalan üzerinde sosyal yansıması yoktur. Önder Abdullah Öcalan'ın aile çözümlemesinde ulusallık yok olmuştur. Klan-kabile kültürü de yoktur. Geriye "Malbatî" kalır ama, aslında o da çökmüş durumdadır, ismi var kendisi yoktur. Türkmen denilince belki kalıntı şeklinde anada yaşamaktadır ama o da Kürtleşmiştir. Daha doğrusu tam bir karmaşa söz konusudur.

Dikkat edilirse, babada kabile-aşiret kültürü neredeyse tamamen bitmiştir. Dolayısıyla bu kültürlerden çocuğa yansıyan hiçbir şey yoktur. Geriye kalan bir ailedir ki, o da derme-çatma haldedir ve çocuk için de engeldir. Demek ki böyle bir köyün Önder Abdullah Öcalan'a vereceği herhangi bir değer yoktur. Ortada hiçbir şeyden haberi olmayan bir köy vardır. Bu köyün herhangi bir sosyal gerçekliği de yoktur. Ne kabile ne aşiret köyüdür; kendi kendini unutmuş köy demek daha doğrudur.

Peki bu durumda Önder Abdullah Öcalan'da yaşanan patlamaya ne yol açtı? Önderlik gerçeğini ortaya ne çıkardı? Bunu doğru çözmek gerekir. Neticede PKK tamamen Önder Abdullah Öcalan'ın iradesiyle gerçekleşmiştir.

Çok açık ki burada bir sosyal temel aramak zordur. Dine ilişkin arayışları vardır ve pek çok dua ezberlemiştir. Ama dua ezberlemek

yaşanan önderliksel çıkışı tarif edemez. Yine köyün gelenekleri vardır ama bunlar da hiç ilgilenmediği hususlardır. Köy terbiyesinin ve de cemaatin yanından bile geçmemektedir. Ailede de baba der "beni bu kadından kurtar"; ana der "beni bu adamdan kurtar". İkisi de büyük bir problemdir. Yine de bunlara rağmen bir şeyler yapılmıştır.

Tabi ki okul süreci de önemlidir. Okulda biraz tablo değişir, Kürtlük ilk defa sorun olarak öne çıkar. Okuyup memur olmak istenir ama "Kürtlük engel olabilir mi?" diye de korku ve endişe yaşanır. Okulda iyi derece alınıp yükseliş imkânı yaratılsa da diğer yandan asimilasyon kişiyi kendi olmaktan çıkaracak bir şeydir. İnsanı geliştirmezse tamamen silecektir. Tüm Kürt gençlerinin yaşadığı bu durumu Önder Abdullah Öcalan da çok yoğun bir biçimde yaşamıştır. Ortaokuldan sonra Ankara'nın göbeğindeki Tapu Kadastro Meslek Lisesi'nde okumuştur.

Şüphesiz Ankara ortamı asimilasyon kültürünü daha da derinleştirecek yapıdadır. Eğer 1970'lerin devrimci ortamı olmasaydı, Dev-Genç olmasaydı, burada çıkış yapma durumu olmayabilirdi. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan, Komünizmle Mücadele Derneği'nden Ülkü Ocakları'na kadar Ankara'da her ortama gitti ve buralarda bir şeyler aradı, ama bulamadı. Dev-Genç ile ilgili gözlemleri kendisini daha çok etkiledi ve sola yönelmesini geliştirdi. Fakat bunlar henüz bir örgüt kuracak düzeyde etkileyen hususlar değildi. Tapu Kadastro Meslek Lisesi'nden sonra Diyarbakır ve İstanbul'da memurluk yaptı ve arkasından Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde okumak için tekrar Ankara'ya geldi. Tüm bu süreç Dev-Genç'e yönelik güçlü bir ilgi oluşturdu. Demek ki Türkiye Devrimci Gençlik Hareketi olmasaydı, belki de Apocu Önderliksel Çıkış da olmazdı. Bu husus çok önemlidir. 1970'ler Türkiye'sinin ve Dev-Genç'in adeta belirleyici etkisi olmuştur. 1968 dünya devrimci gençlik kuşağı Apocu çıkışı yaptıran en önemli etkenlerdendir. Bu da şimdi DEM Parti geleneğinde yaşayan bir hususstur. Önder Abdullah Öcalan, 2013'te HDP kurulurken "*Mahir'in mirasını sizlere devrediyorum*" demiştir. Tam kırk yıl boyunca taşıdığı Mahirlerin mirasını HDP'ye devretmiş ve "*devrettiğim bayrağı yükseklerde tutun*" diye uyarmıştır.

Türkiye solunun kuruluşundan itibaren HDP'de yer alması işte bu mirasla bağlantılıdır. Daha 1974'te devrimci gençlik ADYÖD'de birleştirilmiş, 1981-82'de de devrimci hareketi birleştiren Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi (FKBDC) kurulmuştur. Mihri Belli, Teslim Töre ve Taner Akçam gibi liderler de bu cephe içinde yer almıştır. Ama onlar Avrupa'ya gitmiş, Önder Abdullah Öcalan ise gitmeyerek ısrarla ülkede devrimci mücadeleyi geliştirme seçeneğini denemiştir.

Demek ki 1973-75 grup aşaması, sola açılmamızla bağlantılı bir Dev-Genç mirasıdır. Dev-Genç'in 1970'lerdeki çıkış pratiğinin sonucudur. Onun da önder kişiliği Mahir Çayan'dır. PKK'nin en temel bir dayanağının bu olduğu ortaya çıkmaktadır. 1972-73'te gruplaşmaya yönelmede Mahir'in anısı önemlidir. Bu şehadetler yitip gitmemiş, anılarına Apocu gruplaşmayla cevap verilmiştir. Kaldı ki bu harekette öncü düzeyde yer alan Ömer Ayna ve Hüseyin Cevahir gibi Kürt gençleri de vardır, yani bir Kürt-Türk birlikteliği söz konusudur. Kemal Pir ve Haki Karer ile bu birliktelik Apocu gruba da taşınmış, bir Kürt-Türk birlikteliği olarak grup oluşturulmuştur.

Bilindiği gibi, bu grupla 1978'de partileşme adımı atılmıştır. Buradaki esas nokta, "Bir adım da olsa PKK doğsun" yaklaşımıdır. Bu temelde "*Biz fideliğimizi ektik, artık büyür*" diyoruz. Bu noktada biz yaşayacak mıyız, yaşamayacak mıyız, hiç umurumuzda değildir. 1973 Newrozunda Çubuk Barajı'nda bir tohum ekilmiş; o fide olmuş, 1978'de o fide toprağa verilmiştir ve "artık büyümesi gerekir" yaklaşımı hâkimdir.

Şüphesiz Önder Abdullah Öcalan'ın Ankara'dan çıkışında Kesire Yıldırım ile olan ilişkisi de önemlidir. Bu, Ankara'da içine girilen bir ilişkiydi. Duygusal boyutu yanında, geli-

şen örgütte karşı cinslerin nasıl birlikte var olacağı sorusuna cevap oluşturmak açısından da önemliydi. Aynı zamanda çözmekte herkesin zorlanacağı, kimsenin çözme gücü gösteremeyeceği bir ilişkiydi. Kesire'nin ailesinin Dersim'de ihanet içinde olan bir aile olduğu duyulmuştu ve bilinmekteydi. Yöre olarak Mazlum Doğan arkadaşla birbirlerine yakındılar. Her ikisi de ilgilenmeyi ve kazanmayı gerektiren özelliklere sahiptiler. Mazlum arkadaşı kazanmak zor olmadı ama Kesire temkinliydi. Görünüş itibariyle Kurdi özelliklere sahip bir kadındı. Bu nedenle, Önder Abdullah Öcalan'ın kazanmak istediği açıktı. Yaklaşımlarında herkesin yaşayabileceği bir duygusallık da vardı. Kesire ile yaptığı konuşmada, "*Tamam sen de gruba dahil olabilirsin, ama nişanlılık gibi bir şey yapabilirsin, bu ben de olabilirim, başkası da olabilir*" dedi. Aksi halde grup içinde dağıtıcı olabileceğini düşünmekteydi.

Kesire'nin önce Dersim'de olan ailesi sonradan Ankara'ya gelmişti. Önder Abdullah Öcalan'ın en ciddi girişimlerinden biri, bu aile ile temas kurmaktı. 1976-77 yıllarında neredeyse iki yıl bunun için çok uğraştı. Baştan beri problemli bir ilişkiydi. Ne kabul etme ne de reddetme vardı. Tam bir problemdi. Babası Ali Yıldırım, direkt İsmet İnönü ile ilişki kurmuş olan biriydi, Dersim'de Kemalistlerle birlikte hareket etmişti. Önder Abdullah Öcalan için, "*Biz bu adamı evimize aldık, onu bu tehlikeli işlerden alıkoymak için*" demişti. Fakat Kesire'nin ne kadar bilinçli hareket ettiği belli değildi. Önder Abdullah Öcalan'ı bu ilişki üzerinden etkisiz kılmayı üst düzey bir karar olarak vermişlerse, bunda Kesire'nin bir rolünün olup olmadığı netleşmiş değildir.

Ali Yıldırım, Kesire'nin içine girdiği bu ilişkiye baştan itibaren olumlu bakmamış, istemediğini de açıkça söylemişti. Kesire ile olan evlilik zaten sembolik bir şeydi. Önder Abdullah Öcalan'ın da bu ilişkide bazı amaçları vardı; çok bilinçli olmasa da adeta kendi içinden "bu ilişki bana gereklidir" demekteydi. İşte birçoklarının anlayamadığı nokta burasıdır. Oysa bu ilişkiler Önder Abdullah Öcalan için olmazsa olmaz niteliğindedir. Kuşkusuz "Bir devlet ailesidir, onu kullanacağım" gibi bir düşüncesi yoktur. Mesele vazgeçilemeyecek duygular da değildir. Ama oluşan yeni grup için böyle bir ilişki gereklidir. Önder Abdullah Öcalan böyle bir ihtiyacı derinden hissetmektedir. Nitekim PKK olayında bu ilişki kritik bir yere sahiptir.

Fakat Kesire, baştan itibaren adeta Önder Abdullah Öcalan'ı çökertmek için inanılmaz davranışlar göstermiştir. Acaba gerçekten çökertmek için mi, yoksa "bu ilişkinin neden olamayacağını" göstermek için mi öyle davranmaktaydı? Bu durum şimdiye kadar gerçek anlamda çözülemedi. Kesire ile geçirilen on yıl adeta bir ölüm-kalım on yılıydı. Fakat 1977-87 arasında PKK, bu ilişkiyle ayakta kaldı. O kadar zorlayıcı bir ilişkiydi ki, bu durumu gözleyen Cemil Bayık ve Kemal Pir arkadaşlar "Önderliği bundan kurtaralım" diyerek cezalandırma kararı almış, sonra da "Önderliğin mutlaka bir bildiği vardır" diyerek vazgeçmişlerdir. Önder Abdullah Öcalan için işte bu kadar zorlayıcı bir ilişkiydi.

Harpagos'tan beri Kürdistan tarihinden gelen bir anlayış söz konusudur. "Harpagosluk" demek, başkalarına bütün gücüyle hizmet etmek demektir. Bu anlamda bir Harpagos çelişkisi vardı. Buna "Harpagos Sendromu" da diyebiliriz. Belli ki yaşanan da böyle bir Harpagos Sendromuydu. Peki bundan nasıl kurtulunabilir? İşte esas mesele budur. Bu, Kürt tarihine çok ciddi bir zarar vermiştir. 2500 yıllık bir sendrom ve ciddi bir hastalıktır.

Şüphesiz bütün bunları, PKK tahlilini yaparken dürüstçe tam bir anlamlılığı sergilemek için belirtiyoruz. Bazı yanılgıları ortadan kaldırmak, bazı yetersizlikleri aşmak için ifade ediyoruz. Belli ki bu ilişki olmayabilirdi; ama oldu. Neden? Çünkü bunlar Kürdistan'ın hâkimiydi. Kendilerini böyle görür ve egemenliklerini başka kimseye de vermek istemezlerdi. Bunlar göz ardı edilerek ve de mücadeleyle aşılmadan PKK kurulamazdı. Kurulsa da eksik ve yanlış olurdu.

Burada çözülmesi ve aydınlatılması gereken husus şudur: Bu ilişki mutlaka bizi bulacaktı. Duygusal boyutu da dahil bir biçimde yaşanacaktı. Bu noktada yaşananın erken olduğu söylenebilir, "*Tehlikeli bir biçimde gelişti*" denebilir, yine "*Grup, parti hazır değildi*" denebilir. Belli ki bütün bunlar ve benzerleri söylenebilir. Ama böyle bir ilişkinin yaşanma zorunluluğu inkâr edilemez. Çünkü Kürt haritası, Kürt mantalitesi bunsuz olmaz. Yani "*buranın egemeni biziz*" der. "*Parti olursa bizsiz olmaz*" der. "Önderlik diyorsan, önderlik biziz. Sen de kimsin?" der. Kesire, Şahin Dönmez için, "*Bizim evin önündeki köpekler gibiydi, ona kemikleri veriyorduk*" der. O kesimin kendisini konumlandırdığı yer burasıydı.

Zaten bu işbirlikçi kesimler, "*Bu toprak demek biz demektir, toplum demek biz demektir*" demekteydi. Kendilerini ajan olarak da görmezler. Aristokrasi tam da budur işte. Tarık Ziya Ekinci'nin Lice beyleri için söylediği, "*Bu beyler kendilerini Kürt görmüyorlar. Onlara göre Kürt demek çalıştırılan, hizmete koşturulan köle demektir. Bu tabakaya göre Kürtler onların önünde bekleyen köpekler gibidir*" sözleri anlamlıdır. Önder Abdullah Öcalan'ın 1977'den 1987'ye kadar yürüttüğü mücadele, katlandığı zorluklar, tahammülü zor davranışlar, bunların hepsi bu kesimin gerçek yüzünü açığa çıkartmak içindi.

Önder Abdullah Öcalan, işte bu kesime karşı çok büyük bir mücadele yürüttü. Bu mücadelenin önemini ve büyüklüğünü tüm kadroların, Dersimlilerin ve kadınların çok iyi anlaması gerekir. Kemal ve Cemil arkadaşların "*Yirmi dört saat tahammül edilemez*" dedikleri ilişkiyi, Önder Abdullah Öcalan tam on yıl nasıl idare etti? İşte doğru anlaşılıp cevaplandırılması gereken soru budur. Son ayrılma sırasında da Önder Abdullah Öcalan'a, "*Ben senin için bir karayılanım değil mi? Korkma, seni zehirlemem*" demiştir. Zaten Kesire'nin genel duruşu böyledir. Bu ifadeden kırk beş gün sonra da Atina'da kaybolup gitmiştir.

Bu ciddi olay büyük bir savaş, müthiş bir psikolojik savaştı. Önder Abdullah Öcalan ile Kesire arasındaki mücadele bir önderlik savaşıydı. İşte bu gerçeğin doğru anlaşılması gerekir. Kesire, Önder Abdullah Öcalan'a "*Sen bizim bu ilişkiyi kullanarak PKK'yi yönetemezsin*" demekteydi. İşte mücadelenin içerdiği çıplak gerçek bu. Çok açık ki, bu savaşı Önder Abdullah Öcalan kazanamadan Dersim olmazdı, Dersim toptan biterdi. Haksızlık şurada: "*Dersim'e bu kadar haksızlık etmiş bir aileyi neden tercih ettin*" denerek Önder Abdullah Öcalan eleştirilmektedir! Halbuki kabul ettiği ve savaştığı bu gerçeklik, esas olarak Önder Abdullah Öcalan'ı önder yapan gerçekliktir. PKK'nin kuruluşundan 1987'ye kadar önderlik savaşı böyle sürmüştür. Kaçtığı an Önder Abdullah Öcalan üzerindeki büyük yük ortadan kalktığı için ciddi bir ruhsal hafifleme yaşamıştır.

Önder Abdullah Öcalan, benzer bir hafiflemeyi de şimdi PKK'nin yaşadığı çıkmaz halinden kurtulduğu için yaşamaktadır. Çünkü Kesire'nin yürüttüğü savaş, gerçekten de çok yıpratıcı bir savaştır. Kesire on yıllık savaş sonrasında kaçınca, işbirlikçilik de onunla birlikte tarihe gömülmüştür. Şimdi PKK olayında da reel-sosyalizm ve burjuva ilişkisi tarihe gömülmektedir. Kuşkusuz bu değerlendirmeler çok önemlidir. PKK'nin neden ve nasıl doğduğuna ilişkin değerlendirmeler son derece öğretici olmaktadır.

Kürtler inkâra uğramış bir halktır. Kendimize PKK diyerek hem Kürtlere ad verme hem parti kurma ve hem de bunları sosyalist olarak yapma gerçekleşmiştir. Böyle bir parti ile sağlanan Kürt kimliğinde hem varlık ve hem de özgürlük iç içedir. Mücadele neticesinde varlık kazanılır, ama sosyalizm yani özgürlük kazanılamaz. Sosyalizmin kazanmaması, reel-sosyalizmin iç özelliklerinin etkisi sonucu çökmesi ile bağlantılıdır. Çünkü Rusya'da da çöktü, Çin'de de çöktü.

Burada, tamamen inkâra uğramış bir Kürtlük olayı söz konusudur. Hem sosyalist ve hem de Kürdistanî bir parti ile inkâra karşı varlığı bu ontolojiye, antropolojiye ve sosyolojiye dayandırıyoruz. Dikkat edelim, PKK ve Kürtler olayında hangi Kürtleri esas al-

dık? Kuşkusuz Kurmanc Kürtleri. İşte bu çok önemlidir. Dikkat edilirse, ontolojik, antropolojik ve sosyolojik bir temel var. PKK'nin ilanı bunu kapsar. Bu kavramları biraz açarsak görürüz ki, Kürt varlığını kesinleştirdik. Yani Kürtler vardır ve varlığı kesindir. Bu, PKK'nin zafer niteliğindeki başarısıdır. Antropolojik kazanımıdır, ontolojik kazanımıdır, ancak daha sosyolojik kazanım olmadı, yani özgürlük kazanımı olmadı. Neden? Çünkü reel-sosyalizmle özgürlük kazanılmaz. Böyle olduğu için de iç nedenlerle reel-sosyalizmde çöküş yaşandı.

PKK ise Kesire ile savaşla varlığı kazandı. Bütün Kürtler kadın gerçeğinde kaybederken, tam tersine Önder Abdullah Öcalan'da varlık kazanmıştır. Burada *Mem û Zîn* ve *Derwêş û Edulê* hikâyelerine gelelim. Aslında bu hikâyelerde bir sosyolojik olay var, bu "ölüm sosyolojisi" demektir. Belli ki sosyolojiyi canlandırmadan Kürt inkârı aşılamaz, Kürt dirilemez, Kürt yuvası sağlığına kavuşamaz. Tabi bu durum sadece Kürtlere mahsustur. Yahudilikte "soykırım benzersizdir, bunun başka bir örneği başka bir halkta yoktur" denilir. Bunun anlamı, tekil bir olay olmasıdır. Nasıl ki bunun başka bir örneği yoksa, bu Kürt sosyolojisi de tekildir ve hiçbir kitapta karşılığı yoktur.

İşte bunu PKK Önderliğinin çözmesi gerekirdi. Bu "PKK Önderliği" denen kurum, bunu çözmeden asla gerçekleşemezdi. Bu kördüğüm PKK kadrosunun da aşamadığı kördüğümdür. Belli bir çaba var, ama çözüm yoktur, kadronun yaşadığı kördüğüm noktası burasıdır. Ama bunun çözülmesi gereklidir. Önderlik gerçeği çözüm demektir. Bunu iliklerine kadar yaşamadan kadronun başarması mümkün değildir. Zihinlerde, hafızalarda böyle bir şey yoktur. Yaşanmadığı için anlaşılamamaktadır. Ama Önderlik gerçeği de der ki, bütün Kürt antropolojisi ve ontolojisi tarihi, hatta kültürel gelişmeler, bu nedenle ihanete uğramıştır. Bu çelişkiden ötürü Kürtlük, Kürtlük olmaktan çıkmış, bir kadavra gibi yaralı-bereli hale gelmiştir.

1970'lere doğru gelindiğinde inkâr mutlak hâkimdir. İşte bunu PKK Önderliği delmiştir. Buna destan mı, teori mi, sosyalizm mi, yurtseverlik mi, ne denirse densin, PKK Önderliği bunu gerçekleştirmiştir. Demek ki PKK, yaşanan zıtlıklara ve olumsuzluklara rağmen, büyük bir harekettir. İnkârdan varlığa çıkış yaptıran tarihi bir iş yapmıştır. Bu çok zor bir iştir. Daha önceki Kürt Önderlikleri bunu yapamamıştır. Her önderliksel çıkış iki ayda çökmüş, bıraktıkları miras daha da çökertici olmuştur. Her direniş ve peşinden gelen yenilgi, bir parçayı daha yok etmiş, sonuçta Kürt diye bir şey kalmamıştır. İstendiği kadar mirlik tarihi, aşiret tarihi incelensin, belirtilen bu sonuca ulaşılması kaçınılmazdır. Kürt tarihi denen işte budur. PKK Önderliği bununla savaşmış ve sonuçta bir yol bulmuştur. Şüphesiz "Herkes bir yol bulsun" denmemektedir. Çünkü bu tekil olarak başarılan bir husustur. Önder Abdullah Öcalan'ı önder yapan da budur.

Önder Abdullah Öcalan, Kesire ile on yılı böyle yaşamıştır. Gruptaki iki değme başyardımcının bulduğu çözüm cezalandırmaktır! Peki öyle yapılsaydı ne olurdu? Grup belki de o zaman biterdi. "*Olumsuz olan herkesi öldürelim!*" demek çözüm değildir. Bunun da yol olmadığı zaten tarihin kendisinden bellidir. Öldürmek gibi kovmak da çözüm değildir. Sonuçta PKK'nin varlık savaşı, Önder Abdullah Öcalan'ın tarzıyla kazanıldı. Ancak reel-sosyalizmle özgürlük sağlanamadı. Özgürlüğün sağlanamaması, tamamen reel-sosyalizmin özüyle ilgili bir husustur.

Şüphesiz Kesire ile yaşanan savaşımın diğer bir boyutu da kadın özgürlük hareketi ve mücadelesi ile ilgilidir. Bu da en az önderlik savaşımı kadar önemlidir. Zaten kadın özgürlük mücadelesi ile önderlik savaşımı iç içe gelişen bir olaydır. PKK'de önderliksel gerçekleşmenin ayırt edici özelliği kadın özgürlük çizgisini ve mücadelesini geliştirebilmesi olmuştur. Bu da Kesire ile yürütülen mücadeleye bağlı gelişmiştir. Kesire'nin işbirlikçi, aristokrat ve boğucu anlayış ve tarzına karşı mücadele PKK Önderliğini geliştirmiş, önderliksel gelişme de kadın

özgürlük çizgisini ve mücadelesini ortaya çıkartmıştır. PKK Önderliğinin yenilmezliği kadın özgürlük hareketinin öncülüğü ile sağlanmıştır.

Aslında en çok üzerinde durulup doğru anlaşılması ve geliştirilmesi gereken husus budur. Nasıl ki Kesire ile mücadele doğru yürütülüp başarılmadan PKK Önderliği gerçekleşmez idiyse, aynı biçimde böyle başarılı bir mücadele yürütülmeden kadın özgürlük çizgisi ve mücadelesi de gelişip bugünlere ulaşamazdı. Bu da PKK'nin mevcut değişim ve dönüşümü yaşama gücüne ulaşamaması anlamına gelirdi. Belli ki özgür kadın hareketinin, varlığı kazanma ve paradigma değişimini gerçekleştirmede oynadığı temel rol hiçbir zaman azalmayacak, bundan sonraki özgürlüğü kazanma mücadelesinde de öncülük pozisyonunda devam edecektir.

3. PKK ve Modernite

PKK'nin çıkış yaparken dayandığı sosyal temel Kurmanclardır. Kurmanc, aşiret, sınıf, aristokrasi, burjuva veya küçük-burjuva değildir. PKK, darmadağın edilmiş, çökmüş bir Kurmanc ailesinin içinden çıkmış birisinin teşebbüs ettiği bir harekettir. Gelişim sürecinde de Kurmanc'ı esas almıştır. PKK kabile ve aşiretlerde değil, kent varoşlarında, ırgatlar içinde, metropollerdeki göç kitlesinin içinde gelişmiştir. Aşiretler içinde daha sonra gelişme göstermiştir. 1990'larda güç haline gelince, o zaman aşiretlerin içinde de karşılık bulmuştur. Güneşin gezegenleri çekmesi gibi tarif edilebilir.

Burada cevaplanması gereken soru şudur: PKK modern bir hareket midir ya da ne kadar moderndir? Reel-sosyalizm çizgisini esas alması, kesin olarak PKK'nin modern karakterli olduğunu gösterir. Çünkü PKK bu çizgiye dayandı, tüm temel kavramları reel-sosyalistti. Çizgi olarak moderndir; fakat içi proto-Kürt, örtülü Kürt, inkâr Kürdü ile doludur. Tarihsel aşamalardaki ne kadar Kürt varsa hepsi içindedir. Yani Nuh-u Nebi'den kalma bütün Kürtler PKK'nin içindedir. Elbette bu da PKK içinde savaşa yol açmaktadır. PKK'nin iç savaşı özü itibariyle budur.

Demek ki PKK'deki iç çatışmanın basit bir çatışma olmadığı anlaşılmaktadır. Semir'den Kesire'ye, Şemdin'den Botan'a kadar böyle yaşanmış yüzlerce örnek vardır. Belli ki Kürt varlığındaki tüm hastalıklar PKK'ye taşınmıştır. İnkârcılık da buna dâhildir. Dışarıdaki bütün hesaplaşma PKK'nin içine alınmıştır. Açık ki çok büyük bir boğuşma yaşanmış ve bu boğuşmadan da sağ çıkılmıştır. Benzer durum Çin tarihinde de vardır. Mao da "Çin tarihinde ne kadar çelişki varsa hepsi Komünist Parti'ye taşırılmıştır. Ve bu savaş yüzyıllarca sürer." demiştir.

Reel-sosyalizmden çıkarılması gereken bir sonuç da sınıf savaşının bitmediği gerçeğidir. Biz bunu Kürt somutunda çarpıcı olarak yaşadık. Bizde şiddetli, çok alçakça ve ihanet biçimlerine kadar varan her türlü özgürlük dışı anlayış denendi; fakat hiçbiri başarılı olamadı. Sonuçta kendi irademizle PKK'nin örgütsel varlığını sona erdirme noktasına geldik; bunun adı başarıdır. Belli ki PKK'nin feshi olayına bir isim konulabilir. Biz buna "ömrünü tamamlama" ya da aynı anlamda "miadını doldurma" diyebiliriz. Çünkü ısrar edersek, bu çıkmaz bizi boğabilir. Bir de kazandığımız bir şey varsa, onu bile kaybedebiliriz. Bu, çok önemli bir tespittir. Miadını doldurmuş bir şeyde ısrar etmek, kazanılanı da kaybettirebilir.

Aslında 1990'ların ortalarında noktayı koymamız gerekirdi. Modernite ilişkisi de böyledir. Biz kapitalist modernite ile savaştık, onun inkâr tarzı ile savaştık. Bu savaşta varlığımızı kazandık. Açık ki bu büyük bir kazanımdır. Mevcut araçla bundan fazlası da kazanılamaz. Bu da nettir. Şimdi yaptığımıza ister fesih ister ömrünü tamamlama ister miadını doldurma diyelim; bununla hiçbir şey kaybetmiyoruz. Tersine bir yükten kurtuluyoruz. Bu yük boşuna kan akıtıyor, boşuna moral tüketiyor, alan kaybettiriyor. Tıpkı Mao'nun "Kültür Devrimi" ile yaptığı gibi, sonuçta var olanı bitirme ve kapitalizme teslim etme ortaya çıkabilir. Devam edersek

bizi de o son bekliyor. Bu açıdan PKK'nin feshi önemlidir.

4. PKK'nin Kazanımları

PKK'nin Kürt varlığını kazanmada temel rol oynadığını yukarda izah ettik. PKK mücadelesi herkese "*Evet, Kürt vardır*" dedirtti. Modern çağda Kürtlerin varlığının kanıtlanması da, gerçekleştirilmesi de, inşa edilmesi de PKK'nin mücadelesi sayesinde olmuştur. Bu, PKK'nin en tarihi kazanımıdır. Bunu başardı ve başarıya da imzasını attı. PKK bunun için artık tarihe mal olmuştur.

PKK, modern çağdaki Kürt inkârını yerle bir eden örgüttür. PKK'de Kürt varlığı tarihi anlamını buldu. PKK'nin tarihi, Kürt varlığının kanıtlanmasının ve inşa edilmesinin tarihidir. PKK mücadelesinin anlamı budur ve başka bir anlam asla çıkarılamaz. Peki ne kadar özdeşlik kurdu? Yani Kürt eşittir PKK oldu mu? Çok açık ki bu da anlamlıdır ve söz konusu özdeşlik ilişkisi başarılı bir biçimde kurulmuştur. Varlık bilinci edinilmiş ve kazanılmıştır. Bu doğruluk modern Kürt tarihini ve bilincini doğurabildi mi? Evet, doğurdu. PKK'nin tarihi mirası, Kürt varlığının kazanılmasıdır. Bunun derinleşmesi ve tarihte de bu biçimde yer alması önemlidir. PKK tarihi, bir varlık olarak Kürt tarihinde en anlamlı yeri tutmuştur. Hem inkâra, asimilasyona, yok edilmeye ve hem de soykırıma, toplum kırıma karşı kazanılmış bir varlık tarihidir.

PKK ömrünü tamamladığı için feshedilmek durumundadır. Biz de buna kani olduk. Bu gereklilik, hem reel-sosyalizm gerçekliğinin ve hem de Kürdistan'daki inkârcılık ve kırımcılığın aşılması gereğidir. Devlet sosyalizmi odaklı paradigmanın iflası ve çöküşü, olduğu gibi PKK'de de karşılığını bulmaktadır. Demek ki PKK'nin dayandığı bu temel, yani ulus-devletçi sosyalizm, doğru bir sosyalist ilke değildir. O halde ideolojik temeli doğru olmadığı ve çöküşe yol açtığı için değiştirmek zorundayız.

PKK Kürt kimliğini ispatlama savaşını verdi ve sonuçta varlığı kanıtladı. Aslında ağırlıklı olarak bu yapılabildi. Peki özgürlüğü sağlayabilir miydi? Hayır! Çünkü reel-sosyalizm, özgürlüğü sağlayacak bir sosyalizm değildir. PKK de bir reel-sosyalist örgüt olduğu için, doğal olarak özgürlüğü sağlayamaz. Ve zaten sağlayamadığı da ortaya çıktı. Ama kimliği sağlayabilirdi ve pratik olarak sağlayabildi de. Bu da PKK'nin pozitif tarihe katkısıdır. Bu nedenle artık PKK'nin hem içerik hem biçim olarak aşılmasında hiçbir sakınca yoktur. Hatta daha önce 1990'ların ortalarında bunun yapılması gerekirdi; fakat çeşitli nedenlerle yapılamadı. Belli ki bugün yapmak biraz geç oldu, ama anlamlı oldu. Biz bunda herhangi bir sorun görmüyoruz. Fakat bazıları PKK'nin aşılmasını sevinçle karşılayarak adeta havaya uçuyorlar. Bu sevinç boş bir hayal ve kuruntudan ibarettir.

Silahlı mücadele dediğimiz olayı da biz sıfırdan başlattık ve Kürtleri bunun içine çektik. Bunu da inkâr etmiyoruz. Ama elbette bunun da nedenleri vardı. Böyle bir temel yöntem, çıkış döneminde genelde gerekliydi. Çünkü ulus-devlet amaçlı bir stratejiye dayalı ulusal kurtuluş mücadelesi hâkim yöndü. Aslında bu stratejide silahlı kurtuluş da var. Yeni dönemde ulus-devleti terk etme, kendisiyle birlikte silahlı ulusal kurtuluş savaşının terkini de beraberinde getirir. Çünkü ulus-devlet temelli parti programı bir açmazı yaşıyor. Bu nedenle, o programın temel yöntemi olan ulusal kurtuluş savaşı veya silahlı mücadele stratejisi de aşılmak zorundadır. Amaç-araç uyumu ve birlikteliği gereği, amaç terk edilince aracı da terk etmek zorunludur. Dolayısıyla silahlı mücadele stratejisini de terk ediyoruz.

"Parti" kavramı sorgulanması gereken bir kavramdır. Kaldı ki parti sınıfsal bir kavramdır, sınıfın iktidara taşınması için inşa edilmiştir. Yani iktidarla sınıf arasındaki köprüdür. Şimdi bu kavramı derinleştirmeye, eskisi kadar taraftar değiliz. Parti sınıfsal bir olay ve sınıfı derinleştirir. Dolayısıyla bu sınıf-parti anlayışından vazgeçeceğiz. Hem geçmişin eleştirisi kapsamında ve hem

de önümüzdeki döneme ilişkin perspektif çizerken, "yeni bir parti kuralım" diye bir önerimiz olmayacaktır. Parti yerine başka bir şey düşünmek gerekir. Partiyi, toplumu sınıfsal temelde zorlayan, baskı aracı olarak çıkmazı derinleştiren bir olgu olarak ele almamız gerekmektedir. Mevcut parti aracı, reel-sosyalizmin çözülüşünün temel nedenidir. Bilebildiğimiz kadarıyla bu tespiti başka düşünce insanları da yapmış fakat onlar bir çözüm geliştirememiştir. Biz sınıf temelli partiyi hem eleştireceğiz ve hem de yerine neyin konulacağını tartışacağız.

Sınıf temelli örgüt anlayışı, reel-sosyalizmin çözülüşü ve başarısızlığındaki en önemli etkenlerden birisidir. Marksizm'in en önemli sorunsalıdır. Aynı zamanda Marksizm'in sınıf kavramı da problemlidir. Yani sadece parti kavramı değil, sınıf kavramı da teorik olarak problemlidir. Zaten sanayi proletaryası en çok da faşizme yaradı. Hitler, Alman işçi sınıfını en çok kullanandı. Bu işçi sınıfı dediğimiz, sosyalizmden çok faşizme taban teşkil etti. Halen yeni sağ bu kesime, işçilere dayanır; sanıldığı gibi öyle burjuva sınıfa filan dayanmaz. En çok da bunlar "yeni sağ"ı desteklerler. Bunu iyi çözmek gerekir. Kaldı ki Türkiye'de de işçileri en çok burjuva partileri ve AKP örgütledi. Türkiye'nin neredeyse yarım yüzyılı aşan pratiği ortadadır. Bunların hepsine "propaganda" deyip geçemeyiz. Peki sınıf örgütü niye gelişmiyor? Hata nerede yapılıyor? Açık ki hiçbir yerde işçi partisi gelişemedi. Almanya'da gelişti, ama o da burjuva partisiydi, işçi sınıfı partisi değildi. Bolşeviklerde de pratik böyledir; işleri küçük bir elit grup götürdü, işçi kitlesinin partisi olamadı. Bu Marksist olguyu tamamen gözden geçireceğimiz açıktır. Marksizm'deki sınıf kavramı aşılacaktır. Biz reel-sosyalizmdeki parti uygulamasına "proto-devlet" dedik. Parti bir proto-devlet organizasyonu oldu. Bu durum üç yüz yıldır böyle gelişti. Belli ki bunun eleştirisi gerekir.

Reel-sosyalizmin hepsi, 1848'deki deneme, 1871'deki Paris Komünü, I. Dünya Savaşı'nın içinde ortaya çıkan Rus Devrimi, II. Dünya Savaşı'ndan sonra gerçekleşen Çin Devrimi, sonrasındaki Vietnam Devrimi, bunların hepsi savaş temellidir. Hepsi de kapitalist sistemi geliştirdi. Ne kadar zora dayalı sosyalizm zaferi ilan edildiyse, hepsi de kapitalizmi doğurdu. En başta da Çin, büyük bir savaş kazandı, ama şu anda en ileri kapitalist ülkedir. Çin'i kimse dışarıdan kapitalizme çekmedi; tersine bizzat Komünist Parti buna öncülük etti. Halen de bu rolünü sürdürmektedir. Kuşkusuz bunlar tesadüf olamaz.

Fakat bunların bir alternatifi de elbette vardır. Bir alternatif olarak biz, ulus-devlet sosyalizmi yerine demokratik toplum sosyalizmine geçiş yapıyoruz. Belli ki bu yeni bir programdır, Demokratik Toplum Sosyalizmi programıdır. Bu yeni program, *Demokratik Toplum ve Demokratik Sosyalizm programı*dır. Bunun stratejisi açık ki ulusal kurtuluş savaşı stratejisi olmayacaktır. Biz ulusal kurtuluş savaş stratejisini bıraktık. Onun yerine *demokratik siyaset stratejisini* koyacağız. Demokratik siyaset bir stratejidir, demokratik toplumun olmazsa olmazıdır. Demokratik toplumun, demokratik siyaset stratejisi ile bağlantısı vardır. İster anayasada isterse yasalarda, nerelerde ne gerekiyorsa ifade kazandırılacaktır. Tabi bu stratejinin iki temel dayanağı da olacak. Demokratik siyaset stratejisi, bütüncül hukuk ve öz savunmaya dayalı olarak uygulama gücü kazanacaktır. Elbette bu strateji yaratıcı ve çok yönlü taktiklerle hayata geçirilecektir. Bunu gerçekleştirecek olan da hukuk olacaktır. Bu, şu anlama gelir: PKK mirasından geriye kalan ne varsa, bu yeni demokratik siyaset stratejisi altında hukuki nitelik kazanacaktır.

Devletlerle yürütülecek müzakere sonucunda anti-demokratik yasalar kalkacak, hukuki reformlar gerçekleşecektir. Bu, yıllara yayılmadan makul bir süre içinde gerçekleşmelidir. Yukarda çerçevesini belirlediğimiz hukuki reformlar gerçekleştirilmezse, o zaman çatışmalı ortam ister istemez yeni biçimlerde devam edecektir.

Yeni tarihi dönemde barış ve demokratik toplum aşamasına geçiş için PKK'nin feshi

gereklidir. Feshi yeni bir döneme geçmek için yapmaktayız. Devletteki bazı dinamikler, bunu kendimizi yok etmek olarak algılamaktadır. İçimizde bazıları da PKK'nin feshini, kendimizi savunmadan yoksun hale getirmek olarak anlamaktadır. Ama biz, gerçekte bir açmazdan kurtulmaktayız. Fesih bir son değil, yeni örgütlenme ve mücadele sürecine geçiştir. Yeni mücadele süreci savaş değil barış, ulus-devlet değil demokratik toplumu inşadır.

Bunun da formülasyonu nettir. Birinci dönemin alternatifi olarak, önce bir kongreyle PKK'yi sonlandırmak, sonra da alternatif olarak demokratik toplum programını oluşturarak hem program hem strateji hem de onun hukuku için gereken kararları almaktır. Kuşkusuz bu temelde alınacak kararlar tarihi nitelikte olacaktır.

Kürtlerin özgürlük ve demokrasi ihtiyacı çok günceldir. Artık varlık sorunumuz esas olarak çözülmüştür. Herkes Kürt varlığını şu ya da bu düzeyde kabul etmektedir. Dolayısıyla varlık savaşı artık verilemez. Şimdi mesele özgürlük ve demokrasidir. Örneğin Kürtler nasıl demokratik bir toplum olacak? Nasıl özgür olacaklar? İşte kadro öncülüğü burada büyük bir yer tutacak ve *Komünalist Yoldaşlık Hareketimiz* esas olarak bu sorular temelinde yoğunlaşacaktır. Komünal demokrasi, üzerinde kıyamet koparacağımız temel konu olacaktır.

Kadın özgürlüğü temelinde komünal demokrasi, bir bütün olarak komünalizmdir. Varlıktan özgürlüğe ve demokratik komünalizme ulaşma sağlanacaktır. Açık ki Demokratik Toplum, Demokratik Siyaseti ve Demokratik Hukuku gerektirir. Teorik konular bu ana başlıklar etrafında yoğunlaşacaktır. Bunun örgüt modelini de ortaya koyacağız. PKK gidiyor, peki oluşan boşluğu nasıl bir örgütlenme modeli dolduracaktır? Genelde örgüt ve örgütlenme modeli, barış ve demokrasi eksenli olacaktır.

Toplumsal barış önemlidir; demokratik sosyalizmi inşa edebilmek için toplumsal barış sorununun çözümlenmesi gerekir. Toplumsal barış, savaşla olmaz. Reel-sosyalizmin çözülüşünde de böyledir. Reel-sosyalizm savaşa dayalı olduğu için çöktü. Bilindiği gibi Mao, "*iktidar namlunun ucundadır*" der. Ama namlunun ucunda sosyalizm kurulamaz. Namlunun ucunda devlet kurulur, ulus-devlet kurulur ki, bu da sosyalizm olmaz. Zaten bu tür denemeler iflas da etmiştir.

Şüphesiz öz savunma her zaman gereklidir. Öz savunma hukukla olur, demokratik siyasetle olur. Herhangi bir güç tarafından varlığın imhasına yönelik saldırı olduğunda, varlığın isyan hakkı doğar. Toplumsal barış için de bu ilke önemlidir. Bu ilke tüm müzakerelerde savunulacaktır. Demokratik Sosyalizm açısından da öz savunma önemlidir.

Bu, yeni örgütlenme modelinin politik kısmıdır. Kürdistan geneli için birlik nasıl olacak? Dört parçadaki birlik nasıl sağlanacak? Bunlar için ayrı kongreler, ayrı programlar gerekecektir. Suriye'deki, Irak'taki, İran'daki, Türkiye'deki programlar ayrı olacaktır. Hatta farklı parti adları gerekir. Bunlar Kürtlerin birliği üzerine kurduğumuz değerlerdir.

Miadını dolduran bir örgüt yerine, bundan sonra "Kürdistan Demokratik Komünler Birliği" adını kullanacağız. Tüm bu anlatımlar, sonuçta yaratıcı bir kadro oluşturmak ve komünalist yoldaşlık hareketini geliştirmek içindir. Hem heyecan vericidir ve hem de son derece yaratıcılık gerekecektir. Komünalizm nedir? Komünler nasıl kurulur? Ne kadar komün lazımdır? Gece-gündüz bu soruların cevabı üzerinde çalışılacaktır. Kadronun bir anı bile boş geçmemelidir. Ortada çok ağır bir sorumluluk vardır. Yatarken bile teori ve pratik düşünülecektir. Bu rutin bir bürokrasi işi değildir; yaratıcılık isteyen bir iştir. Bu teorik çözümlemeler temelinde pratiği geliştirmek yaratıcı kadronun işi ve görevidir.

---

* *Demokratik Komünal Toplum Manifestosu,* Yedinci Bölüm

27 Kasım'dan 27 Şubat'a: Varlık Savaşından Özgürlüğün İnşasına

Behzat Çarçel

1978'de yokluğu yok ederek varlık savaşını kazandıran 27 Kasım ruhu, 27 Şubat çağrısıyla yeni bir tarihsel eşiğe ulaşıyor. Eski alışkanlık ve tekrarları aşarak tabandan komünler örgütlemek, kazanılan bu büyük varlığı demokratik toplum inşasıyla kalıcı özgürlüğe dönüştürmenin temel yoludur.

"*Bugün tarihî bir gündür.*" sözüyle başlayan birçok toplantı, açılış, yazı ya da değerlendirme yapılmıştır. Ama Kürdistan tarihinde, kelimenin gerçek anlamıyla tarihî bir gün olmayı başarmış günlerin başında, bütün gerçekliğiyle 27 Kasım 1978 günü gelmektedir.

O gün, kendilerine "Kürdistan Devrimcisi" ya da "Apocular" denilen bir grup genç, attıkları adımın ağır olduğunun bilinciyle ve kendilerinden başka kimsenin ihtimal vermediği bir seçeneği tarihin akış yoluna sunmak için bir araya geldiler. Tarih ve toplumun bu yolu tutmaması için dünya kadar gerekçeleri vardı. "Kuru tahtanın yeşertilemeyeceğini" herkes öğrenmişti. Kürtlükten ve Kürdistan'dan kaçış, bir odak noktası haline gelmişti. Kürt tarihi üzerine serilen örtü artık çıkarılmayacak bir kefene dönüşmüş, mezarı da çimentoyla kapatılarak olası dirilme ihtimalleri ortadan kaldırılmıştı. Şeyh Said, Ağrı ve Dersim katliamları inkâr ve imhanın nasıl bir vahşete dayandığının gösterisi olarak tarih sahnesine konulmuştu. İhanet ve komplolarla mayınlanmış 28 isyan, 28 soykırıma dönüşmüş ve adeta iliklerine kadar işlenmiş bir çaresizlik ülkenin her ferdine ezberletilmişti. Dersim katliamının üzerinden de kırk yıl gibi önemli bir zaman geçmiş ve olası bir çıkışın artık beklenmeyeceği neredeyse kesinleşmişti.

Olmazı Olduran 27 Kasım Ruhu

"Bu iklimde bir diriliş olasılığı var mı, somut koşullar neyi gösteriyor?" diye sorulduğunda bir türlü çıkış yolu bulmak mümkün görünmüyordu. Halk ve ülke gerçekliği Kürt ve Kürdistan isimlerinin kullanılmaması nedeniyle adeta isimsiz bırakılarak yok ediliyordu. Burada yalan, sadece söylenmiyor adeta yaşatılıyordu. Yalan bir yaşam biçimi olarak Kürtlere dayatılıyordu. Maddi gerçekliğe bakıldığında devrimci bir çıkış için oldukça karamsar bir tablonun olduğunu görmezden gelmek mümkün değildi.

27 Kasım'ı açığa çıkaran gerçeğin ve yapılan devrimci müdahalenin, somut gerçeklikten doğmadığını, dahası bunun zaten beklenmediğini objektif bakan herkes görebilir.

Asıl devrimci müdahale zihniyet ve vicdanda yapılmıştır. Burada oluşan anlam dünyası, maddi gerçekliği yeniden oluşturmuştur. İlişkisel diyalektik, enerjinin özgürlüğe yatkın olma halinden hareketle, var olan maddi gerçekliği aşarak yeni bir durum ortaya çıkarmıştır. 27 Kasım ruhu veya Apocu ruh böyle anlaşılabilir. Bu ruh, olmazı olduran, herkesi şaşırtan bir devinimle yeni bir tarih yolunu açmıştır. Onun için mücadele tarihinin kritik aşamalarında sürekli manevi boyut ve irade gücü öne çıkmış, herkesi şaşırtan sonuçları açığa çıkarmıştır. Önder Apo'nun açıkça Kürt ve Kürdistan'ı dillendirmesi ve "Kürdistan sömürgedir" söylemi, bu ruhun yürüyüşe geçtiğinin ilk işaretleri olarak okunabilir.

27 Kasım hamlesi grubun kendi içinde tartışmalara neden olmuştur. Gençlik hareketi olarak devam mı edilsin yoksa partileşilsin mi tartışması, önemli bir eşikte olunduğunun göstergesidir. Aydın-gençlik hareketi olarak kalınırsa bir yere kadar devrimci tatmin sağlanabilir, ancak tarih başka bir gerçeği dayatıyor. Netice itibarıyla kararlaşma, partileşme yönünde oluyor.

Yalanı Bitiren Gerçek: Varlık-Yokluk Savaşı

Gerçeğin er ya da geç açığa çıkma gibi bir huyu vardır, derler. Önder Apo öncülüğünde bir grup Kürdistan devrimcisi, 27 Kasım'da yalanı bitiren gerçeği tüm dünyaya ilan etti. Varlığın ne olduğu söylenmiş, gerçek olanın Kürt ve Kürdistan olduğu açıklanmıştı. Halkın ve ülkenin düşürüldüğü duruma karşı duyulan utanç, temel motivasyon kaynağı olarak vurgulanmıştı. Gerçeğin uyandırılmamış hakikat olduğundan hareketle, varlığın hakikat olabilmesi için bilince çıkarılması gerekliliği doğmuştu. İşte varlık, onur ve kimlik mücadelesi, bir başka ifadeyle varlık-yokluk savaşı böyle başlamış oldu.

PKK'nin kurulduğu yıllarda Asya'dan Latin Amerika'ya kadar her yerde ulusal kurtuluş mücadeleleri veriliyor, kimileri ulus-devlete ulaşarak ezilen dünya halklarına umut veriyordu. Reel sosyalist parti ve örgütlenmelerin revaçta olduğu dönemlerdi. PKK de bu rüzgârdan etkilenerek program ve stratejisini oluşturmuş, ulaşmak istediği hedeflere gitmek için uygun araçların buradan edinilmesi gerektiği sonucuna varmıştı. Ezilen ve sömürge ulusların kendi ulus-devletlerine kavuşması, kurtuluş için tek ve temel amaç olarak belirleniyordu. Ulusal kurtuluş mücadelesi ve buna dayalı uzun süreli halk savaşı stratejisi temel kalıplar olarak alınıyordu. Geriye reel sosyalizmi kendi ülke koşullarına uygulamak kalıyordu ki bu da zaten işçi partisi veya komünist parti olarak her ülkede somutluk kazanıyordu.

Kendi içinde Çin, Sovyet ya da Arnavutluk gibi farklı varyantları olmasına rağmen dünyanın neredeyse üçte ikisine yayılmış bir reel sosyalizm denemesinden sonra hızla gelen yıkım, başta ezilenler olmak üzere tüm dünya halkları için kapitalizme mahkûm olmayı beraberinde getirmiştir. Önder Apo ve PKK, Kürtlerin varlık sorununa ek olarak reel sosyalizmin sorunlarıyla da mücadele etmek ve çözüm bulmak durumunda kalmıştır.

Yokluğu Yok Ederek Varlık Savaşını Kazanmıştır

Yarım asrı aşan PKK mücadelesi üzerine çok şey söylendi. Kitaplar yazıldı, filmler çekildi, belgeseller yapıldı, tezler hazırlandı, seminerler, konferanslar yapıldı. PKK, kimsenin görmezden gelemeyeceği bir hakikat olarak Ortadoğu'da yükseldi. Ortadoğu üzerinde siyaset yapan veya araştırma yapan ve PKK'den hiç bahsetmeyen birini bulmak mümkün değildir. İşin tuhafı, PKK'nin yeminli düşmanları, gece gündüz onu yok etmek için çalışanlar, herkesten çok PKK üzerine konuşarak varlığını teyit ettiler.

Şimdi çok basit bir denklemle başlangıçtaki soruna geri dönecek olursak, çıkan sonucu açıkça görebiliriz. Başlangıçtaki sorun "Kürtler var mıdır, yok mudur?" sorusudur.

Egemenlerin temel hedefi de Kürtleri ve Kürdistan'ı tarihten silmektir. Bilinen ifadesiyle imha ve inkârdır. PKK'nin yaratımlarının başında gelen husus, kendisini Kürtlükle özdeşleştirmiş olmasıdır. Yani herkes PKK denilince aslında Kürtlerden bahsedildiğini biliyor. PKK, kendisini zamanda ve mekânda büyük bir olay haline getirerek, yani tarihe ve dünyaya kendisini ispatlayarak bir hakikat haline geldi. PKK, kendi olayında Kürtleri tartıştırarak ve açığa çıkararak adeta yokluğu yok ederek varlık savaşını kazanmıştır. Böylece varlık kazanılmış, sıra özgürlük noktasına gelmiş oldu.

Şüphesiz PKK bir özgürlük hareketi olarak doğdu ve başından beri özgürlük için mücadele edildi. Ancak özgürlük hedefine ulaşmak için belirlenen araçlarda, değişen koşullara göre hızla değişikliklere gidilmesi gereken yerlerde sürekli tekrarda ısrar eden durumlar da yaşandı.

Özgürlüğün İnşasına Geçmek

Ulus-devlet hedefli ulusal kurtuluş mücadelesi ve buna dayalı silahlı mücadele stratejisindeki ısrarlar tekrarlara yol açıyordu. Özgürlüğe ulaşmak için doğru araçlara zamanında yönelinmemesi birçok kayba yol açtı. Reel sosyalizmin barındırdığı yanlışlıklara karşı Önder Apo'nun verdiği mücadelenin ayrı bir tarihi olduğunu ve yepyeni bir külliyat oluşturduğunu herkes biliyor. Aslında 1995'te yapılan beşinci kongrede ulus-devlet hedefinin özgürlüğe götürmeyeceği anlaşılmıştı. Varlık savaşı tamamlanmış olmasına rağmen bir türlü özgürlüğün oluşturulmasına geçilemiyor, aksine aynı tarzda devam edilirse hedeften uzaklaşma riski artıyordu. Önder Apo neredeyse otuz yıldır bu çıkmazdan kurtulmanın, bu tekrarı kırmanın mücadelesini verdi.

İmralı süreciyle başlayan ağır işkence zemininde bu çemberi kırma arayışı daha da aciliyet kazandı. Bir bakıma kavganın ikinci yarısına geçilmiş oldu. Hegemon güçler Önderliğe adeta şunu söylemeye çalıştılar: "Kürdistan'ı parçalayan ve Kürtleri ölüm uykusuna yatıran biziz. Sen bu ölüyü dirilttin, bunun üstüne bir de insanlıkta ve sosyalizmde ısrar eder hale getirdin, biz de seni İmralı kayalıklarına mahkûm edeceğiz." Önderlik de kapitalist modernite sistemini tarihsel ve toplumsal olarak çözümleyerek ve uygun çıkış yollarını oluşturarak, yani yeni paradigmayı oluşturarak cevap verdi. Yirmi yıldır paradigma oluşmuş ve tartışılıyor olmasına rağmen ikinci bir tekrar dönemi de bu haliyle yaşanır oldu.

Yeni paradigmanın kazandırdığı derinlemesine bakış açısının, anlama, tartışma ve bilinçlenme bakımından bir potansiyel açığa çıkardığı inkâr edilemez. Kürt analarının en sade haliyle yılların siyasetçilerine meydan okuyan özgüvenleri ve politikleşme düzeyleri saygıyla karşılanmayı hak ediyor. Kürt kadınının mücadele azmi ve özgürleşme yürüyüşü hayranlıkla izleniyor. Kapitalist modernitenin en dibinden çıkarak yükselişe geçen Kürt kadını, özgürlük yolunda tüm dünya kadınlarına öncülük yapıyor ve ilham kaynağı oluyor. Tüm dünyada dinamikliğiyle dikkat çeken Kürt toplumu, bölgede parlayan bir ışık gibi umut kaynağı oluyor. Bölgedeki siyasi denklemlerde başta hesaba katılması gereken bir güç olduğu da herkesçe biliniyor.

Bütün bunlara rağmen özgürlüğün inşa edilmesinde tekrardan çıkılamadığı için istenilen boyutta mesafe alınamıyor. 27 Şubat *Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu*'nun gerekliliği, böylesi bir ihtiyaç ve zorunluluktan doğmuştur.

Varlık kazanılmış, önemli bir potansiyel ve güç oluşmuş olmasına rağmen mevcut enerji özgürlüğün inşasına akıtılamamıştır. Bir taraftan varlık savaşımıyla ilgili tekrarlar enerjiyi boşa akıtıp tüketirken, diğer taraftan yeni paradigmaya girmemekten, eski alışkanlık ve mücadele biçiminde ısrar etmekten kaynaklı özgürlüğün inşasında erteleyici yaklaşımlar belirleyici olmuştur. Tabi son on yıllık savaş gerçeğinin hiçbir şeye bir an bile düşünme imkânı vermediği gerçeğini de kimse inkâr edemez.

Kuruluşta ve Fesihte Aynı Tarihsel Heyecan

27 Şubat Barış ve Demokratik Toplum çağrısının şok edici ve şaşırtıcı etkisi hâlâ tartışılıyor. Böylesi devrimci bir müdahale, gerçek anlamda bir cesaret örneği olmasının ötesinde, dürüstçe anlaşılmaya da davet ediyor. Yoldaşları ve takip edenleri için derin bir eleştiri içeriyor. PKK'nin feshi ve silahlı mücadele stratejisinin bırakılması düzeyinde çarpıcı bir olay ile tarihe müdahale gerçekleştiriliyor. Sarsıntı düzeyi ve müdahale biçimi, bir tür tarihsel ironi gibi Partinin kuruluşuna benziyor. Bir parti kurulurken ve feshedilirken nasıl oluyor da aynı duyguyu, heyecanı ve etkiyi yaratıyor? Bu da PKK'ye has bir gerçeklik olsa gerek.

PKK'nin kuruluşunu Önderlik büyük bir heyecan ve önemli bir tarihi görevi başarmanın rahatlığıyla, *"Biz fideliğimizi ektik, artık büyür diyoruz. Bu noktada biz yaşayacak mıyız, yaşamayacak mıyız, hiç umurumuzda değildir."* biçiminde ifade ediyor.

Şimdi de aynı duygu ve rahatlığı Demokratik Modernite teorisi, Demokratik Toplum Programı ve Demokratik Siyaset Stratejisini başlatarak gösteriyor. Konunun Önderlikte yarattığı etki düzeyiyle bizde yarattığı etki düzeyi bakımından da kuruluş sürecine benzeyen yönler açığa çıkmaktadır. Kuruluş sürecinde de Partileşmeden kaçınan, bunu fazla ileri bir adım olarak gören hatta bunu bir intihara kalkışma olarak değerlendiren, aslında özü itibariyle atılan tarihi adımın gereklerini karşılamada kendine güvenmeyen, kendi konfor alanının dışına çıkmak istemeyen anlayışların olduğu biliniyor. Şimdi de tam olarak yaşanan eksiklikler ve korkular bu minvaldedir. Önderlik yeni tarihi bir doğuşun heyecanı ve sancılarıyla uğraşırken, partinin feshini her şeyin sonu olarak gören anlayış, süreci doğru okuduğunu söyleyebilir mi? Ne yapacağını bilemeyen, ne olduğundan habersiz, adeta esen rüzgârın önünde sürüklenen yaprak misali yer tutmayan bir tavırla sürecin karşılanamayacağı açıktır. Demokratik toplumu inşa etmek ve yaşamın bütününde komünler oluşturarak toplumumuzu özgürlüğüne kavuşturmak, temel görev olarak önümüzde durmaktadır.

Kendimizden Başka Önümüzde Hiçbir Engel Yoktur

Kuruluş dönemiyle benzeşen bir diğer yön de dış saldırıların yoğunlaşarak adeta zirveye ulaşmasıdır. Yeni atılan adımın sayılamayacak kadar çok çevreyi ve kesimi rahatsız ettiği çok açık. Dikkat edilirse parti kurulduğunda da içteki tasfiyeci eğilimlerden uluslararası güçlere, işbirlikçi kesimlerden ilkel milliyetçi oluşumlara, faşist odaklardan sosyal şoven yapılara kadar ve daha da sayabileceğimiz akla gelebilecek çok farklı oluşumların hep birlikte ağız birliği edercesine hareketimize ve Önderliğimize saldırdığını biliyoruz. Aynı filmin tekrar sahneye konulduğunu görüyoruz. Bu sefer daha profesyonel odaklar, daha güçlü finansmanlarla saldırıyı güçlendirerek sürdürüyorlar. Sadece bu saldırılara bakılsa dahi yaptığımız işin doğru olduğu ve devam edilmesi gerektiği sonucuna ulaşabiliriz. Sanal dünyanın aldatıcı gücüne dayanılarak her gün itibarsızlaştırma ve umudu kırma çabası içinde olunduğu, bunun için adeta bin dereden su getirilerek bu tarihî gelişmenin önünün alınmak istendiği görülüyor.

Cümle iblisler kendi lanetli işlerini yapadursunlar. Biz yine partileşme sürecindeki Apocu ruhla halkımızın işlerine sarılalım. Bu noktada yaşanan temel eksiklik, partileşmeyi başaran 27 Kasım ruhunun yeteri kadar yaşamsallaştırılamıyor olmasıdır. 27 Kasım ruhunu bir grup devrimci, adeta akıntıya karşı kürek çekerek neredeyse yokluk zemininde var etti. Şimdi arkamızda yarım asırlık bir mücadele mirası, militanı, kadrosu, çalışanı ve sempatizanıyla binlerce işçisi, on milyonları aşan yurtsever halk gerçeğiyle demokratik toplum hamlesini başarmak istiyoruz. Toplumumuzu tabandan komünler oluşturarak kendi özgürlü-

ğünün sahibi kılmak istiyoruz. Demokratik Ulus/Toplum Programı ve Demokratik Siyaset Stratejisinin en sade ifadesi budur. Bunu başarmak için kendimizden başka önümüzde hiçbir engel yoktur. Üstelik bu sürecin startını Önder Apo, İmralı'da oluşturduğu felsefe komünüyle başlatmıştır. Bunun takipçisi olmak ve komünü her tarafta bir yaşam biçimi haline getirmek, dönemin en temel devrimci görevidir.

Bu vesileyle bizleri bugüne getiren Şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyor, başarılar dileyerek 27 Kasım ruhuyla 27 Şubat çağrısını yaşamsallaştırarak partileşme bayramımızın özgürlüğe vesile olacağını vurguluyoruz.

Önderlik Çizgisinin Pratikleşmesi Süreci Başarıya Götürür

Dilzar Dîlok

> 27 Şubat çağrısıyla başlayan süreçte PKK'nin fesih kararlarına rağmen iktidarın çözümsüzlük ve tecrit ısrarı sürüyor. Kalıcı barış ve özgürlük, her şeyi devletten beklemek yerine; kadın özgürlüğü ekseninde örgütlü toplumu inşa etmekten ve Önderlik çizgisini her alanda pratikleştirmekten geçiyor.

Bakurê Kurdistan'da başlayan özgürlük hareketi, 53 yıl boyunca tarihte benzeri az görülen bir mücadele yürüttü. Hem kendi varlığını toplumuna anlattı ve soykırımcısına kabullendirdi hem de bu varlığın özgür olmasının mücadelesini verdi. Bundan dolayı zorlukları fazla olan bir mücadeleydi. Buna mukabil kazanımları da büyük ve kıymetli olan bir mücadele oldu. Kürt halkının, Ortadoğu'yu dizayn etmeye çalışan dünya tahakkümcü güçleri tarafından parçalanması ve bölge dizaynının bu parçalılık ve statüsüzlük üzerinden gerçekleştirilmesi en fazla Kürt halkına zarar verdi. Ancak bölge halkları da bu denklem üzerinden kapitalist moderniteye açıldı ve büyük bir toplumsal çürüme kulvarına girdi. Geçen yüzyıl, bu çürümenin adım adım ilerleyişinin, bölgenin paramparça edilişinin ve bölge halklarının adeta birbirinin düşmanı haline getirilişinin yüzyılıdır. Bu yıkımın düzeyini, Rojavayê Kurdistan devriminin birkaç yıl içinde başardıklarına bakarak anlamak mümkün. Rojava devrimiyle Kürt-Arap, Kürt-Türk ve tüm dünya halklarının dayanışması ve halkların kardeşliği olgusu güçlü bir ivme kazandı, halklar arasında inşa edilen buzdağları hızla erimeye başladı. Bu durum, Ortadoğu dizaynının halklar düşmanlığı temelinde inşa edilmesinin bölgenin dokusuna ne kadar aykırı olduğunu bir kez daha ortaya koydu.

Kürtler bu denklemde büyük zarar görürken, var olma savaşının büyük direncini de ortaya koydular. Kapitalist modernite dışında kalmak, Kürtlerin bir anlamda lehine oldu. Özgürlük mücadelesi, Kürtleri tarihten bugüne taşıyarak varlıklarını kesinleştirmesinin de büyük eylemi haline geldi. Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan 53 yıllık savaşı bitirdi. Aslında Önder Apo, 1993 yılından bu yana savaşı bitirerek var olan Kürt sorununu siyaset yoluyla çözme arayışına girmişti. Ancak bölge dizaynının bu denklem üzerine kurulmuş olması, sorunun çözümsüzlüğünde ısrarı getirdi. Buna paralel olarak Türkiye'de de bir dil oluşturuldu ve Kürt halkı terörize edilerek adeta Türk varlığı Kürt yokluğuna bağlandı. Bu şartlanmışlık Türkiye halklarına büyük zarar verdi. Türkiye halkları, bir yok oluş dayatmasıyla çürümeye, sosyal kısırlaşmaya terk edildi. Kazanan her dönemde iktidarlar olurken

halklar da büyük kayıp yaşadı ve özgür halk olamamanın büyük bedeli ödendi, ödenmeye devam ediyor.

Süreç Tıkanma Noktasına Geldi

Önderliğimizin 27 Şubat 2025'te yaptığı çağrı temelinde resmî olarak başlayan süreç, PKK'nin kendini feshetmesiyle dünya tarihine girecek bir gelişmeye dönüştü. PKK'nin yarım asırlık varlığı bölge dengelerini derinden sarstığı gibi, PKK üzerinden Kürt halkına dayatılan savaşın durması bu sarsılmayı artırmaktaydı. PKK karşıtlığı üzerinden oluşturulan bölge hegemonyası, adeta üzerinde şekillendiği zemini kaybetmişti. Hakeza Türkiye'deki faşist blok da donmuştu, zira neyin ne için kavgasını vereceğini bilememişti. "Artık faşizm, neye karşıtlık yaparak varlığını sürdürecekti?" Benzer sorular ve cevaplar çoktur. Bu gelişmeler önemliydi ve Türkiye devletinin de AKP-MHP iktidarı somutunda bu süreci yürütme kararlılığını beyan etmesiyle bir süreç başladı. Bu beyan, en son çerçeve yasa olarak tanımlandı. Meclise sunulan bu yasa çoğunluk oyuyla kabul edildi. Kuşkusuz bu, Kürt sorununun Meclis çatısı altında çözümlenmesi yönünde bir irade beyanıydı. Ancak yasanın pratikleşmesinin birtakım koşullara bağlanması ve sorunun çözümsüzlük yokuşuna sürülmesiyle süreç adeta tıkanma noktasına geldi.

Sürecin belli parametreleri var. Bunların en önemlisi PKK'nin kendini feshetmesidir. Bu da partimizin kurucusu Önder Abdullah Öcalan'ın inisiyatifiyle ve PKK yönetimi ve yapısının bu inisiyatife irade koyarak katılmasıyla mümkün olmuştur. İkinci parametre ise silahlı mücadelenin sonlandırılarak demokratik siyasete katılımdır. Bunun da gerçekleşmesi Önderliğimizin özgürlüğüyle mümkün olacaktır ki bu, sürecin başından beri ortaya konulan bir şarttır. Pazarlık konusu değildir, eğilip bükülecek bir durum değildir, azı çoğu olacak bir konu değildir. Önder Apo özgür olmadan, özgür koşullarda çalışmadan ikinci parametreye geçmek mümkün değildir. Bu gerçekleşmedi, dahası Önder Apo üzerinde tecrit sürüyor. Ayda bir, bazen iki ayda bir DEM Parti'den dar bir heyetle görüşme gerçekleştiriliyor ve kısmi bir basın açıklaması yapılıyor. Doğal olarak halk bilgilendirilmediği için süreci şeffaf bulmuyor, güven geliştirmiyor, katılmıyor. Türkiye halkının sürece yönelik güven geliştirmemesinde ve sürece gönül rahatlığıyla katılmamasında, yürütülen bu tarz belirleyicidir.

Sürecin Ayağına Yeni Taşlar Bağlanmaktadır

Yasanın uygulanmasının MGK raporuna bağlanması da güvenlik eksenli politikaların esas alındığını, PKK'nin attığı adımların görmezden gelindiğini ve tek taraflı kendi siyasetini yürütme ısrarının olduğunu göstermektedir. Bu anlamda Meclis onayladığı halde yasa yürürlüğe girememektedir. Bunda yasadaki yetersiz yanlar da belirleyicidir. Kimi hususlara takılarak süreci tıkamama yaklaşımımızın suistimal edildiği de belirtilebilir.

Yasada örgüt üyelerinin kategorize edilmesi en baştan beri kabullenilmeyen bir konudur. Ancak iktidar ısrarla bunu yapmış ve sürecin yürütülmesindeki çekincesini, geriye çeken ve eski tarzda ısrar eden tutumunu göstermiştir. Basın üzerinden 200 kişinin yasa dışı kalacağı belirtilerek kamuoyu nezdinde terör tanımı sonlandırılmamış; adeta sözü edilen öncü kadro üzerinde sıkıştırılıp yoğunlaştırılmış ve düşmanlaştırma siyaseti Türkiye halkına empoze edilmiştir. Sonraki dönemde 800 kişi denilerek terör tanımı üzerinden bir iktidar inşası oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu yaklaşımlar, açık ki süreci yürütme yaklaşımı değildir, tersine, sürecin ayağına yeni taşlar bağlayarak yürütmeye çalışma pratikleridir. Doğal olarak yanlıştır, Türkiye'nin barışı ve demokrasisi anlamında pratik bir karşılığı yoktur. Bunlar, özgürlük hareketine yönelik çözüm ve demokratik siyaset fikrinden uzaklığın, tasfiye odaklı yaklaşıldığının da göstergesidir. 27

Şubat 2025 öncesi tutumun tekrar edilmesidir. Soykırım siyasetinin farklı yöntemlerle sürdürülmesidir ki Kürt halkının soykırım siyaseti karşısındaki tutumu da bilinmektedir.

Halkın Onurunu Kurtarmanın Emeğini Verdiler

İddia ediyoruz ki özgürlük hareketinin Türkiye iktidarlarından daha fazla Türkiye halklarına sevgisi ve katkısı vardır. Güncel bir durum olarak söyleyecek olursak, hiçbir özgürlük militanı, ki özelde de sözü edilen 800 kişi, hırsızlık yapmadı, yolsuzluk yapmadı, haksız kazanç elde edip habire bunu artırmanın yol arayışlarına düşmedi, Türkiye halkının emeğini çalmadı, kimsenin birikimine göz koymadı, dahası sırtındaki çantası dışında hiçbir maddi varlığı olmadı, savaşı sürdürme ısrarıyla istikrarsızlık yaratmadı. Benzer tanımlar çok fazla uzatılabilir. Özü şudur: Türkiye halkına en büyük kötülüğü yapanlar halkın değerleri üzerinde iktidar ve itibar edinmeye çalışırken, söz konusu 800 kişi halk için büyük bedeller vererek bu çağda halkın onurunu kurtarmanın emeğini vermiştir.

Aynı zamanda özgürlük hareketi, en genç üyesinden en deneyimli üyesine kadar kendi içinde bir sosyal ve zihniyet devrimi gerçekleştirerek sürekli kendini yenileyen, eksikliklerini görerek kendini arındırmasını bilen, bunun mekanizmalarını oluşturan, yanlışlıklarına karşı önlem alabilen bir hareket olarak Kürt tarihine ve dünya sosyalist hareket tarihine damgasını vurmuş, rengini vermiştir. Bunu inkâr etmek mümkün değildir; bu tarz söylemler yalnızca propaganda değeri taşır ve pratik karşılıkları da yoktur. Hareket militanlarının bu biçimde kategorize edildiği süreçte, Türkiye'de fon krizi adı altında kimi yolsuzluk-hırsızlık ifşalarının gelişmesi de ilginçtir. Elbette dillendirildiği gibi bir arınma durumları da söz konusu değildir. Tersine, birilerini günah keçisi ilan ederek iktidarlarını güçlendirme kararlılığı vardır. Hatta ifşa olunanların dahi hâlâ Türkiye'nin en zenginlerinden olması, yapılanların bir göz boyamadan öteye gitmediğini göstermektedir. Yapılan insanlık dışı, ahlak ve vicdan dışı o kadar fazla şey vardır ki artık dikiş tutmaz düzeye gelinmiştir. Bir kişi üzerinden sistemin temize çıkarılması da mümkün değildir. Önemli olan, ortaya çıkan demokratikleşme fırsatını doğru değerlendirmek, özeleştiri vermeyi bilmek ve yeni yüzyıl iddiası varsa bu temelde bir yenilenmeyi vicdan ve ahlak ilkesine dayanarak gerçekleştirmektir.

Bu Tecrit Durumu Ortadan Kalkmalıdır

Sürecin gerektirdiği birçok adımı özgürlük hareketi atmasına rağmen tıkanmanın dayatıldığı açıktır. Hareketin ve halkın en temel şartı Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü ve özgür çalışma koşullarının oluşturulmasıdır. Ancak iktidar hala Önderliğimizin bir basın açıklaması yapmasını dahi engellemektedir. Değil basın açıklaması bir cümlenin dahi dışarı çıkması engellenmektedir. Bu tecrit durumu ortadan kalkmalıdır. Evet geçen yıllarda bazı görüşmeler oldu. Ancak bu görüşmelerin halka mal edilmesi, tüm topluma anlatılması ve Önderliğimizin iletişim hakkını özgürce kullanması konularında fazlasıyla sert bir tecrit durumu vardır. En başta bunun aşılması gerekir. Bunun için de Önderliğimizin yanına gazeteciler gidebilmelidir.

Sürecin ilerleyebilmesi için Önderliğimizin Barış ve Siyasallaşma Koordinatörlüğü rolünü oynayacağı koşullar oluşturulmalıdır. Önderliğimize adını ve kapsamını kendisinin belirlemediği tanımlar yakıştırmak doğru değildir. Tarihsel bir süreçteyiz, söylemlerimiz de tarihin inşasını etkilemektedir. Önderliğimizin silahsızlanma ve siyasallaşma alt kurulunda yer alacağı söylemi bir propaganda söylemidir, yanlıştır. Bunun devlet tarafından ortaya atılması sürece zarar vermektedir, çünkü silahsızlanma adını taşıyan bir kurul görevini Önderlik dile getirmemiş ve kabullenmemiştir. Bunu Önderliğe yakıştırmak da tarihi çarpıtmaktır.

Bu, Önderliğimizin rolünü kendi iradesince değil, karşı tarafın belirlediği söylemin içine sıkıştırmaktır. Bu söylemin Kürt demokratik kesimlerince resmiyet icabı dahi olsa dile getirilmesi yanlıştır. Önderlik böyle bir kurul görevini kabullendiğini beyan etmemiştir, bundan dolayı böyle tanım ve sıfatları Önderliğe atfederek siyasal yorumlar yapmak demokratik siyaset cephesinin de bir hatası olmaktadır. Bu anlamda Önderlikle ilgili konularda söze, dile dikkat edilmesi, Önderliğin rolü ve misyonu konularında dikkatli olunması gerekir. Özcesi, Önderliğin kendisi için belirlediği tanımlar dışındaki söylemlere girilmemelidir. Barış süreci denilse de görüldüğü gibi mücadelenin kıyasıya verildiği bir süreç yaşanmaktadır. Bu nedenle söylenecek sözlerin kime hizmet edeceği hesaplanarak söylenmesi en doğru olandır.

Her Şeyi Devletten Bekleyen Tarz Özgürleştirmez

Sürecin bir boyutu karşılıklı atılacak adımlarla inşa edilirken, diğer boyut da demokratik cephede yapılması gerekenlerdir. Dahası, toplumsal demokrasinin inşası karşılıklı adımlarla değil toplumun örgütlü temelde kendi iç dinamiklerine dayanarak atacağı adımlarla gerçekleşecektir. Bu konuda uzun mücadele yıllarının ve resmi devlet siyasetinin yarattığı güvensizliğin yanı sıra kaygılar da vardır. Devletçi siyasetin yoğun etkisinde kalarak devletten bekleme hâli de söz konusudur. Aynı şekilde, sorunların özgürlük hareketinin yasallaşması yoluyla çözüleceği yönünde yine devletçi denebilecek bir zihniyet sorunu da vardır. Bu dönemde Önderliğimizin en fazla dikkat çektiği konulardan biri de budur.

Toplum örgütlü olmazsa özgür de olamaz. Örgütlü toplum kendi demokratik kurumlaşmasını geliştirmek için adım atar ve demokratikleşmeyi geliştirir. Toplum, kendi ihtiyaçları temelinde adım atarak ihtiyacını nasıl gidereceğini ortaya koyabilir ve bunu örgütlü biçimde giderecek kurumlaşmaları oluşturabilirse özgür olabilir. Önderliğimizin Özgürlük Sosyolojisi kitabında ortaya koyduğu ahlaki ve politik toplum da budur. Her şeyi devletten bekleyen tarz özgürleştirmez.

Kayyımlar ve kurumlaşmalar yoluyla devletin elinde bulunan, halkın çıkarına kullanılması gereken ancak kullanılmayan kurumlar var; bunları halkın iradesine ve kullanımına vermek de bir mücadele işidir. Bundan dolayı, yaparak, küçük adımlardan başlayıp adımları artırarak kendini inşa etmek kadar; inşa sabrını göstermemek, savaşın yıkım hızına denk bir yapım hızı bekleyerek inanç eksikliğine düşmek de toplumun önündeki engeller ya da geliştirmeyen hususlar olarak ortaya konulabilecek başlıklardır. Dile getirildiği gibi bir sokaksa bir sokakta, bir köyse bir köyde kendi demokratik işleyişini geliştirmek anlamlıdır.

Çağ hız çağıdır, ancak çağ kapitalizmin yarattıkları anlamında hız çağıdır. Kapitalizmin yıkımları hızlıdır, sahte yapımları da hızlıdır. Ancak kimyasal gübrelerle hızla olgunlaştırılan hormonlu gıdaların insana verdiği bedensel-ruhsal zararlar bilinmiyor değil. Oysa doğal gelişimin bir akışı vardır. Toplumun özü, kendi zamanını kendi doğal katkılarıyla, toprağıyla, suyuyla, anlam inşasıyla yaşayan ve kapitalist sistemin hızıyla yarışmayan bir özdür. Ancak bu söylemimiz, hiçbir şey yapmadan beklemek ve zamanın akışına bırakmak olarak da anlaşılmamalıdır. Bu anlamda beklentili duruşlar da olmamalıdır. Bu tarz beklenti söylemleri inşaya katkı sunmamakta, tersine kapitalist moderniteyi muhkem kılmaktadır.

Süreci Uzatmak İktidarın Siyasal Tercihidir

Devlet Bahçeli'nin girişimi ardından Önderliğimizin başlattığı süreçte Türkiye Cumhuriyeti iktidarının uyguladığı siyaseti salt "uzun süren bir savaştı, sorun köklüdür, çözümü de uzun sürer" şeklinde izah etmek

yanlış olur. Çünkü sorun köklü ve savaş uzun olmasına rağmen, çözüme dair atılması en doğal ve gerekli olan adımların atılmaması da iktidarın bunu tercihen yaptığını göstermektedir. Süreci uzatmak ve adım atmaktan kaçınmak iktidarın siyasal tercihidir ve çözüm konusundaki yaklaşımını ortaya koymakta, niyetini açık etmektedir. Geçen iki yıl içinde silahlar sustu ancak ülkede birçok soykırımcı uygulama, saldırı ve cinayet gerçekleştirildi. Kürdistan coğrafyasına yapılan saldırılar dahi sürece yaklaşımın ne düzeyde çıkar eksenli olduğunu ortaya koymaktadır. Tüm bunlara rağmen Önderliğimizin attığı adımlar ve özgürlük hareketimizin ortaya koyduğu kararlılık, karşı tarafı adım atmaya, süreci bitiremese de böyle sürdürmeye yöneltmektedir.

Kürdistan'da türetilen çeteler, çete hesaplaşmaları, uyuşturucu bağımlılığı ve toplumsal yozlaşma; üniformalıların, devletin güvenlik görevi adı altında Kürdistan'da konumlandırdığı egemenlikçi siyasetin uygulayıcılarının Kürt kızları üzerindeki siyaseti, yapılan tecavüzler, katliamlar; HES-JES vb. proje adı altında sürdürülen doğa talanı, ormansızlaştırma; altın arayışı adı altında kıra dayalı yaşam sürdüren toplumun geçim ve yaşam alanlarının yok edilmesi ve daha birçok yönelim devletin yaklaşımını ortaya koymaktadır. Görüleceği üzere iktidarın ve özgürlük hareketinin çözüm kavramından anladıkları aynı değildir. Bu dahi her bir vatandaşın, Kürdün ve özgürlük arayışçısının nasıl yaklaşması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Mücadele Mirasımız En Büyük Güç Kaynağımızdır

Kapitalist sistem bir aşamaya gelmiş ve belli tıkanma emareleri gösteriyor olsa da sürüyor. Türkiye'de iktidar belli varoluşsal zorlanmalar yaşıyor, darboğazlardan geçiyor. Bu etkenler, mücadelemizi yükseltmek kadar, içinden geçilen süreçleri Kürt halkı başta olmak üzere Türkiye halklarının demokratikleşmesi temelinde değerlendirmemiz ve özgür toplum inşasına evriltmemiz gerektiğini bize gösteriyor. Mücadele mirasımız çok büyüktür. Şehitlerimiz, yarattığımız insanlık değerleri, kadın özgürlük çizgimiz bizimdir ve bunlar Ortadoğu ve dünya devrimini gerçekleştirmek için en büyük güç kaynaklarımızdır.

80'li yıllardan beri yürüttüğümüz kadın devrimi çalışmalarımızın tüm dünyayı etkilediği herkesin malumudur. Rojava devrimi tüm dünya kadınlarını heyecanlandırdı ve özgürlük umutlarını yeşertti. Jin, Jiyan, Azadî felsefemizin Rojhilatê Kurdistan serhildanları üzerinden evrenselleştiği yıllardan geçiyoruz. Tüm bunlarla birlikte ve belki de bunların kapitalist modernite temsilcilerinde yarattığı öfkeden dolayı Kürdistan ve Türkiye'de kadın katliamları gerçekleşiyor. Kendisi bir sorun kaynağı olan ve giderek toplumun, yaşamın her alanını soruna ve krize dönüştüren erkeklik daha fazla kriz durumlarına dönüşüyor; çözümlenmedikçe ve aşılmadıkça da bu vahşi erkeklik meşrulaşıyor. İktidarlar yoluyla kadınların gözünde bu vahşi erkekliğin meşrulaştırılması, kadın katliamlarını artırdığı gibi kadını da itiraz edemez noktaya getiriyor, kadın köleliğini derinleştiriyor. Kapitalist modernite kadını itiraz kürsüsünden idam kürsüsüne taşıyor, kadınlar sistem içinde "ölümlerden ölüm beğen" aşamasına getiriliyor. Eğer "estetik" bıçaklarla, doğum-sünnet ya da başka tür kadına dayatılan mekanizmalarla ölmemişse erkeğin elinde katlediliyor, parçalanıyor ve nesnelerin en kıymetsizi muamelesine maruz kalıyor. İşte tüm bunlar, her gün defalarca kadın devrimi yapmamız için köklü ve radikal mücadele gerekçelerimizi oluşturuyor.

Kadın Sorunu Çözülmeden Özgürlük Olmaz

Mücadele cephesinde, demokratik ve sosyalist saflarda da kadın özgürlüğünü derinleştirmek kadar, erkekte kadın ve yaşam tanımlarını yenilemek, erkeği dönüştürmek ve erkeğin kadınla yaşamasının kriterlerini

oluşturmak büyük bir görev olarak önümüzde duruyor. Her şey devletten beklense de kadınlara karşı saygılı olunmasının ve erkeklerin egemenlikten vazgeçmesinin sağlanması devletten beklenemez. Bu anlamda Amed'de erkeklerin kadın cinayetlerine karşı yaptığı yürüyüş ve açıklama önemli ve değerlidir. Ancak bunun genelleşmesi, kültürleşmesi ve erkeğin dönüştürülmesinde özgürlük ve demokrasi derdi olan erkeklerin de rol alması gerekmektedir. Kuşkusuz tüm bunları erkeğe yaptıracak olan da kadındır; kadının özgürlük mücadelesi ve kendini özgürleştirme, örgütleme düzeyidir. Kürt sorunu çözülse de kadın sorunu çözülmemişken bir özgürlükten ve demokrasiden söz etmek mümkün olmayacaktır.

Bu temelde toplumun öncüsü olma iddiasında olanların Önderlik düşüncelerini daha fazla okuyup tartışması, anlaması ve toplumsal sorunların çözümünde Önderlik düşünceleri temelinde adımlar atması gerekmektedir. Kürdistan'ın diğer parçalarında yaşananlar da ders çıkarılacak deneyimlerdir. Bir parçanın pratiği tüm parçaları da etkilemektedir, her parçanın kendine ders çıkarması gerekmektedir. Bir parçada öncülükte yaşanan sorunun aynısı başka parçada da ortaya çıkabilmektedir. Bundan dolayı çok uzak bir durum olarak görmemek, tüm deneyimlerin ışığında kendini inşa etmek, planlamak ve demokratik komünal toplum temelinde pratikleştirmek gerekmektedir. Özgür halk olma iddiasındaysak, başka yapacağımız anlamlı bir şey de olmayacaktır.

Kürt Sorununun Çözümü ve Bölgesel Barışa Katkısı

Şiyar Dersim

Dünya Savaşı'nın Ortadoğu'yu yeniden dizayn ettiği, hegemonya ve statüko hesaplarının çatıştığı bu kritik süreçte; çözümsüzlük politikalarını boşa çıkartmak, kalıcı barışı ve toplumsal özgürlüğü inşa etmek ancak müzakere ile mücadeleyi birleştiren Demokratik Cumhuriyet çizgisini oyun kurucu bir siyasetle başarıya ulaştırmaktan geçiyor.

Geride bıraktığımız 20. yüzyıl, insanlık tarihine savaşlar yüzyılı olarak geçti. Birinci ve İkinci Dünya Savaşlarının ardından, uzun yıllara yayılan bir Soğuk Savaş dönemi de yaşandı. Reel sosyalizmin çökmesiyle sona eren Soğuk Savaş'ın ardından kapitalist modernite tüm dünyaya zaferini ilan etti. Reel sosyalizmin çöküşü özünde iç nedenlerden kaynaklandı. Fakat kapitalist moderniteye öncülük eden hegemon güçler bunu kendi sistemlerinin başarısı olarak gördüler ve öyle yansıttılar. Oysa reel sosyalizmin, esasta kapitalist modernite kaynaklı krizlerin üstünü örten bir örtü rolü oynadığı ortadaydı. Böylece 2. Dünya Savaşı'nın ardından oturmuş siyasi dengeler dağılmış oldu ve belli başlı siyasal dengelerde önemli boşluklar oluştu.

Sosyalist devrimin yükselişiyle beraber Sovyet Rusya'nın siyasi etkisi altına giren birçok ülke vardı. Çöküşün ardından dünyanın birçok yerinde ortaya çıkan bu boşlukların yol açtığı çeşitli çatışmalar yaşandı. Siyasi boşluğun ortaya çıktığı bu bölgelerin başında kuşkusuz Ortadoğu geliyordu. Irak'taki Baas rejimi, Ortadoğu'da ortaya çıkan bu siyasal boşluğu görüp 1990 yazında Kuveyt'e saldırarak Arap dünyasının en etkili gücü hâline gelmeyi hedefledi. Ancak bilindiği üzere, kendini artık kapitalist dünya sisteminin lideri olarak gören ABD, Irak'taki Baas rejiminin bu hamlesine karşı ciddi bir askeri-siyasi müdahalede bulundu. ABD, gerçekleştirdiği bu müdahaleyle beraber kendi kontrolü dışında ortaya çıkabilecek yeni hegemonik arayışlara hiçbir biçimde izin vermeyeceğini tüm dünyaya duyurmuş oldu. Reel sosyalizmin çöküşünün ardından gelişecek yeni tek kutuplu dünya düzenini kendi çıkarları doğrultusunda kuracağını haber veriyordu. Tarihe Körfez Savaşı olarak geçen bu müdahale; eski dengelerin yıkıldığı, yeni dengelerin ise uzun yıllar içerisinde şekillenmeye başlayacağı 3. Dünya Savaşı'nı başlatmış oluyordu.

Körfez Savaşı'yla beraber Saddam liderliğin-

deki Irak Baas rejimi zayıflatılmıştı, fakat 2003 yılında gerçekleşen Irak müdahalesiyle tamamen yıkılmış oldu. ABD, 11 Eylül 2001 olaylarının ardından gerçekleştirdiği bu müdahaleyle Irak'a yerleşerek ülkeyi hem kendisine bağlı bir hâle getirmek istedi hem de işgal ettiği bu yeni alanda konumlanarak tüm Ortadoğu üzerinde siyasi bir etkinlik düzeyi geliştirmeyi hedefledi. Gelinen aşamada Irak devleti bir türlü istikrara kavuşabilmiş değildir. Bir yanıyla ABD etkisi altında görünürken, diğer yanıyla buna karşı ciddi tepkiler besleyen kesimler de az değildir. Bu anlamıyla ABD'nin, Baas rejimini düşürdükten sonra istediği gibi tamamen kendisine bağlı bir Irak kurabildiği söylenemez. Ancak buradaki askeri konumlanışı sayesinde Ortadoğu siyaseti üzerinde yarattığı bir etki düzeyinin geliştiğini de görmek gerekiyor. 1991'deki Körfez Savaşı, 2003'teki Irak müdahalesi deneyimi, 2011'de ortaya çıkan Arap Baharı ve ardından Mısır, Libya, Tunus gibi Kuzey Afrika ülkelerinde yaşanan belli başlı sorunlar, Suriye'de yaşanan iç savaş, DAİŞ ve El Kaide çetelerinin sahaya sürülmesi, Ukrayna Savaşı, İsrail'in Gazze'ye saldırısı, ABD ve İsrail'in İran'la savaşı gibi gelişmeler; gelinen aşamada ABD'nin Ortadoğu için yeni bir strateji geliştirmesini zorunlu kılmış bulunuyor. Kapitalist modernitenin küresel liderliğini yapan ABD için Ortadoğu'nun kontrol altında tutulması ve sistemin çıkarları temelinde yeniden dizayn edilmesi son derece önemli bir konu oluyor.

Kontrol Edilebilir İstikrarsızlık

Ortadoğu'da yaşanan sorunları gerçek anlamda çözmek ABD hegemonyasının çıkarına değildir. ABD aslında bunu başaracak yetenekte de değildir. Çünkü Ortadoğu coğrafyası ve sosyolojisi ile ciddi bir doku uyuşmazlığı yaşıyor, istese de bunu başaramaz. Kaldı ki böylesi bir çözüm kendi çıkarına da uygun değildir. Çünkü sürekli kendi içinde çelişki ve sorun yaşayan bir Ortadoğu'yu kontrolde tutmak, ABD gibi hegemonik bir gücün daha fazla işine yarıyor. Nitekim Trump'ın en son söylediği "İran'ı yönetecek yeni yönetimin demokratik olup olmaması umurumda değil." sözü bu gerçeğin dışa vurmuş itirafıdır. Bu yüzden bölgede yaşanan sorunları çözmek yerine kontrol edilebilir bir istikrarsızlık seviyesinde tutmak, ABD liderliğindeki kapitalist sistemin çıkarlarına daha uygun bir siyasi strateji oluyor. Bunun için de sürekli çelişki, çatışma ve gerilim alanlarının oluşmasına hem göz yumuyor hem de bazen bizzat bunun koşullarını yaratıyor. Ortaya çıkardığı gerilim ve çatışma ortamını yöneterek Ortadoğu'daki etkinliğini ve kalıcılığını sürdürülebilir kılıyor. Bu, 1991'deki Körfez Savaşı'ndan beri yürütülen çok özel politikaların sonucunda yaratılmış bir durumdur. Nitekim geliştirdikleri İbrahim Anlaşmaları'yla Arap-İsrail çelişkisini uzun vadede çözmeyi amaçlıyorlar. Mevcut durumda ciddi bir esneme düzeyinin ortaya çıktığı görülüyor. Ancak İran, Irak, Suriye ve Kıbrıs'ı da kapsayan Doğu Akdeniz gerilimi bir çatışma alanı olarak bırakılmış durumdadır.

İsrail de İbrahim Anlaşmaları'na kadar benzer bir politika izliyordu. Ortadoğu'da tüm ülkelerin hem iç sorunlar yaşaması hem de ülkeler arası çatışma alanlarının olması, İsrail'in de Ortadoğu'daki temel stratejisiydi. Ancak İran'ın Ortadoğu genelinde İsrail karşıtı bir politika izlemesi, geliştirdiği Şia Hilali ile İsrail'i kuşatmak istemesi ve Türkiye politikalarının İsrail'in güvenliği için giderek tehlikeli bir hâle gelmesi, İsrail'i yeni bazı arayışlara sürükledi. Nitekim adına İbrahim Anlaşmaları denilen yeni bir ittifak politikasını, bölgedeki varlığını ve güvenliğini tahkim etme ve hegemonya arayışı önündeki engelleri kaldırma amacıyla geliştirdi. 2020'de Birleşik Arap Emirlikleri, Bahreyn, Fas ve Sudan ile İbrahim Anlaşmaları çerçevesinde ilişkilerini normalleştirmeyi hedefleyen anlaşmalar yaptı. Bu süreci, Suudi Arabistan gibi belirleyici konumda bulunan bir Arap ülkesiyle bile anlaşma yapma aşamasına kadar vardırdı. Nitekim gelinen aşamada İsrail, Suudi Arabistan'a en fazla

silah satan devletler arasına girmiş bulunuyor. Böylelikle İsrail, yaptığı bu ekonomik anlaşmalar sayesinde bölgedeki Arap devletlerini, daha önce en temel şartları olan Filistin devletini kurma taleplerinden vazgeçirmeyi başarmış oldu. İsrail'in bu anlaşmalarla esasta hedeflediği; bölgedeki konumunu güçlendirmek, uzun süredir çelişki ve çatışma yaşadığı Arap devletlerine kendini kabul ettirerek bölgedeki varlığını meşrulaştırmak ve hegemonya geliştirmektir.

Türk Devletinin Bölgesel Rolü Aşınıyor

İsrail'in bölgedeki Arap devletleriyle geliştirdiği bu anlaşmalar, sadece İsrail ulus-devletinin çıkarlarıyla sınırlı değildir; kapitalist modernite sisteminin Ortadoğu'yu yeniden dizayn etme stratejisine de hizmet eden anlaşmalardır. Bu anlaşmalar; Güney Asya, Ortadoğu ve Avrupa enerji ve ticaret hatlarını birbirine bağlayacak olan yeni bir ekonomik koridorun açılmasını hedeflemektedir. Dolayısıyla hem İsrail'in bölgedeki çıkarlarına hem de küresel kapitalist sermayenin çıkarlarına hizmet eden çok yönlü bir nitelik taşıyor. Bu anlamıyla İsrail'in Arap ülkeleriyle yaptığı bu yeni stratejik anlaşmalar, Ortadoğu'da oturmuş siyasi-askeri dengeleri önemli düzeyde değiştirmiştir. Bilindiği üzere Türk devleti daha önce İsrail ile ilişkileri üzerinden ABD ve Avrupa'dan destek alıyordu. İsrail'in bölgedeki varlığı açısından vazgeçilmez bir destekçi konumuna sahipti. Kürtlere karşı soykırım politikasını yürütmede bile İsrail üzerinden geliştirdiği bu ilişki politikasını kullanıyordu. Şimdi gelinen aşamada Türk devletinin bölgedeki varlığı İsrail için artık eski önemini yitirmiştir. 2020'den beri ortaya çıkmaya başlayan bu yeni durum, Türk devletinin Ortadoğu'daki etkisinin azalmasına ve bazı temel politikalarında bir sarsılmaya yol açmaya başlamıştır. Çünkü bir yandan Türk devletinin sözde İsrail karşıtlığı üzerinden şekillendirdiği Arap devletleriyle ilişki ve ittifak politikası aşınmış, diğer yandan İsrail'in bölgedeki varlığını dayandırdığı o vazgeçilmez destekçi konumuna artık fazla ihtiyaç kalmamıştır. Türkiye'nin eski bölgesel önemi konusunda yaşadığı bu zayıflama ve rol kaybı, ABD ve Avrupa ülkeleriyle ilişkilerini de etkileme kapasitesi taşıyor. Çünkü ne ABD ne de Avrupa ülkeleri, İsrail'in geliştirdiği İbrahim Anlaşmalarının ve yeni enerji-ticaret yolu projesinin dışındadır. Tersine bu, kapitalist dünya sisteminin karmaşık çıkar bütünlüğü içerisinde geliştirilmiş bir projedir ve bu güçlerin her birinin proje kapsamında üstlendiği bir rol ve misyon vardır.

İsrail-Gazze savaşının ardından Hamas'ın etkisiz kılınması, Hizbullah'ın güçten düşürülmesi, Suriye'de Baas rejiminin yıkılması ve yerine HTŞ'nin getirilmesi, Yemen'de Husilere darbe vurulmak istenmesi ve son olarak İran'a yönelik geliştirilen savaş, hem dünya siyasetinde hem de Ortadoğu siyasal dengesinde önemli değişikliklere yol açtı. Böylelikle İsrail ulus-devletinin bölgedeki siyasi, askeri ve ekonomik etki gücü eskiye oranla daha da artırılmak istenmiştir. İsrail'in bölgedeki siyasi, askeri ve ekonomik etki düzeyindeki artış, doğal olarak Türk devletinin etki düzeyindeki düşüş anlamına gelmektedir. Nitekim Türk devleti, dış siyasette günlük hamleler yaparak etkinliğini diri tutmaya çalışmaktadır. Yoksa eski doğal jeostratejik konumu üzerinden geçinebilmesinin koşulları zayıflamış durumdadır. Zaten İsrail ve ABD, bölgede geliştirdikleri bu ortak hamleler temelinde Türk devletini kendi politikalarının uzantısı hâline getirecek kadar zayıflatmayı da amaçlıyorlar. Türkiye eskiden jeopolitik durumunu kullanarak hem dünya siyaseti içinde hem de bölgede birçok sorunun üstesinden gelebiliyor ve birçok diplomatik kapıyı açabiliyordu. Fakat şu anda yürümekte olan 3. Dünya Savaşı kapsamında ortaya çıkan birçok yeni ilişki ve ittifak, Türk devletinin aleyhine bir durumu ortaya çıkarıyor. Yunanistan, Güney Kıbrıs ve İsrail yakınlaşması ile ittifaklaşmasının bunu daha da hızlandırdığı görülüyor.

İran Savaşı Bölge Düzenini Yeniden Kuruyor

Ancak bölge üzerinde belli bir etkinlik sahibi olan Rusya'nın güneyinde ve Çin'in batısında bulunan İran, İsrail ve ABD'nin bölgede oturtmak istedikleri siyasi düzen için ciddi bir tehdit arz ediyordu. Çünkü bölgede hegemon bir güç olmak isteyen İran devleti de tıpkı onların düşündüğüne benzer bir Ortadoğu'yu kendi kontrolünde yaratmak istiyordu. İran devleti de onlar gibi Ortadoğu'da gerilim ve çatışma bölgeleri yaratarak kendini etkili bir güç yapmak istiyordu. Bu da küresel kapitalist sistem güçlerinin bölge stratejisini boşa çıkartan bir duruma yol açıyordu. İsrail ve ABD'nin İran'a karşı geliştirdiği ortak askerî harekâtlar; bir taraftan Ortadoğu'daki İran engelini ortadan kaldırmayı veya pasifleştirip etkisiz kılmayı ya da teslim alıp kendilerine hizmet eder bir pozisyonda tutmayı amaçlarken, diğer yandan bölgeye yayılma eğilimi gösteren Çin sermayesinin önünü almayı ve Rusya'nın hegemonya sahasını güneyden sınırlamayı hedeflemiştir. Yürütülmekte olan savaş sonucunda mevcut İran rejiminin zayıflatılmasıyla ABD'nin Irak üzerindeki etkinliği nihayete ermiş ve diğer Körfez ülkeleri de kapitalist modernite sistemine daha bağımlı hâle gelmiş olacaklardır.

Kapitalizm Sürekli Savaş ve Güç Mücadelesidir

3. Dünya Savaşı, ABD ve İsrail'in İran'a karşı doğrudan başlatmış olduğu savaşla beraber yeni bir evreye girerek devam etmektedir. Günümüz dünyasında var olan tüm devletler bu küresel kapitalist sistemin birer parçası hâline gelmiştir. Reel sosyalizmin çöküşünün ardından günümüz Rusya'sı ve Çin de küresel kapitalist sistemin birer parçası hâline gelmiş durumdadır. Çünkü bugün küresel kapitalizmin nimetlerinden en çok faydalanan ülke Çin'dir. O yüzden bölgedeki bazı gelişmelere karşı aktif bir tavır almamaktadır. Şu anda Rusya-Ukrayna Savaşı da içinde olmak üzere yürütülmekte olan tüm savaşlar, küresel kapitalizm içinde bir denge ve bu dengelere dayalı bir statüko yaratma savaşlarıdır. Küresel kapitalizmin doğası sürekli bir savaş ve güç mücadelesi gerektiriyor. Güç mücadelesinin sürekli ve dinamik olduğu bir savaş tarzı, küresel kapitalist dönemin temel karakteristik özelliği oluyor. Çünkü kendi içerisinde sürekli bir güç rekabeti barındırıyor. Rekabet sistemi demek, zaten kendi içinde bir güç hiyerarşisi yaratmak demektir; güçlü olanın zayıf olana üstünlüğünü kabul ettirme savaşı demektir. Küresel kapitalizmin kendi içindeki bu güç diyalektiği, sürekli kriz üretme kapasitesini de açıklayan temel bir özelliği oluyor.

Kapitalizmin süreklileşen sömürü ihtiyacı, küresel kapitalizmin kendi içinde de büyük bir rekabeti ve mücadeleyi ortaya çıkarıyor. Bu da birçok yerde yerel çatışma ve savaşlara yol açıyor. Süreklileşen bu savaşlar sadece sıcak savaşın yaşandığı alanlarda yıkım yaratmakla sınırlı kalmıyor; bizzat savaşı yaratan ve destekleyen ülkelerin kendi ekonomilerini, toplumsal yaşamlarını ve politik durumlarını da etkilemeye başlıyor. Dolayısıyla savaşı bizzat yaratan ve yürüten ülkelerin kendileri de kapitalizmin yarattığı sorunların esiri hâline gelmiş durumdadırlar. Kapitalizmin çoklu krizlerle iç içe yaşayan bir sistem hâline gelmiş olması tam da bu özelliğinden kaynaklanıyor.

Küresel kapitalizmin bu özelliklerini bilmek ve kavramak gerekir. Çünkü günümüz kapitalizmi elli yıl öncesinin kapitalizmi değildir. Bilim-teknik alanında ortaya çıkan gelişmeler ve dijital iletişim tekniği sayesinde, büyük bir sıçrama yapmıştır. Özellikle nanoteknoloji üretimi, dijital teknoloji ve yapay zekânın gelişmesi, işleyen kapitalist sistemin üretim kapasitesini çok fazla artırmıştır. Bu da ulus-devletler ve sermaye tekelleri arasındaki savaş ve rekabeti zaman içerisinde tırmandırmıştır. Günümüzdeki bu rekabet savaşlarının ortaya çıkardığı yeni savaş yöntemleri de giderek farklılaşmış, karmaşık ve çoklu bir hâl almaya başlamıştır. Buna hibrit savaş dönemi ya da hib-

rit savaş yöntemleri de deniliyor.

Sermaye grupları arasındaki mücadele çok keskindir. Şu anda kapitalist sistem çok ciddi bir kriz içindedir. Sermaye tekellerinin kendini en çok güvende hissettiği zamanlar toplumsal refah ortamının arttığı dönemlerdir. Fakat buna rağmen gelinen aşamada bunların büyük kısmı otoriterleşmeye ve otoriter sistemleri desteklemeye yöneliyor. Çünkü sosyal demokratların ve liberallerin bu krizi çözemediğini görüyorlar. O yüzden sağ iktidarları destekleyerek krizi sert yöntemlerle çözmeye yöneliyorlar. Bu anlamda kapitalizmin kriz noktaları giderek değişim de göstermektedir. Artık ne soluyla ne sağıyla, şimdiye kadar uygulanan yöntemlerle bu kriz durumunun üstesinden gelinemeyeceği yeterince ortaya çıkmış durumdadır. Önderlik *Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu*'nda bu kriz hâlinin ne kadar derinleştiğini yeterince değerlendiriyor.

İnsanlık Vahşi Kapitalizme Maruz Kalıyor

Dolayısıyla 3. Dünya Savaşı'nın geldiği yeni aşamada insanlık, erkek egemen uygarlığın zirvesel temsiliyetini yapan vahşi kapitalizme maruz kalmış bulunuyor. Yürütülen savaşlarda tam bir doğa kırım ve toplum kırım gerçeği yaşanıyor. Bu durum dünya ve insanlık açısından ciddi bir varlık sorununu gündeme getiriyor. 3. Dünya Savaşı'nın her yeni aşamasında yaşanan katliamlar, toplum kırımlar, kültür kırımlar, kadın kırımı, çocuk kırımı ve ekolojik kırımlar; neoliberalizm adı altında kullanılan insan hakları ve uluslararası hukuk argümanlarının bile anlamını ne kadar yitirdiğini gösteriyor. Tarihin hiçbir döneminde görülmemiş düzeydeki bu sınırsız şiddet ile çok boyutlu savaş ve saldırı tarzına karşı toplumsal tepki, direniş ve demokratik mücadele potansiyeli de her gün biraz daha gelişip büyüyor. İşçi-emekçi kesimler, işsiz-yoksul kesimler, karşılıksız emekten mustarip olan kadınlar, ekolojik hareketler, kültürel hareketler, kadın hareketleri, gençlik hareketleri, anarşist-sosyalist hareketler, anti-kapitalist çevreler ve demokratik özgürlükçü entelektüel kesimler yeni bir alternatif yaşam ve sistem arayışı içerisindedirler. Ancak çok dağınık ve örgütsüzdürler. Neyi istemedikleri konusunda nettirler. Ancak nasıl bir alternatif istedikleri konusunda somut, gerçekçi ve bütünlüklü bir plan-projeye ve bunu yaratacak bir örgütlülük düzeyine sahip değiller. Önder Apo'nun *Demokratik Komünal Toplum Manifestosu* ve bu temelde ortaya koymuş olduğu somut düşünceler ile önerdiği demokratik örgütlenme perspektifi, tam da bu toplumsal arayışa ve içinde bulunulan çıkmaza cevap niteliğinde olmuştur. Dolayısıyla Önder Apo'nun yerel, bölgesel ve küresel düzeyde önerdiği demokratik ulus zihniyeti ile demokratik konfederal sistem anlayışı ve modeli, toplumun farklı kesimleri tarafından heyecanla karşılanıyor; reel sosyalizmin çöküşü ile insanlığın kuruyan demokrasi ve özgürlük umudunu âdeta yeniden yeşertmeye, canlandırmaya ve diriltmeye başlıyor.

Önderliğin Çağrısı Toplumsal Çıkmaza Cevaptır

Önder Apo, Türkiye'nin ve bölgenin içine girdiği durumu çok iyi görmüştür ve Kürt sorununun demokratik çözümünün nasıl olabileceğinin yolunu göstermiştir. Bu temelde tarihi Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'nı 27 Şubat 2025'te yapmıştır. Önder Apo'nun bu çağrısı, başta Kürt halkı ve Kürdistan toplumu olmak üzere hem Ortadoğu halkları hem de demokratik sosyalist dünya için tarihi bir öneme sahiptir. Bu çağrı; PKK'nin feshini, silahlı mücadele stratejisini sonlandırmayı ve demokratik siyasetin hukuksal zeminde yeni bir mücadele tarzı olarak yürütülmesi perspektifini içeriyor. Hemen sonrasında Apocu Hareket, 1 Mart 2025 tarihinde ateşkes ilan etmiş ve Önder Apo'nun tarihi çağrısına gerekli cevabı vermiştir. 5-7 Mayıs 2025 tarihleri arasında PKK'nin 12. Kongresi toplanarak kendini örgütsel yapı olarak feshetmiş ve Türkiye'ye

karşı silahlı mücadele stratejisine son verme kararı almıştır. 11 Temmuz 2025 tarihinde de 30 özgürlük savaşçısı dünya kamuoyu önünde silahlarını yakma eylemi gerçekleştirmiş; 26 Ekim 2025 tarihinde ise Bakur'dan bir grup gerillanın çekilmesiyle stratejik değişim ve silahlı mücadele stratejisinin aşılması kararlılığı bir kez daha ortaya konulmuştur. Fakat sözde bu sorunu çözmek istediğini söyleyen ve bu temelde Önder Apo ile bir süreç yürüten Türk devletinin yapmış olduklarına bakıldığında, kayda değer bir adımın atılmadığı görülüyor.

Müzakere ve Mücadeleyi Pratik Politikaya Kavuşturmak

Evet, Barış ve Demokratik Toplum Süreci; Ortadoğu'da merkezileşen 3. Dünya Savaşı'nın yükselişe geçtiği ve risklerin herkes açısından yoğunlaştığı bir dönemin içinde şekillenmiştir. Mevcut durumda üç ayrı çizginin çakışması, çelişmesi ve çarpışması zemininde ilerliyor. Önder Apo bu üç çizginin birincisini İngiltere ve Türkiye'nin eski statükoyu koruma çizgisi; ikincisini ABD ve İsrail'in yeni dengeleri İsrail hegemonyası lehine kurma çizgisi; üçüncüsünü de demokratik modernite paradigması temelindeki demokratik ulus ve demokratik entegrasyon çizgisi olarak tanımlamıştır. Suriye savaşında görünür olan bu çizgiler, İsrail ve ABD'nin İran'a karşı verdiği savaşta daha da belirginlik kazanmış durumdadır. Türkiye ve İngiltere'nin statükoyu koruma politikası; Suriye'de HTŞ üzerinden statükoculuğu sürdürme olarak yansırken İran'da rejimin düşmemesi için yoğun arabuluculuk, ateşkes ve uzlaşma kanallarını açık tutma biçiminde gelişiyor. Bu konudaki siyasi-diplomatik hareketlilik aslında çözümsüzlüğü, çatışmalı hâli ve soykırımı sürdürmeye odaklıdır. Kürtlerin statüsüz bırakılmasını ve Demokratik Cumhuriyet çizgisinin başarıya ulaşmamasını amaçlıyor.

Bu kritik süreçte; Kürt karşıtı anlaşmaları engellemek, böl-parçala-yönet politikalarını boşa çıkartmak, bölgesel barış ve demokrasiyi sağlamak için Demokratik Cumhuriyet çizgisini başarıya ulaştırmak hayati önemdedir. Türkiye, İran, Suriye ve Irak'ta Demokratik Cumhuriyet güçleriyle stratejik ittifaklar geliştirmek, çelişkili-çatışmalı iktidar güçleriyle taktik ittifaklar içine girmek, oyun kurucu bir siyaset yapmak; yani müzakere ve mücadeleyi demokratik sosyalizm ilkesiyle esnek, yaratıcı pratik politikaya kavuşturmak zorunludur. Açık ki Kürt varlık ve özgürlüğünün garanti altına alınabilmesi, kadın özgürlükçü, demokratik, komünal toplum eksenli mücadelenin başarısına bağlıdır. Ortadoğu'nun demokratikleştirilmesi ve yeni bir demokratik enternasyonal de ancak bu temelde gelişebilecektir.

Trajik Politikadan Sanatkârene Politikaya

Zozan Sima

Belirsizliklerin ve sürekli şokların siyaseti felce uğrattığı "kaygı çağında", salt öfkeyi örgütleyen trajik politikayla yetinmek mümkün değildir. Toplumsal kırımı aşmak ve geleceği kazanmak; şablonculuktan uzak, yerel ihtiyaçlara yanıt veren komünleri örmekten, sanat ve dilde umudu büyüten yaratıcı bir politikayı kuşanmaktan geçiyor.

Belirsizlik, öngörülemez siyasal gelişmeler, krizlerin olağanlaştırılması ve sürekli şok hâline yol açan olaylar silsilesi, politikanın öznesi olanların âdeta felce uğradığı bir durum yaratır. Bu nedenle belirleyici ve yön verici olması gerekenler, olayların pasif izleyicilerine dönüşür. An'a müdahil olabilmek, gelişme ve değişim yaratacak eyleme geçebilmek öngörüyü gerektirir. Kapitalist modernite güçlerince uygulanan belirsizlik stratejisinin amacı, kendileri düşünce kuruluşlarıyla bilimsel çalışmalar yürüterek strateji oluştururken sistem karşıtı güçleri öngörüsüz bırakmaktır. Sürekli biçimde "Ne olacak?" sorusunun tekrarlanıp durduğu gelişmeleri bekleme hâli, esasta o gelişmeleri yaratması gerekenleri de riskli bir konuma sürükler.

Ne yapacağını bilememek iki sonuca yol açar: Herkesin yaptığını yapmak olan konformizm ve başkalarının sizden yapmanızı istediği şeylere tâbi olmak, yani totalitarizm. Bu her iki durum da düşünmeyi, sorumluluk almayı ve etik davranmayı gerektirmeyen bir gerçekliğe, yani politika dışı kalmaya tekabül eder. Diğer bir deyişle en temel insani vasfımızı yitirmeye... Geleceği öngöremediğiniz bir durumda politika belirleme ve eyleme geçme cesaretinizi yitirirsiniz. Atılacak adımları beklemek, seçimi beklemek, görüşmeleri beklemek, toplantı kararlarını beklemek, provokasyona gelmemek gibi nedenler hep bir erteleme, gecikme ve zamana bırakma hâline yol açar. Yanlış yapmaktan korkmak ve yaptıklarının sorumluluğunu taşımaya hazır olamamak, yaratıcı olamamanın gerisindeki duygu durumudur.

Kaygı Çağı

Yapay zekânın dünyayı ele geçireceğinden ekolojik yıkımla yaşanacak bir dünyanın kalmayacağına, salgın hastalıklardan nükleer silahların yarattığı tehdide, suikast ve komplolardan medyanın algı yönetimine kadar birçok konu, toplumun sürekli korku içinde tutulmasını ve karamsarlığı beraberinde getiriyor. Uluslararası kurumların işlevsizliği, güvence ve dayanaklardan yoksunluk hissine yol açıyor. Paramiliter güçlerin yaygınlığı, mafyaların siyaset ve hukuk üstü hâle gelmesi, ne yapacağı belli

olmayan Trump, dünyada yükselen sağ faşizm, her istediğini yapan Erdoğan, nükleer silahların düğmesine basacağından korkulan Kuzey Kore ve hiçbir projesi, alternatifi olmayan muhalifler, parlamenter siyasete güveni ortadan kaldırmış durumda. Epstein davasının bile insanlarda yarattığı dehşet, egemen politikaya hizmet ediyor.

Sistemin sürdürülemez hâle geldiği, krizlerin derinleştiği 21. yüzyılda en fazla hissedilen ve iktidarlarca dayatılan duygu kaygıdır. Kimileri bu çağa "kaygı çağı" diyor. Yapılacak hiçbir şeyin fayda sağlamayacağını, hiçbir şeyin değişmeyeceğini düşünen insan artık iyi ve güzel yaşamı amaçlamaz, sadece yaşamaya çalışır. Yaşamını idame ettirmek dışında bir şey düşünemez hâle gelen insanlar, faşizmin dayandığı toplumsal zemini oluşturur. Güdüsel yaşamı sürdürmenin her şeyin üzerinde görülmesi, toplum kırımının en hazin sonucudur. Karşı karşıya olunan en soğukkanlı canilikleri ve kastik katillerin güncel versiyonlarını kimsenin yargılayamadığı, bunlardan hesap soramadığı bir zeminde bizler nasıl daha iyi ve güzel bir dünya için mücadele edebiliriz? Kadın özgürlüğüne, ekolojik yaşama ve komünal topluma dayalı yaşam ütopyamızı bu karanlık tablo içinde gerçekleştirme imkânı var mı? 21. yüzyıl gerçeğinde toplumsal dönüşüme öncülük etmek için nereden başlamalı, ne yapmalı ve nasıl yaşamalı?

Pozitif Devrimin Üslubu, Yöntemi ve Çalışma Tarzı

Tarihsel açıdan bakıldığında sol-sosyalist geleneğin; krizlerden devrim çıkarma, egemen sistemleri eleştiri ve mücadele ile yenilgiye uğratarak iktidar olduktan sonra tüm sorunları çözmeye dayalı bir retoriği benimsediğini görürüz. Bizim açımızdan da bu dil ve yaklaşımın çok fazla etkisinde olma durumu söz konusudur. Kadınlar olarak egemen erkek eleştirisini, Kürtler olarak egemen devlet eleştirisini yoğun biçimde yapmaktayız, yapmalıyız da. Fakat kendi alternatiflerimizi inşa etme, ifade etme, toplumu ve devrimin öncülerini buna motive etmede yetersizliklerimiz var. Rêber Apo, PKK'nin 5. Kongresi'nden bu yana reel sosyalizmin bu düşünüş biçimini, devrim anlayışını, üslubunu, tarzını, stratejisini ve politikasını aşmaya çalıştı. İmralı süreci ile birlikte pozitif devrim, yaratıcı politika, esnek düşünce gibi kavramlar etrafında düşünsel yoğunlaşmasını bizlere taşırmaya çabaladı. Fakat bizler hâlâ bunun çok gerisinde bir durumdayız. Söylem, eylem ve pratiklerimizde reel sosyalizmi, hatta kimi zaman kaderci söylemi aşamamaktayız.

Rêber Apo yaptığı son değerlendirmelerde bu durumu, "*Bir türlü trajik politikadan çıkamıyorsunuz.*" diyerek ağır bir biçimde eleştirdi. "Trajik politika" kavramından anlaşılması gereken birinci boyut, yaşanan toplumsal trajedileri duygulara hitap eden propagandayla, öfkeyi örgütleme temelinde isyan ve direnişle eyleme geçirmektir. Negatif devrim görevleri kapsamında sürekli eylem ve direnerek iradesini ortaya koyma bağlamında bunun yarattığı önemli kazanımlar var. Ancak içinden geçtiğimiz dönemin karakteri itibarıyla bu yeterli değildir. Varoluşunu direnmeye dayalı ortaya koymakla birlikte, varlığın özgürlüğünü sağlayacak zamanı ve mekânı inşa edecek daha geniş bir politik yaklaşıma ihtiyacımız var. Trajik politikanın diğer boyutu ise yaptıklarımızın yol açtığı trajedilerin farkına varmamak, diğer bir deyişle sorumluluk duymamaktır. Sorumluluk, politikanın kilit kavramlarındandır.

Alternatifi İnşa Etmek Gerekir

Örneğin asimilasyona karşı direnmek, Kürt kimliğini sahiplenmek, dilden ve kültürden taviz verilmeyeceğini gösteren eylemler yapmak bir irade beyanıdır. Kimliğine ve kültürüne karşı gelişen saldırılara tepki ve tavır koymak da hakeza öyledir. Fakat bu duruşun ve tutumun, dilin ve kültürün yaşamasını sağlayacak biçimde Kürtçeyi yaşamda kullanma, Kürt dilini ve sanatını geliştirme, Kürt tarih ve kültürünü öğ-

renme ve öğretmeyle tamamlanması gerekir. Mevcut durumda gelişen süreç bunun önündeki engelleri belli oranda ortadan kaldırmış olmasına rağmen, alternatifi inşa yaklaşımını geliştiremiyoruz. Diğer bir örnek, devletin özel savaş yöntemleri olarak ele aldığımız fuhuş, kadın kırımı, uyuşturucu, hırsızlık ve çeteleşmeye karşı mücadeledir. Bunları teşhir etmek, hesap sormak, bunun için yürüyüş ve basın açıklamaları yapmak kadar, insanların özel savaştan etkilenmesine yol açan boşlukları doldurarak cevap olmak, sorunların çözüm adresi ve öznesi olmayı başarmak da önemlidir. En yurtsever bölgelerin ve ailelerin çocukları bile çetelerin hedefi olabiliyorsa, bunun nedenlerini daha iyi tespit etme, komünler örgütleyerek yanıtlar oluşturma sorumluluğumuz var. Çocukların ailedeki sorunlardan uzaklaşabilecekleri, kendi dillerinde eğitim görebilecekleri, Kürdistan'daki kadim oyunları öğrenebilecekleri komünlerin kurulması hem bir ihtiyaç hem bir tedbirdir. Çocuklar ailede sağlıklı yetişememektedir, ailelerin bu konudaki bilinci, maddi imkân ve olanakları sınırlıdır. Çocuklar akıllı telefonlara, Selefi kurslara, tekinsiz sokaklara emanet edilmekte ya da baskı ve zorla evde tutularak şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Sonuç, trajedi olmaktadır.

Genç kadınların aşk, sevgi, cinsellik ve duygular konusunda eğitileceği alanlar kadın özgürlük hareketi zemini olmalıdır. Geleneksel kadınlığı yücelten TV programlarının, dijital medyanın, kadın avlamak için özel eğitilmiş ya da o kültürün taşıyıcısı olan erkeklerin tuzaklarına karşı öz savunmalı olacakları bilinci, kültürü ve seçim yapabilme kabiliyetini geliştirmek sadece ailelerin değil, kadın kurumlarının da sorumluluğudur. Genç erkeklerin hem ataerkil kültürün hem de kapitalist modernitenin tuzaklarından korunacağı zeminler de demokratik kurumlarımız ve kadın hareketi ortamlarıdır. Kendilerini tanıma ve anlamlandırma, hegemonik erkeklerin kalıplarına girmeme açısından bu ortamlar önemli bir şanstır ve güçlü potansiyellere sahiptir. Gençlerin demokratik toplumun inşasına dâhil olabilecekleri geniş sahaların, zengin ve çok çeşitli katılım biçimlerinin oluşturulmasına ihtiyaç var. Devrimci ve iddialı olanların dâhil olabileceği alanları oluşturmak kadar; yaşamında demokratik, ekolojik ve kadın özgürlükçü değerlere göre ölçü kazanmaya çalışanları da kapsayacak esnek ve yaratıcı zeminler geliştirilmelidir. Eğitimler ve örgütlenmeler bu esneklikte, yaratıcılıkta ve kapsayıcılıkta olursa toplumsal dokumuzda özel savaşın doldurduğu gözenekler kapatılır ve orada demokratik toplumun özgür bireyleri yetişmiş olur.

Toplumu Savunmak Gerekir

Toplumu salt bir eylem gücü, protesto gücü, maddi ve manevi güç alınacak kaynak olarak gören yaklaşım aşılarak "toplumu savunmak gerekir" düsturuna dayalı bir öncülüğe ihtiyaç var. Toplum kırım çemberinin kuşattığı atmosferde oldukça bireyci, değerlerini yitirme tehlikesi altında bir insan gerçeği ile karşı karşıyayız. Faşizm koşullarında bireycilik, ailecilik ve bencillik had safhadadır. Ve bizler böylesi bir zeminde demokratik toplumu ve komünü kurmaya çabalıyoruz. Emek harcadığı, değer verdiği ve özgürlüğü için mücadele ettiği toplumun olumsuz yaklaşımları nedeniyle kendi hayallerine inancını yitiren, topluma öfkelenen onlarca öncüyle karşılaştım. Toplumsal inşa çalışmasının derinlikli ve bilimsel bakış açısıyla, süreklilik arz eden ve giderek bir öncüye ihtiyaç duymayacak biçimde yetkinleşen bir tarzda geliştirilmesi gerekir. Yaşanan ağır toplumsal olaylar karşısındaki şok, dehşet ve karamsarlık hâli, derinlikli bakış açısını ve bilimsel yaklaşımı gerekli kılmaktadır. Toplumsal sorunların gerisindeki tarihsel, sosyolojik gerçekliği, güncel boyutları, duygu durumlarını ve hatta psikolojik etkenleri göz önünde bulundurmadan sadece hayıflanıp öfkelenirsek toplumsal değişime olan güveni yitiririz. Oysa bizim en büyük gücümüz ilişki kurabilme, örgütleme ve kolektif

iradeyi geliştirebilme yetimizdir ki bunlar komünün özellikleridir.

Demokratik Toplumun İnşacısı Olmak

Öncülerin sürekli biçimde doğruları söyleyip doğruları örgütleyememesi ve eylemini ortaya koyamaması sorundur. Komün üzerine kitap yazan, konuşma ve toplantı yapan, seminer veren yüzlerce insana karşılık komün inşa eden, onu geliştirenlerin yok denecek kadar az olması bir sorgulama konusudur. Komün inşa edebilmek öncelikle yerel olana, belli bir alana yoğunlaşma temelinde gerçekleştirilecek bir görevdir. Fakat yüzergezer bir hâlde sürekli hareket hâlinde olma, yerele ve tabana dayanmaktan bir kaçış vardır. Çok fazla işi üstlenip sürekli hareket hâlinde olan ama harcanan emeğin bir sonuç yaratmadığı çok sayıda örnek var yaşamımızda. Rêber Apo, "*Politika ölümüne çok koşuşturma ile gerçekleşmez.*" belirlemesi ile zamanını doğru planlama, disipline olma, derinlikli ve nitelikli işlere odaklanma yerine sürekli meşgul olma hâlinin yarattığı yüzeyselliği ve sonuç almayan eylem, toplantı ve çalışmalarımızı eleştirmektedir. Hazırlığı, planlaması, takibi iyi yapılmayan hiçbir işin başarılı olma imkânı yoktur. Çağımız, zamanın çok fazla hızlandığı, insanların sürekli koşuşturarak kendini tükettiği yeni bir zaman kavramı ortaya çıkarmıştır.

Şabloncu Komünün Yaşama Şansı Yoktur

Çalışmalarımızdaki temel sorunlardan biri, komünü şabloncu bir biçimde, inşa ettiğimiz toplumsal zeminin ihtiyaç, istem ve hayallerini göz önünde bulundurmadan üstten oluşturma arayışlarımızdır. Bir komünün şekilsel kalmamasının yegâne yolu, o komünün bir toplumsal ihtiyaca cevap verebilmesidir. Bir mahalle, köy ya da bir çalışma alanında insanların bir arada yaşaması ve çalışması; ekonomik, duygusal ve manevi ihtiyaçlarını karşıladığı oranda komünlerin örgütlenmesi sağlanabilir. Şabloncu tarzda oluşturulmuş bir komünün yaşama şansı yoktur. Ancak ekonomik bir sorunu çözen, ailevi bir krizden çıkış yolunu gösteren, sanatsal bir üretim yapabilen komün kalıcılaşır, gelişir, sahiplenilir ve karamsar tabloda bir umut ışığı gibi belirir.

Her öncünün bir alana gidip komün kurmaya çalışması, nereden ve nasıl başlayacağını bilemeden başarısız olması birçok kez ortaya çıkan durumlardır. Ağır toplumsal sorunlar karşısında odaklı, gücü örgütleyen ve ortaklaştıran, yani bir öncü komünle çalışmak daha sonuç alıcıdır. Öncü komün, bir fikri örgütleyecek hazırlıklı, donanımlı bir ekibi ifade eder. Her öncünün öncelikle, çevresindekileri nesneleştirmeden ortaklaştığı ve demokratik işleyişi esas aldığı bir komününün olması gerekir. Yapılan her iş bu komünde planlanıp o komünde değerlendirilip geliştirilebilir. Bir komünde yaşamayan ve çalışmayan birey; çok yetenekli, çalışkan ve istekli olsa da bir komün kurmakta zorlanacaktır. Çünkü bizler öncelikle arkadaşlık, yoldaşlık ilişkilerinde kendimizi ifade eder, kolektifleşir, politikleşir ve bu biçimde kamusal alana çıkmaya hazır hâle geliriz. Toplumun bütünlüklü yapısına uygun biçimde kurumların da konfederal ilişkinin özgünlüklerini koruma temelinde, birbirini tamamlayıcı bir yaklaşımla kolektif çalışması, komünlerin demokratik toplum sistemine uygun biçimde yapılanmasını sağlar.

Distopik Zamanlarda Mümkün Olanı Gerçekleştirmek

Demokratik toplumu inşada başarılı olmak, öncelikle iyi ve güzel bir yaşama olan inancı ve hayali diri tutmaktır. Olanaksız denileni gerçekleştirebilmek için sanat, edebiyat ve dilde onun hayalinin kurulmasını sağlamak gerekir. Sanat ve edebiyatın salt geçmiş güzel günleri, anıları ve nostaljiyi ifade etmesi, bugünü ve geleceği ıskalamaya yol açar. Geçmişe çok fazla övgü, bugünden kaçışı beraberinde getirir ve geleceği şekillendirme gücümüzü olumsuz etkiler. Bunun için demokratik toplumu gözlerimizin önünde

canlandıracak sanatsal, edebi çalışmalar çok büyük bir rol oynayabilir. Mevcut kadın-erkek ilişkilerinin eleştirisi kadar, özgür eş yaşama dayalı ilişkileri anlatacak bir kurgu romanın, filmin, tiyatronun zihniyet dönüşümüne büyük katkısı olacaktır. Dilin, içine sıkışmış olduğumuz ağır toplumsal sorunları üzerimize boca ederken neden ve sonuçları, çözümleri ortaya koymaması umudun yitirilmesine yol açar. Dilde, gerçekliği inkâr etmeden onun içinde bilinçle çalışarak ütopyaları ve umudu canlandıracağı, heyecan ve motivasyon yaratacağı bir dönüşüm gerekir.

Soykırım kıskacındaki bir halkı savunma ve örgütleme sorumluluğu, politik alanda kazanacak dili, yöntemi, yaratıcılığı güçlü biçimde geliştirmeyi, bunun üzerine daha fazla düşünmeyi gerektiriyor. Sürekli biçimde riskler ve fırsatlardan bahsettiğimiz birçok tarihsel eşikte başaramamanın sebebi politikada yaratıcı olamamaktı. Kurumları işlevli kılmak, bilinç sıçraması ve eylem azmi yaratan sözleri söylemek ve yazmak, sorumluluk ve etik yaklaşımı sergilemek, birlikte çalışılan her zeminde demokratik kültürü hâkim kılmak yaratıcı politikanın olmazsa olmazlarıdır. Yaratıcı politika için kuramımız, dayandığımız toplumsal zemin, strateji ve kurumsallaşma itibarıyla çok fazla olanağa sahibiz. Yapılması gereken, bu tarihsel eşikte inşa görevlerine yüksek bir ilgiyle sahip çıkarak komünleşmektir. Bunun felsefesini, aşkını ve eylemini örgütlü çaba ile sürekli geliştirmektir.

Demokratik Toplum ve Komün Üzerine

Muzaffer Ayata

Tarihin motorunu oluşturan devlet ile komün arasındaki kadim mücadelede, reel sosyalizmin iktidarcı çıkmazlarını aşmak zorunludur. Endüstriyalizmin ve mülkiyetçiliğin kuşatmasına karşı kadro düzeyindeki komünal yaşamı topluma taşırmak, halkla bütünleşerek ve doğru yaşayarak demokratik sosyalizmi inşa etmenin temel anahtarıdır.

İnsan toplumsal bir varlık. İlk toplumsallık dar insan grupları olarak biçim alır. Bunlara sosyal örgütleme olarak ya da literatüre yerleştiği kadarıyla klan diyoruz. Aslında bir insan tek başına doğada yaşayabilse, belki evrimin gelişimi farklı olurdu, ama hiçbir insan tek başına doğada yaşayamaz. Yaşamak, yani varlığını sürdürmek, beslenmek ve güvenlik açısından insan grupları oluşuyor. Bu, çok bilinçli bir tercih ya da seçenek değil; bir zorunluluk, var olmanın koşuludur. İnsan soyunu sürdürdükçe ve deneyim kazandıkça, hem birbirine olan ihtiyacı daha iyi anlıyor hem de imkânlarını, elde ettiklerini paylaşmayı geliştiriyor. Ortada özel mülkiyete geçirilecek kadar bir fazlalık yoktur. Üretim araçları geliştikçe, ihtiyaç fazlası üretim arttıkça toplumsal ayrışmalar başlıyor. Ayrışmanın zemini oluşuyor.

Klan bir topluluk. Beraber yaşıyorlar. Mülkiyet, miras ve bilinen aile ilişkisi yok. Kimse kimsenin üstünde değil. İnsanlar geliştikçe, üretim araçları gelişip üretim arttıkça; dil, dilin gelişimi, işaret diline geçiş ve soyutlama gücü ortaya çıkıyor. Üretimin ve nüfusun artmasıyla birlikte klan kabileye dönüşüyor, büyüyor. Daha sonra kabileler ayrışıyor. Aynı kökenden geldikleri için aynı kan bağlarına sahipler. Zamanla bunlar aşirete dönüşüyor. Aşiret federasyonları, şehirleşme ve benzeri gelişmelerle milliyetleşme, uluslaşma sürecine geçiliyor.

Klan dönemine "ilkel komünal" deniliyordu. Önderlik "ilkel" kavramını artık literatürden çıkarmamız gerektiğini belirtiyor. Bu dönem ilkel ve geri görülürse, tarihte oynadığı rolü teslim etmemiş, hak ettiği yeri vermemiş oluruz. Marksistler de o döneme "ilkel komünal toplum" diyor. İlkel denmesinin en önemli nedeni, henüz bilim ve üretim araçlarının gelişmemiş olmasıdır. İnsanlar yaşamda kalmak için daha çok beslenme işinin peşinden koşuyorlar. Artı ürün yok, toplum eşitlikçidir. Hiyerarşi yok, toplum parçalanmamış. İktidar ve devlet yok. Bu dönem, Marksizmin gelecek tasavvuru için ilham kaynağıdır. Geleceğin toplumu böyle tasarlanıyor. Bunun temelinde komünalite var. "Herkes yeteneğine göre çalışır, herkes ihtiyacına göre tüketir" ilkesi söz konusudur. Toplumdaki yarılma, yani egemen-ezilen ayrımı giderek ortadan kalkı-

yor, devlet sönümleniyor. Bu aynı zamanda toplumların daha eşitlikçi, demokratik ve özgürlükçü aşamasına denk gelir.

Egemenlik ilişkileri, özgürlükleri kısıtlayıcı sonuçlar doğurur. Egemen sınıflar çıkarlarına olmayan bir şeyi kabul etmez, karşı çıkarlar. Kısıtlamaların yetmediği yerde şiddet araçları; hapishane, baskı, idam, katliam ve soykırıma kadar varan uygulamalar gündeme gelir.

Tarih Devlet ile Komün Arasındaki Mücadeledir

Önderlik, tarihe bakışını, yani tarihsel diyalektiği ve tarihsel sosyolojiyi yöntem olarak geliştirerek tarihin bugünle bağını kuruyor. Vardığı sonuca göre tarih, Marksist kesimlerin tanımladığı gibi sınıflar arası mücadele değildir, devlet ve komün arasındaki ayrışma ve mücadeledir. Sınıf kavramı yanlış değil ama tarih tümüyle sınıf mücadelesinden ibaret değildir, daha kapsamlıdır. Onun için sınıf mücadelesi yerine komün, devlet ve toplum mücadelesi demek gerekir. Zira bu mücadele, tarihin gelişimine yön veren ya da tarihin motoru da diyeceğimiz çelişkilerin açığa vurulduğu, çatıştığı alandır.

Biz baştan beri bu tarihsel yarılmada tercihimizi ezilenlerden, sosyalizmden yana yaptık. Bazıları, "*Biz bu görüşleri anlamakta zorlanıyoruz*" diyor. Bu, bizim tarihsel gelişimimizi ve çıkışımızı iyi kavrayamamayla da ilgilidir. Ya da bu durum, klasik sosyalist bakışın dışına çıkamamak, hâlâ aynı mantıkla toplum ve tarihe bakmak anlamına geliyor. Bütün sorun buradan kaynaklanıyor.

Komün Bastırıldı, Proletarya Diktatörlüğü Doğdu

Örneğin "proletarya diktatörlüğü" teorisi geliştirildi. Aslında bunun geliştirilmesinde de komünün etkisi var. Paris Komünü en önemli örnek ya da kırılma anlarından biridir. Komünarlar Paris'i 18 Mart'tan 28 Mayıs'a (1871) kadar ele geçiriyorlar. İşçiler, ezilenler direniyorlar, yönetiyorlar. Fakat sarayın üzerine yürümüyorlar. Sarayı, kralı tasfiye etmiyorlar. Saray zaman kazanıyor. Alman kuvvetleri gelmiş, Paris'e dayanmıştır. Fransız yönetimi yenilmiş olsa da Almanlarla anlaşarak Komün'e saldırıyor ve komünarlardan on binlerce insanı katlediyorlar. Böylece Paris Komünü bastırılıyor.

Esasında bundan sonra proletarya diktatörlüğü ya da proletaryanın iktidarı ele geçirme teorisi geliştiriliyor. Eğer Komün o dönem bastırılmasaydı, belki iktidar ve devlet anlayışlarında sosyalistlerin farklı bakışları olabilirdi. Bu önemli bir öğe. Komünün bastırılması, proletarya diktatörlüğünü ve tek parti sistemini getirdi. "Çok partililiğe ihtiyaç yok" denildi. Toplum giderek emeğiyle geçinir hâle geldi. Ayrıcalıklı sınıflar, özel mülkiyet ortadan kaldırıldı. "Proletaryanın çıkarı ortak olduğuna göre farklı partilere gerek yok" denildi. Sovyetler'de bütün sol çevreler, sol sosyalistlerden Narodniklere kadar hepsi tasfiye edildi. Mülksüzleştirme de şiddet eşliğinde gelişiyor. Kolhoz ve sovhozlar zorla oluşturuldu. Koşulları oldukça ağır çalışma kampları, sürgünler, mal varlıklarına zorla el koymalar yaşandı.

Yıkılmanın Esas Nedeni Sert Bir Egemen Devlettir

Toplumu ezerken, siyaset dışı bırakırken, meclisleri etkisizleştirirken doğal olarak parti yönetimi, parti iktidarı oluşuyor. Bu da zamanla devleti kemikleştiriyor, güçlü bir bürokrasi yaratıyor. Hiyerarşi yaratıyor. Onun için Önderlik o devrimleri orta sınıf öncülüğü olarak niteliyor. Lenin devrimden sonra fazla yaşamıyor. Lenin, *Devlet ve Devrim* kitabını yazmış, devlete dönük değerlendirmeleri var ama devletin sosyalizm sorunlarını irdeleme zamanı olmuyor. Stalin de iktidara gelince proletarya adına dogmatik, özgürlükleri ve demokrasiyi geliştirmek yerine devlet aygıtını şişiren, her şeyi devlete bağlayan bir sosyalizm anlayışı getiriyor. Kurulan sistemi teorize edip en iyi sosyalizm diye lanse ediyor ve dar bir bürokratik çevre ile sınırlı kalıyor. Böylelikle Sovyet-

ler'in içi boşaltılarak etkisizleştiriliyor. Sonuçta toplum sistemden soğudu ve Sovyet sistemi yıkılmayla yüz yüze geldi. Dünyanın en büyük Komünist Partisi, dünyanın en zengin partisi ellerindeydi, bütün okullarında Marksizm dersleri okutuluyordu. Ortada egemen sınıflar kalmamıştı; sistem kuşatma, ambargo veya saldırılarla zorlanıp yıkılmadı. Yıkılmasının esas nedeni klasik, sert bir egemen devletin ortaya çıkarılmasıydı. İçinde toplum yok, özgürlükler yok, dinamizm yoktur. Yıkılır yıkılmaz da Sovyet mirası vahşi bir kapitalizme dönüştü. Komünist Parti yöneticileri de devleti soyan çetelere dönüşmekten öteye gidemediler.

Önderlik Sosyalizmde Israr Etti

Sovyetler'in çöküşü bütün dünya sosyal hareketlerini etkiledi. Sosyalizme dair olan umutlar, moral değerler yerle bir oldu. Sovyetler nasıl ki kurulurken "dünyayı sarsan 10 gün" olarak nitelenmişse, yıkılışıyla da dünyayı sarstı. Dünya kapitalizmi de zafer ilan ederek "ideolojilerin sonu" dedi.

Bütün dünya sosyalistleri bundan etkilenip sosyalizmden kaçarken Önderlik sosyalizmde ısrar etti. Çünkü çözümün, özgürlüklerin kapitalist dünyada ve mülkiyetçi sistemde olamayacağının bilincindeydi. Reel sosyalizmin yıkılış nedenlerini sorguladı, devleti sorguladı. Bu sorgulama bugün geldiğimiz Barış ve Demokratik Çözüm Modeline, *Demokratik Komünal Toplum Manifestosu*'na evrildi.

Demokratik komünalizmi gerçekleştirme, demokratik sosyalizmle olur. Demokratik sosyalizm hedefli bir hareket ne yapar? Doğal olarak varlığını, mücadelesini devlete ve iktidara dayandıramaz. Günümüzde de Çin sosyalist olduğunu söylüyor ama en ucuz iş gücü deposudur. Dünyanın en ucuz iş gücü kaynaklarından, en büyük ticari güçlerinden biridir. Âdeta dünya sermayesini, kapitalizmi ayakta tutan bir güce dönüşmüştür. Dünyada özgürlük rüzgârları esmiyor. Çin'in el attığı sorunlar demokratik ve özgürlük eksenli ele alınmıyor, çözülmüyor. Bu konuda dünya halklarına ilham ve umut vermiyor.

Önderlik, "*Komün, komünalite ve sosyalizmin bir ayağı demokrasidir.*" diyor. Demokrasi gelişirse toplum politikleşir. Kendini yönetecek düzeye gelir, bilinçlenir. Böyle olunca özgürleşir, kendisi hakkında karar alabilir. Demokrasi, politikleşme ve özgürleşmeyi birbirinden ayıramayız. Birbirini oluşturan, tamamlayan öğelerdir. Bu olgular iç içedir, beraber yürütülmeli. Bunu yaparken de eski alışkanlıklardan, iktidar anlayışlarından, takıntılardan vazgeçilmelidir.

İmkânsızdır Denilmemeli

Diğer bir konu da şudur: "Devlet içinde, mülkiyet toplumunda insanları nasıl ikna ederiz, ortaklaştırırız? Ortak yaşama, ortak ekonomiye, ortak kültüre, ortak kararlaşma ve iradeleşmeye nasıl çekeriz? Devlet her tarafa egemen, yasaları devlet çıkarıyor. Ekonomi ve bankalar elinde, piyasaları denetliyor. Kuracağımız kooperatiflerle, komünlerle eşitlikçi sosyal bir düzeni bu rekabet içinde nasıl egemen hâle getiririz?" şeklinde sorular ve kaygılı yaklaşımlar var. Bunu âdeta olmayacak bir şey, imkânsız bir şeymiş gibi ele alanlar var. Bazı akademisyenleri okuyoruz, onlar bile öyle değerlendiriyor.

"Apocular kendilerine uğraş alanı yaratıyor, kimi kavramları öne çıkarıyorlar, sonra da değiştiriyorlar." biçiminde yorum yapanlar da var. Tabii, Apocu dinamizmi ve diyalektiği çok iyi izleyemediklerinden anlamıyorlar. Önderlik her zaman tıkanmaları, dogmatizmi aşmaya çalıştı. Yoksa dünyada sosyalizm yıkılırken 50 sene bu hareket ayakta kalamazdı. Önderliğin bu tarzı zaten hareketi bugüne getirdi. Yine bazı çevreler, "Apo zindanda, kuşatmada, büyük bir tecritte olduğu hâlde Kürt Özgürlük Hareketi, Kürt halkı nasıl Apo'ya göre kendini ayarlıyor?" diyorlar. Görülüyor ki Önder Apo'nun düşünce gücünü, şekillendirdiği hareketi ve kadroyu, onun diyalektiğini yeterince anlamıyorlar.

Apocu Mücadele Mucize Gibidir

Anlaşıldığı kadarıyla günümüz ölçüleriyle, kapitalist dünyada ve siyasette olan bitenleri ele alıp, hareketi onlarla kıyaslıyorlar. Bizde düşüncenin gücü kadar ortak yaşamanın, komünal yaşamanın, beraber bütün sıkıntıları ve zorlukları paylaşmanın getirdiği manevi güçlü bağlar var. Bunu anlamakta zorlanıyorlar. Çünkü onlar öyle yaşayıp öyle mücadele etmedikleri için bu onlar için anlaşılmaz oluyor. Bundan dolayı rahat konuşuyor, rahat eleştiriyorlar.

Bunun içinde farklı bir yaşam tarzı, güçlü bir ideoloji var. Ortak bir dünya paylaşımı, fedakârlık var. Bağlar çok sağlam. Bu kadar darbe yiyoruz, bu kadar ağır saldırı altındayız, dünyada üstümüzde bu kadar sansür var, terörist ilan edilmişiz. Bu kadar parçalı bir toplum, dört devlet tarafından da asimilasyona uğratılıyor. Buna rağmen nasıl ayakta kaldı? Bir mucize gibi değil mi?

Şimdiye kadar komünal yaşam tarzımız, daha çok parti içinde kadro çevresiyle sınırlıydı. Bunu topluma taşırmak istiyoruz. Var olmayı, kazanılanları kalıcılaştırmayı, sistemde bu yaşam tarzına yer açmayı ve onu sistemin alternatifi hâline getirmeyi istiyoruz. Bu tabii ki enternasyonal görevleri de önemli kılıyor. Demokratik, sol-sosyalist çevrelerle ittifakları gerektiriyor. Siyasette yaratıcılığı gerektiriyor. Önderliğin bu mücadele arayışı, tahlilleri, ideolojik-teorik çerçevesi sadece Kürtler için değil, aynı zamanda bütün insanlık için geçerlidir.

Bütün Dünya Endüstriyalizmin Pençesinde

Yeraltı ve yerüstü kaynakları talan ediliyor. İklim felaketi yaşanıyor. Ağır sömürü var. Bütün dünya kapitalist finans kıskacına alınmış. Milyarlarca, trilyonlarca dolar hayalî olarak el değiştiriyor. Bütün dünya âdeta soygun sistemine tabi olmuş. Bütün yeryüzü endüstriyalizmin pençesindedir.

Yüksek ve gelişmiş teknolojiyi kapitalist ülkeler elinde tutuyor. Dünyanın bütün kaynaklarını, piyasalarını ele geçirip emiyorlar. Elon Musk gibi bir insanın bir trilyon dolar serveti olduğu söylenir. Bir insan bu kadar serveti ne yapacak? Servetin belirli ellerde toplanması, aynı zamanda iktidarın gücünün belirli ellerde toplanmasını getiriyor. Ekonomi güç demektir. Onun için sosyalist ekonominin komünal ekonomi olması şarttır.

Sosyalist öncülerin ve komünarların halka, "Komünler kurup kendinizi yönetin, beraber yaşayalım, paylaşalım" demesi yetmiyor. Halk komüne gelir, tartışır, sorunlarını da belirler, ortak çözümler üretir. Bir kısmını belediyeyle çözer, bir kısmını meclislerle çözer.

Mülkiyetçiliğin bu kadar geliştiği, kapitalizmin toplumu atomize ettiği, toplumun her hücresine sızdığı bir yerde komünal bir ekonomi kurmak, kooperatifler sistemi kurmak o kadar kolay değildir. Onun için güçlü bir bilinç ve emek gerekiyor.

Eski Malzemeyle Yeni Bir Binayı İnşa Edemezsin

Halkın içine girmeden, onlarla beraber örgütlenmeden, emek ve zaman harcamadan komün olmaz, sosyalizm olmaz. "Sadece öğretmenlik yapalım, onlara yol gösterelim, akıl verelim" demek yetmiyor. Kuşkusuz akademilerin açılması gerekir. Bu sistemin kadrolarını yaratmak gerekir. Toplumda bir aydınlanma, bir bilinçlenme yaratmak gerekir. Bunlar şart, ama aynı zamanda beraber yaşayarak, toplumun içine girerek, sorunları onlarla birlikte çözerek ilerlemek gerekir. Öncüyle halkı kaynaştıran, Sovyet modeli ve diğer bazı deneyimlerden ders çıkaran ama onların dışına çıkan bir bütünleşme gerekir.

Eski malzemeyle yeni bir binayı inşa edemezsin. Önderlik, "Önce kendinizi yenileyin, doğru katılın" dedi. Komün konusunu sürekli gündemde tutmak, derinleştirmek lazım. İlk manifestomuz üzerinden 50 yıl savaş yürüdü. *Komünist Manifesto* da 1848'de ilan

edildi. Bütün dünya sosyalizmine örnek oldu. Proletaryanın burjuvaziye karşı sınıf savaşımı, devrim hedefleri, bütün sosyalist ve komünist partilerin ilham kaynağı oldu. Bizim *Kürdistan Devriminin Yolu* da bugüne kadar bizi getirdi. *Barış ve Demokratik Toplum Manifestosu* da bundan sonrasını planlıyor, tasarlıyor, hedefleri belirliyor. Bunları iyi özümsemek, eğitim konusu yapmak ve pratik sorunlarla beraber tartışmak gerekir. Düşünce ve pratik birbirinden koparılmamalı.

50 yılı aşan siyasi, örgütsel, ideolojik tecrübemiz var. Sorun, doğru katılmakta, doğru yaşamakta. "Yanlış bir yaşam, doğru yaşanmaz" deniyor. Yanlış yaşayanlar, doğru sistemleri inşa edemezler. Özgürlük alanlarımızı kendi elimizle daraltıyoruz. Küçük burjuva kaygılar, yersiz endişeler, kendine göreliklerimizle kendimize kaybettiriyoruz. Bu anlayışlarla sağlam bir öncü kişilik ortaya çıkmıyor, güven kaynağı olmuyor. Esas temel sorunlarımızdan biri budur. Ayaklarını sağlam kuramazsak söz, eylem ve örgüt birlikteliği sağlanamaz.

Konunun sosyalizmle, özgürlükle, ahlaki-politik toplumla ilişkisi ve tarihselliği doğru anlaşılmalıdır. Yine bunun öncüyle, sosyalist kişilikle bağını da doğru tanımlayalım ve pratikte doğru mevzilenelim. Bu toplum çok fazla bedel ödedi. Artık özgür bir yaşamı hak etmiştir.

Devlet ve Komün İkileminde: Dijital Medya, Algoritmalar ve Özel Savaş

Ali Serez

Kapitalist modernitenin ve devlet aygıtlarının algı yönetimi, dezenformasyon ve özel savaş cephesine dönüştürdüğü dijital mecraları egemenlere terk etmemek gerekiyor. Teknoloji karşıtlığına düşmeden dijital alanı demokratik bilinçle örgütlemek, sokaktaki örgütlü halk gerçekliğini sanal dünyanın kuşatmasına karşı en güçlü silaha dönüştürmenin temel yoludur.

Tarih boyunca özgürlük ve sosyalizm mücadelesi yürüten devrimci hareketler, politik eylemlerini ve mücadele stratejilerini belirlerken ilk adım olarak içinde yaşadıkları dünyayı en doğru biçimde tanımlamaya ve kavramaya çalışmışlardır. Önder Apo'nun "manifesto geleneği" olarak ifade ettiği bu çizgi üzerinden bakılacak olursa, dünyanın farklı coğrafyalarındaki devrimci mücadelelerde ve onlarla özdeşleşen çıkış bildirgeleri veya kurucu metinlerde bu özellik oldukça belirgindir.

Sosyalizm mücadelelerinin bu temel yöntemi, Özgürlük Hareketi ve Önder Apo'nun bütün temel eserlerinde karşılığını bulmuş ve daha da derinleştirilerek sadece anı değil bütün bir tarihi çözümleme yoluna gidilmiştir. Ancak yine de belirtmek gerekir ki Kürdistan Devrimi'nin ilk çıkış manifestosu olan *Kürdistan Devriminin Yolu* başta olmak üzere *Demokratik Toplum Manifestosu*'na kadar gelen bütün kurucu ve yol açıcı metinler araştırma ve çözümlemelerine her şeyden önce "Nasıl bir dünyada yaşıyoruz?" sorusuna cevap arayarak başlamışlardır. Sosyalizm mücadelelerinde çok kullanılan bir tabirle söylemek gerekirse Özgürlük Hareketi, "somut durumun tahlili"ni bir diyalektik olarak kendisinde sürekli kılmış, ideolojik ve politik yenilenmelerini de bu temelde gerçekleştirmiştir.

Öyleyse devrimci mücadelenin farklı alanlarında ve farklı konu başlıklarında uygulanabilir, başarılı ve sonuç alıcı bir yöntem olarak "Nasıl bir gerçeklik içerisinde bulunuyoruz?" sorusunu sürekli biçimde sormak, dışımızdaki gelişmeleri bütün boyutları ile kavramak ve mücadeleyi çevreleyen koşulları anlamaya odaklanmak gereklidir.

Özellikle hegemonik güçlerin içerisinde bulunduğumuz dönemi "iletişim çağı" ya da "dijital devrim çağı" olarak adlandırdığı bir dönemde, dijital mecraların yalan, dezenformasyon ve algı üretimi ile özel savaş kapsamında gittikçe boyutlanması, bu meselenin

güncel önemini daha da artırmaktadır.

Dijital Değişim ve Etkileri

Tarih boyunca toplumlardaki mevcut üretimin karakteri, üretim araçlarıyla kurulan ilişki ve teknik gelişmeler, toplumların yaşayışlarını belirleyen ve onların sosyal, kültürel ve siyasal dünyaları üzerinde etkilerde bulunan temel unsurlardan birisi olmuştur. Öyle ki tarih içerisindeki bazı dönemler, doğrudan üretim araçlarının ya da o döneme etki eden temel icat ve gelişmelerin isimleri ile adlandırılmaktadır. Örneğin komünal dönemdeki tarihsel kesitlerin Yontma Taş, Cilalı Taş, Bakır Devri, Tunç Devri gibi isimlerle anılması bu yüzdendir. Yine obsidyen taşının kullanımı ile kastik katil iktidarlaşması arasında dolaysız bir bağ vardır. Neolitik ile birlikte üretimin ve sosyal yaşamın değişmesi, devletleşmeye giden süreci başlatmıştır. Barutun Avrupa'ya taşınması ile birlikte feodal kale surları delinerek imparatorlukların yıkılması gündeme gelmiştir. Yakın tarihte ise Sanayi Devrimi, bir dizi düşünsel ve sosyal hareketin gelişim çizgisini belirlemiş ve ulus-devletlerin doğumuna etki etmiştir.

Bu bakımdan söylenebilir ki üretimin karakterine dolaysızca etki eden araçlar, askeri buluşlar ya da teknolojik gelişmeler muhakkak ki toplumsal, siyasal, iktisadi ve askeri değişimleri de beraberinde getirmiştir.

Tüm bunlardan yola çıkarak içinde bulunduğumuz dünyaya baktığımızda ise dijitalleşmenin ve teknik gelişmenin bütün alanlarda çok hızlı biçimde yaygınlaştığı yadsınamaz bir gerçektir. Elbette ki bu durum dijital olmayan her şeyin bütünüyle ortadan kalktığı ya da kalkacağı anlamına gelmiyor. Ancak birkaç on yıl içerisinde dijitalleşmenin gittikçe merkezi bir konum alacağı, devletlerin, devletlere bağlı ideolojik ve askeri aygıtların ve tekelci sermayenin de kendi örgütlenmesinde dijitalleşmeye daha fazla ağırlık vereceği kendilerine ait rapor ve değerlendirmelerde yer alıyor. Dijitalleşme ve buna bağlı olarak yapay zekânın toplum karşıtı bir çizgide kullanımı, komün ve devlet arasındaki çelişkinin daha da derinleşeceğinin işaretlerini veriyor.

Elbette ki bu dijitalleşme sürecinden en çok etkilenen ve değişime uğrayan alanların başında da medya geliyor. Devletler ve hegemonik güçler, en temel ideolojik aygıtları olan basın ve medyayı toplum karşıtı bir çizgide dijitalleştirme ve egemenlerin ihtiyaçlarına göre uyarlama yoluna gidiyorlar. Dijital medya platformları, toplumu atomize etmenin ve gerçeklikle bağını kopartmanın en etkili biçimlerinden birisine dönüşüyor. Egemenler, dijital medyada bilgi kirliliği, dezenformasyon ve algı yönetimi gibi yöntemlerle hem politik propagandayı etkin biçimde kullanmaya çalışıyor hem de ideoloji ve buna bağlı bir egemen-popüler kültür inşa etmeye çabalıyorlar. Bu bakımdan dijital medya, devletlerin ve egemenlerin gündelik siyasete müdahale etmek için kullandığı, ayrıca ideolojik ve kültürel hegemonya kurmak için çalıştığı en temel mecralardan birisi konumuna dönüşüyor.

Dijital medyanın, günlük ajitasyon ve propaganda açısından bu düzeyde öne çıkması ve günümüz itibarıyla insanların en çok kullandığı mecra olması, psikolojik özel savaşın dijital medyaya doğru kaymasını beraberinde getiriyor. Bu alan istihbarat örgütlerinin, bilgi savaşlarının, manipülasyonun ve gerçekleri çarpıtmanın merkezine dönüşürken, aynı zamanda kitle bilincine müdahale ederek toplumsal yılgınlığı derinleştirmenin de yolları çeşitlendiriliyor.

Bu anlamda söylenebilir ki dijital medya, hâkim egemen güçler ile sistem karşıtı güçler arasında sürmekte olan ideolojik-politik ve kültürel mücadeleyi daha keskin ve çelişkilerin derinleştiği bir zemine taşımaktadır.

Komün-Devlet Çelişkisi ve Teknik Gelişmelerin Niteliği

Toplumların komünal yaşadıkları dönemlerin dışında, söylenebilir ki teknik gelişmelerin ve teknolojik ilerlemelerin yürütücüsü daha çok o toplum içerisindeki hâkim

güçler ve iktidarlar olmuşlardır. İktidar aygıtını, maddi zenginlikleri ve teknik ilerleme için gerekli bulunan bütün imkânları elinde bulunduran güçler, bunun doğal sonucu olarak teknik ve teknolojik gelişmeleri de kendi tekellerine alarak ilerletmişlerdir. Bu yüzdendir ki iletişim-teknik araçlarının büyük bir kısmı çıkışları itibarıyla egemen güçlere hizmet edecek biçimde oluşturulmuştur.

Basın, medya ve iletişim alanındaki gelişme ve teknik ilerlemelerin tarihine bakıldığında da bu durumun geçerli olduğu görülecektir. Günümüzde sistem karşıtı güçlerin kullandıkları gazete, radyo, televizyon, sinema ve bilgisayar gibi birçok iletişim aracı, çıkışları itibarıyla egemenlerin ideolojik-politik veyahut askeri ihtiyaçlarını karşılamaya yöneliktir. Zaman içerisinde bu araçların kitleler üzerinde yarattığı etkinin anlaşılması ve teknik imkânlara erişim olanaklarının artmasıyla özgürlük ve demokrasi güçleri de bu araçları etkin biçimde kullanmaya başlamışlardır.

Genel bir belirleme olarak ifade etmek gerekir ki teknik araçların ve teknolojik gelişmelerin kullanımı söz konusu olduğunda her daim komün ve devlet çelişkisinde eşitsiz bir ilişki olmuştur. Sistem karşıtı güçlerin karşı karşıya kaldıkları görevlerden bir tanesi, egemenlerin kullandıkları araçların etkisini tersine çevirmek ve aynı araçlarla daha etkin ajitasyon ve propaganda yapmak olmuştur.

Teknik Gelişmeler Egemen Güçlere Terk Edilmemeli

Devrimler tarihi de bunun yaratıcı ve başarılı örnekleri ile doludur. Bu bağlamda Paris komünarları, kuşatma altında haberleşmeyi sürdürmek için hava balonlarına bildiriler yazarak şehir dışına uçurmuşlar ve telgrafı etkin biçimde kullanmışlardır. Lenin ve Bolşeviklerin Iskra gazetesi üzerinden inşa ettiği örgütsel ve siyasal zemin, devrimci mücadelenin en zengin deneyimlerinden birisidir. Küba Devrimi sürecinde gerilla alanlarında inşa edilen "İsyan Radyosu", Batista diktatörlüğünün haberlerini günlük olarak yalanlayan ve halka savaşın gerçeklerini açıklayan bir merkez olmuştur. Meksika'da Zapatistaların komünal ve özyönetimci hareketi olarak gelişen EZLN, 1 Ocak 1994'teki başlangıç eylemini dünyaya duyurmak için interneti kullanarak toplumsal hareketler içerisinde bir ilki gerçekleştirmiştir.

Kürdistan'da ise Özgürlük Hareketi'nin gelişimi başka bir propaganda biçimi olan silahlı propaganda ile olmuştur. Kürt halkını imha ve inkâr etmek için kullanılan zor araçları, Kürdistan Devrimi'nin çıkışında bu sefer halka gerçekleri açıklamanın ve inkâr edilen bir halkı ayağa kaldırmanın vesilesi olmuştur.

Tüm bu deneyimlerin ortak yanı ise iletişim ve basın alanındaki bilimsel-teknik gelişmelerin egemen güçlere terk edilmemesi, bütün dezavantajlı yanlarına rağmen bu araçların halkların hizmetine sunulmaya çalışılmasıdır.

Kapitalist Modernite Güçlerinin Denetimindeki Dijital Medya

Ajitasyon ve propaganda başta olmak üzere basın-medya üzerinden yürütülen ideolojik ve politik mücadelelerde dijital teknolojileri kullanmanın artık önemli bir ihtiyaç olduğu görülüyor. Ancak asıl soru, teknolojinin kimin elinde, hangi amaçlarla ve hangi toplumsal sonuçlar doğurarak kullanıldığıdır. Demokratik, toplumcu ve komünalist bir perspektiften bakıldığında dijital medya ve yapay zekâ, toplumsallığı zayıflatan ve kapitalist modernitenin hegemonya alanını genişleten ciddi riskleri içerisinde barındırmaktadır.

Bugün dijital medya insanları sürekli birbirine bağlı gibi gösterirken, aynı zamanda bireyi gerçek toplumsal ilişkilerden uzaklaştırmakta ve toplumsallığı parçalamaktadır. İnsanlar bir arada yaşamak, tartışmak ve ortak üretimlerde bulunmak yerine atomi-

ze edilmektedir. Kolektivizm yerine bireycilik ve birey ideolojisi öne çıkmaktadır. Bir anlamda toplumdaki örgütlenme alışkanlığı felce uğratılmak istenmektedir.

Bir diğer sorun ise bilgi kirliliği ve dezenformasyondur. Dijital medya bilgiyi hızla yayarken yalanı, manipülasyonu ve algı yönetimini de aynı hızla yaymaktadır. Yapay zekânın gelişmesiyle birlikte gerçek ile sahte arasındaki sınır daha da belirsizleşmektedir. Ayrıca algoritmalar insanların neyi göreceğini ve nereye yöneleceğini belirleyerek görünmez bir iktidar biçimi yaratmaktadır.

Büyük teknoloji şirketleri, insanların verilerini ve dikkatini ekonomik kazanca dönüştürürken, dijital alanı da kapitalist modernitenin yeni bir pazarına çevirmektedir. Böylece teknoloji, yalnızca bir iletişim aracı değil; tüketimi büyüten, yeni ihtiyaçlar yaratan ve insanları sürekli bir tüketim kültürüne yönlendiren bir mekanizma hâlini almıştır.

Bu durum kadın özgürlük mücadelesi açısından daha da önemlidir. Dijital alan bir yandan kadınların sesini duyurması ve örgütlenmesi için imkân yaratırken, diğer yandan erkek egemen zihniyeti yeniden üretebilmektedir. Kadın bedeni ve emeği dijital platformlarda daha fazla metalaştırılmakta, şiddet ve taciz dijital alanda yaygınlaşmaktadır.

Teknoloji Karşıtlığı Değil, Toplumsal ve Demokratik Bilinç

Ancak tam da burada bilimsel-teknik devrimin neden olduğu buluşlara karşı olunduğu gibi bir yanılgıya da düşülmemelidir. Üretimde kolaylaştırıcı ve zamandan tasarruf sağlayıcı tekniğin kullanılması, insanlık hanesine yazılması gereken bir kazanımdır. Ama sorgulanması gereken, bunun düşünsel ve siyasal-yönetsel çalışmalara katılım önünde engel hâline getirilerek toplumsal parçalanmanın geliştirilmek istenmesi olmaktadır.

Görsel ve işitsel yayıncılığın iç içe geçtiği bu alan, kapitalist bir pazar gibi kendi kurallarını işletmekte, bilgi ve haberi içeriğinden soyutlayarak çarpıcı bir şekilde pazarlamaya çalışmaktadır. Bunun doğal sonucu olarak ise haber izleyicisi ve dinleyicisi hazır olanı almaya teşvik edilmekte, düşünsel üretim zayıflatılarak tüketicilik yaygınlaştırılmaktadır. Bir anlamda bilgiye erişim olanakları artarken bilgisizlik genelleşmektedir.

Tüm bunlar bir iletişim teknolojisi olarak dijital medyanın mücadele edilmesi gereken noktalarıdır. Bu anlamda "sistem içinde sisteme karşı mücadele" benzetmesini dijital medya için yapmak yerinde olacaktır. Bu alanın sunduğu imkân ve olanakları, yine bu alanın yarattığı tahribata ve politik-ideolojik saldırılara karşı kullanmak gerekmektedir. Bu nedenle ihtiyaç duyulan şey teknoloji karşıtlığı değil, teknolojinin toplumsal ve demokratik bir bilinçle kullanılmasıdır. Temel mesele, teknolojinin insanı ve toplumu yönetmesi değil; toplumun teknolojiyi kendi özgür ve komünal yaşamı doğrultusunda denetleyebilmesidir.

Süreklileşmiş İdeolojik Kuşatma

Özel savaş, özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren halkların yükselen devrimci mücadelelerini tasfiye etmek ve etkisizleştirmek amacıyla uygulamaya konan ve yine kendi içerisinde farklı sacayakları olan kapsamlı bir karşı-devrim planlamasıdır. Buna göre özel savaş, gayrinizami harp (kontrgerilla savaşı), darbeler ve psikolojik savaş üzerinden yürütülmektedir.

Koşullara göre çok farklı biçimler alabilen bu başlıklar içerisinde, ideolojik ve siyasi yönü daha fazla öne çıkan psikolojik savaş olmaktadır.

Bu yönüyle psikolojik savaş, toplumların bilinç ve düşüncesine hitap ederek onları etki altına alma, yönlendirme; davranışlarına, duygularına, eylemlerine ve yaşam biçimlerine yön verme anlamına gelmekte-

dir. Ancak vurgulamak gerekir ki egemenler tüm bunları yapabilmek için özel-psikolojik savaşın karakterine uygun özgün araçlara ihtiyaç duymaktadırlar. Bu yüzdendir ki propaganda, düşünsel, eğitsel, inançsal, toplumsal, kültürel ve sanatsal çok yönlülüğü de içerisinde barındıran iletişim ağları içerisinde dijital medya gittikçe daha fazla öne çıkmaktadır. Ulus-devletlere bağlı iletişim bakanlıklarının temel faaliyet alanlarından birisi olarak dijital medya ve algı yönetimini belirlemesi, birçok devletin büyük dijital platformlarla istihbarat iş birliği yapması ve müzik-sinema gibi endüstrileştirilmek istenen kültür ögelerinin büyük ölçüde dijital mecralara kayması, bu dönüşümün boyutlarını gözler önüne seriyor.

İnsanın Kendisi Hakkında Düşünmesi Engelleniyor

Bugün karşımızda dijital medya platformları üzerinden yirmi dört saat boyunca aralıksız propaganda faaliyeti yürüten bir kapitalist modernite sistemi mevcut. Bu sistem kendisine bağlı ideolog ve kalemşörlerle birçok farklı mecrada kesintisiz biçimde iktidarlarının propagandasını yapıyor, gündemdeki tartışmalara müdahalede bulunuyor ve paralı troll ordularını kullanarak toplumsal algıya şekil vermeye çalışıyor.

Yine dijital medya, egemen güçlerin toplumları korku ile yönetme ve teslim alma politikasının da bir aracına dönüşüyor. Halklara yönelik katliamlar ve saldırılar bilinçli olarak öne çıkartılırken savaşlar daha başlamadan dijital medyada zaferler ilan ediliyor, halkların direnme eğilimleri bu yolla bitirilmek isteniyor. Yapay zekânın kullanılması ile birlikte gerçek olmayan görüntüler üzerinden halkın moral değerleri aşağılanmaya ve parçalanmaya çalışılıyor.

Ancak tam da burada güncel bir belirlemeyi eklemek gerekiyor. Kapitalist modernitenin geleneksel ve çıplak zora dayanan "korku ile yönetme" politikası, daha da çeşitlenerek "haz ve duygularla yönetme" ve "günlük hayatın denetimi" gibi argümanlarla farklı biçimler kazanmıştır. Bu politikanın özü, toplumların dikkatini gerçek özgürlük sorunlarından uzaklaştırarak toplumsal düşünceyi disiplinsiz ve dağınık biçimde tutabilmektir. Eğlence, popüler kültür, mizah, cinsellik, yoğunlaştırılmış duygusal içerikler, travmatik anlatılar, kariyerizm, spor gibi birçok farklı konu başlığı bu amaçla kullanılmaktadır. Toplumların sosyal yaşamı, algoritmaların belirlediği duygu ve düşünceler arasında şekillendirilmek istenmektedir. Kapitalist modernite sisteminin yürütücü güçlerinden bir tanesi olan ABD, bu siyasetin amacını "insanın kendisi hakkında düşünmesini engellemek" olarak ifade ediyor. Toplumun sessizleşmesini amaçlayan bu dijital konsept, tam da bu yüzden "sessiz savaş" olarak tanımlanıyor.

Süreç Karşıtlarının Hedefi: Önderliğe Güvensizlik Yaratmak

Yalnızca Barış ve Demokratik Toplum sürecini göz önüne aldığımızda dahi, süreç karşıtlarının psikolojik savaş kapsamında en çok kullanmaya çalıştığı alanın dijital medya olduğu görülüyor. Bu mecrada gerçekleşen çok yönlü ve kapsamlı saldırılar ile Özgürlük Hareketi'nin kazanımlarını yok saymak isteyen çevreler, Önder Apo'ya saldırarak Kürt halkı ve demokrasi güçlerinin sürece verdiği desteği etkisiz kılmanın hesaplarını yapıyorlar. Yarım asırlık PKK direnişini hafızalardan silmek amacıyla dijital medyada birkaç dakikalık videoların ve yapay zekâ uygulamalarının sonuç alması için bütün maharetlerini sergiliyorlar.

Özellikle belirtmek gerekir ki içerisinde bulunduğumuz süreçte dijital medyada yoğunlaşan özel-psikolojik savaş iki siyasi amaçta kendisini belirginleştirmektedir. İlki, elli yıldır savaşla yenilmeyen PKK gerçeğini "yenilmiş ve teslim olmuş göstermek"; ikincisi ise Önder Apo'nun siyasetine, ideolojisine ve paradigmasına karşı güvensizlik yaratmak. Devlet ve iktidar temsilcileri, havuz medyası ve işbirlikçi çevreler bu amaç doğ-

rultusunda birlikte hareket ediyorlar. (Ancak tam da burada eleştiri ve saldırganlığı birbirinden ayrı tutmak gerekir. Özellikle devrimci hareketlerin sosyalizm kapsamındaki ideolojik tartışmaları ve politik eleştirileri gereklidir, geliştiricidir.)

Barış ve Demokratik Toplum sürecinin aynı zamanda en yoğun mücadele süreci olduğu gerçeğinden hareket eden devlet ve iktidar, özel-psikolojik savaş yoluyla mücadele güçlerini zayıflatmak isterken kendi inşa etmek istediği düşünsel hegemonyayı korumak için de yasak ve sansürü en etkin biçimde kullanıyor. Özgür-demokratik basın, sosyalist basın kuruluşları, ilerici-demokrat gazeteciler, Kürt halkının siyaset kurumları günübirlik olarak yasak ve sansür uygulamaları ile karşılaşıyor. İktidar, dijital medyada tam denetim ilkesiyle hareket ediyor.

Barış ve Demokratik Toplum sürecinin başlangıcından bu yana dijital medya platformlarının gündem kısmında Önder Apo'nun ve PKK'nin isminin sürekli biçimde en üst sıralarda yer alması özel savaşın kapsamını ve derinliğini yansıttığı gibi, buna karşı Kürt halkının gösterdiği sahiplenme tutumunun da sadece küçük bir göstergesidir.

Dijital Medya Mücadeleye Hizmet Ettiği Ölçüde İşlevseldir

Egemenlerin bu kapsamda yürüttüğü ideolojik saldırıların bir diğer boyutu da dijital alanın gerçek dünyanın yerine ikame edilmeye çalışılmasıdır. Yani dijital medya yoluyla toplumların gerçeklik algısı tersyüz edilmek istenmekte, bu alanda inşa edilen algı ve yorumlar hakikatin kendisi olarak sunulmaktadır. Bir anlamda dijital medya bir çeşit toplum mühendisliği olarak kullanılmakta ve kapitalist modernitenin çıkarlarına göre şekillenen gündemler ile kitlelerin algı ve düşünceleri yönetilmek istenmektedir.

Bu yanılsamanın sistem karşıtı güçlere de sirayet ettiği görülmektedir. Kendisini sosyalist ya da devrimci olarak ifade eden örgütlenmelerin önemli bir bölümü dijital medyayı her şey hâline getirmiş, dijital alandaki görünürlük, devrimci pratiğin ve örgütlenmenin yerine geçirilmeye başlanmıştır.

Elbette ki yeni dönem toplumsal hareketlerin oluşumunda ya da demokratik hareketlerin ajitasyon ve propaganda çalışmalarında bir araç olarak dijital medya önemli roller oynamıştır. Ne var ki dijital alan, mücadelenin ve siyasi gerçeğin kendisi değil, özgürlük mücadelesine hizmet etmesi amaçlanan önemli bir araçtır. Bu ikisini birbirine karıştırmamak gerekir.

Bu bağlamda dijital medyanın toplumların demokratik istek ve özlemlerini pasifize etmesine de izin verilmemelidir. Bu algıyı derinleştirmek isteyen sistem ideologları uzunca bir süredir toplumsal halk hareketlerini "dijital devrimler ve dijital devrimciler" olarak adlandırmaya çabalamaktadır.

Halk Hareketleri Dijital Medyanın Sonucu Değildir

Unutulmamalıdır ki halkların, ezilen toplumsal kesimlerin eylemi olmadan, halk örgütlülüğü gelişmeden bu alanın tek başına etkisi oldukça sınırlıdır. Dünyanın dört bir yanında gerçekleşen halk hareketleri de iddia edildiği gibi dijital medyanın sonucu olarak değil, halkların demokratik ve sosyalist arayışlarının sonucu olarak gerçekleşmektedir. Başka bir deyişle toplumsal hareketler dijital medyada örgütlendikleri için sokaklara çıkmıyor, aksine sokaklara ve meydanlara çıkmaya karar verdikleri için dijital medyayı kullanıyorlar.

Öyle ki meydanlara çıkan örgütlü halk gerçeği, dijital dünyanın algı ve dezenformasyonlarını tek seferde yerle bir edebilmektedir. Barış ve Demokratik Toplum süreci boyunca sokaklardan yükselen ses ile dijital medyada yaratılmak istenen algının birbirinden tamamen zıt olduğu görülmüştür. Bu yüzden dijital medya, her zaman örgütlenme ve eyleme hizmet edecek bir işlevselliğe

sahip olabilirse gerçek anlamını bulmaktadır ve bulacaktır.

Önder Apo'nun çokça söylediği gibi "siyaset boşluk tanımaz" belirlemesinden hareket edilecek olursa, devlet ve iktidarların toplum karşıtı bir içerikle inşa ettiği ve kullandığı dijital medyanın halkların ve sistem karşıtı güçlerin mücadelesinde daha etkin kullanılması gerekiyor. Bu alanı reddetmenin ve tümden kapitalist modernite güçlerine teslim etmenin mücadeleye hiçbir katkısı olmayacağı gibi, toplum üzerindeki ideolojik yıkımın ve psikolojik savaşın yoğunlaşmasından başka bir sonuç vermeyecektir.

Ayrıca unutulmamalıdır ki ulus-devletlerin paralı troll ordularının ya da iktidar güçlerine ait dijital algoritmalarının karşısında Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin örgütlü bir halk gerçeği vardır. Hiçbir dijital sistem örgütlü bir halkın birleşik hareketinden daha güçlü değildir. Bu halk gerçeği, psikolojik savaşın bütün biçimleri karşısında politikada olduğu gibi dijital medyada da örgütlü hareket ettiği müddetçe karşı hegemonyayı kırarak boşa düşürebilecek kadar güçlüdür. Belirleyici olan, özel savaşın bu yeni ve karmaşık cephesini özgürlük mücadelesinin ihtiyaçları ve Önder Apo'nun özgürlük ideolojisi kapsamında ajitasyon, propaganda, örgütlenme ve giderek eyleme geçirici bir mecra olarak kullanabilmektir.